

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 276

Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3703) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3703 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Katılma Yazıları.....6
- Genel Gerekçesi 7
- Madde Gerekçeleri.....8

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu.....15

• Muhalefet Şerhleri.....27

• Teklif Metni.....152

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....152

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

<i>Orhan Yegin</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>	<i>Ersan Aksu</i>
Ankara	Tokat	Samsun
<i>Kemal Çelik</i>	<i>Adem Yıldırım</i>	<i>Nilhan Ayan</i>
Antalya	İstanbul	İstanbul
<i>Ejder Açıkkapı</i>	<i>Abdurrahim Fırat</i>	<i>Seydi Gülsoy</i>
Elâzığ	Erzurum	Osmaniye
<i>Mehmet Eyup Özkeçeci</i>	<i>İrfan Çelikaslan</i>	<i>Çiğdem Koncağül</i>
Gaziantep	Gaziantep	Tekirdağ
<i>Kayhan Türkmenoğlu</i>	<i>Mehmet Baykan</i>	<i>Durmuş Ali Keskinliç</i>
Van	Konya	Karabük
<i>Saffet Bozkurt</i>	<i>Halil Uluay</i>	<i>Yusuf Ziya Aldatmaz</i>
Zonguldak	Kastamonu	Bartın
<i>Mustafa Varank</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>
Bursa	Denizli	Bursa
<i>Atay Uslu</i>	<i>Mustafa Arslan</i>	<i>Nurettin Alan</i>
Antalya	Tokat	İstanbul
<i>Emre Çalışkan</i>	<i>İhsan Koca</i>	<i>Hüseyin Altunsoy</i>
Nevşehir	Malatya	Aksaray
<i>Suna Kepolu Ataman</i>	<i>Mustafa Oğuz</i>	<i>İsmail Erdem</i>
Diyarbakır	Burdur	İstanbul
<i>Mustafa Alkayış</i>	<i>Hüseyin Özhan</i>	<i>Kemal Karahan</i>
Adıyaman	Adıyaman	Hatay
<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Ömer Oruç Bilal Debgici</i>	<i>Faruk Aytek</i>
Hatay	Kahramanmaraş	Adana
<i>Süleyman Özgün</i>	<i>Ferhat Nasıroğlu</i>	<i>Erol Keleş</i>
Nevşehir	Batman	Elâzığ
<i>Arslan Tatar</i>	<i>Rukiye Toy</i>	<i>Osman Zabun</i>
Şırnak	Sivas	Isparta
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Tuba Köksal</i>	<i>Şebnem Bursalı Aksoy</i>
Şanlıurfa	Kahramanmaraş	İzmir
<i>Kaan Koç</i>	<i>Ömer Özmen</i>	<i>Fahrettin Tuğrul</i>
Ardahan	Aydın	Uşak
<i>Hasan Ekici</i>	<i>Latif Selvi</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Konya	Konya	İstanbul

<i>Veysel Tipioğlu</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Ali İnci</i>
Kocaeli	Adıyaman	Sakarya
<i>Ahmet Fethan Baykoç</i>	<i>Mehmet Sait Yaz</i>	<i>Çiğdem Erdoğan</i>
Ankara	Diyarbakır	Sakarya
<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>	<i>Tamer Akkal</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>
Manisa	Manisa	Afyonkarahisar
<i>Mehmet Demir</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Necmettin Erkan</i>
Kütahya	İzmir	Kırşehir
<i>Abdürrahim Dusak</i>	<i>Mustafa Hakan Özer</i>	<i>Sayın Bayar Özsoy</i>
Şanlıurfa	Konya	Kayseri
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Cevahir Uzkuıt</i>	<i>Ali Kırathı</i>
Ankara	Niğde	Mersin
<i>İbrahim Ethem Taş</i>	<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Lütfi Bayraktar</i>
Antalya	İstanbul	Sakarya
	<i>Ertuğrul Kocacık</i>	
	Sakarya	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3703 esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”ne imzacı olarak dahil edilmek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

22.05.2026

Mehmet Emin Öz

Erzurum

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3703 esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

22/05/2026

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3703)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, vergi güvenliğinin temini, sektörlerin rekabet gücünün artırılması, idari süreçlerde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması ve Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararlarının doğurabileceği hukuki boşlukların giderilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu kapsamda hazırlanan Kanun Teklifi ile;

Polis eğitim kurumlarında eğitimin kalitesinin artırılması ve teorik bilginin uygulamaya dönüştürülmesi ile teşkilat personeline ve işlemlerine yönelik teftiş ve rehberlik faaliyetlerindeki eksikliklerin giderilmesi amacıyla, her amir rütbesinde bulunması gereken azami kadro oranları yeniden düzenlenmekte ve eğitim sürecinde sağlık şartları nedeniyle ilişiği kesilen ancak yargı kararları sonucu eğitime devam ederek mezun olanlardan göreve başlayıp sonrasında memurluktan ilişiği kesilen emniyet personelinin mağduriyetleri giderilerek genel idare hizmetleri sınıfına atanabilmelerine imkân tanınmaktadır. Ayrıca, 24/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununda yer alan düzenlemelere yönelik Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının gereğinin yerine getirilmesini teminen, İç Güvenlik Fakültesine alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların temel ilke ve çerçevesi belirlenmekte ve Polis Amirleri Eğitimi Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin taksimetre ile bağlantılı olarak çalışan taksi mali cihaz kullanmalarıyla birlikte hasılatlarının tamamının sistem üzerinden kavranmasının mümkün hale geldiği dikkate alınarak talep etmeleri halinde, talep ettikleri tarihi takip eden yılın başından itibaren en fazla üç yıl süre ile hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanmalarına imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, halihazırda sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir ve katma değer vergilerinden istisna edilmektedir.

Basın İlan Kurumu tarafından gazete, dergi ve internet haber siteleri hakkında uygulanan müeyyidelerin hukuki dayanağı, Anayasa Mahkemesinin iptal ve ihlal kararları doğrultusunda düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarında, mevcut düzenlemenin belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerini karşılamadığı, bu nedenle müdahalenin kanunilik unsurunu taşımadığı ve yapısal bir soruna yol açtığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede, ilgililerin hangi fiillerin yaptırımı tabi olduğunu ve bu fiiller karşılığında uygulanacak müeyyidelerin kapsamını önceden öngörebilmelerini teminen düzenlemelerin açık, net ve anlaşılır hale getirilmesi; ayrıca ihlal ile uygulanacak yaptırım arasında makul bir denge kurulmasını sağlamak üzere müeyyideye ilişkin alt ve üst sınırların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra, resmî ilan ve reklam yayınlarının sürekliliklerinin ve güvenilirliklerinin sağlanması amacıyla, basında yerleşik teamüller ile teknolojik gelişmeleri dikkate alarak internet haber sitelerinin taşımaları gereken vasıflar ile tabi olduğu yükümlülüklerle yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Akaryakıt ve LPG piyasalarında vergilerin tahsil güvenliğinin sağlanması ile etkin ve caydırıcı bir teminat mekanizmasının oluşturulması amacıyla lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren bazı riskli mükelleflere yönelik teminat tutarlarını artırma yetkisinin iki katından beş katına çıkarılması öngörülmektedir.

Taşınmaz satışına ilişkin ihalelere daha fazla isteklinin katılması, satış bedelinin daha yüksek olarak belirlenmesi ve idarelere daha sağlıklı ve fazla gelir akışının sağlanması amacıyla 2886 sayılı Kanuna eklenen maddede yer alan usul ve esaslar çerçevesinde mahalli idareler tarafından taşınmazların taksitle satılabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, sosyal ve kültürel faaliyetlere erişimlerinin kolaylaştırılması amacıyla 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış kişilerden biletle girilen yerlerde eğlence vergisi alınmaması, elektronik ortamda tescili mümkün olan araçlara satış tarihinden itibaren getirilen 3 iş günü içerisinde tescil edilme zorunluluğunun özellikle filo satışlarında işlemlerin son noktaya teslimi aşamasında yapılması nedeniyle 15 iş gününe uzatılması, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline uygulanacak disiplin cezalarının kanuni dayanağa kavuşturulması, yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği genel kurullarının oda ve borsa organlarının seçimini takip eden yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılabilmesi, karar alma süreçlerinde daha bütüncül ve etkin bir yaklaşımın tesis edilmesini teminen Ticaret Bakanlığının ilgili genel müdürlüklerinden genel müdür yardımcılarının Reklam Kuruluna görevlendirilebilmesi yönünde düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Emniyet Teşkilatında yönetim kapasitesinin artırılması, denetim ve gözetim mekanizmasının güçlendirilmesi, karar alma sürelerinin hızlandırılması, personel motivasyonu ve kariyer planlamasının desteklenmesi, stratejik planlama ve uzmanlaşmanın geliştirilmesi amacıyla 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan Emniyet Teşkilatının her amir rütbesinde bulunması gereken azami oranlar yeniden düzenlenmektedir.

Madde 2- 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Emniyet Teşkilatının her amir rütbesinde bulunması gereken azami oranlar” yeniden düzenlenmiş olduğundan düzenlemeden önceki oranlar yönünden geçerli olan geçici maddenin tereddütlere mahal vermemesi için yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Emniyet Teşkilatına bağlı eğitim kurumlarında eğitime başladıktan sonra ilgili sağlık mevzuatında öngörülen sağlık şartlarını taşımadığı anlaşılanların eğitim kurumlarından ilişkileri kesilmektedir. Bu durumdaki personelin yaşadıkları mağduriyetler sonucu yargı yoluna başvurmaları üzerine mahkemeler tarafından verilen kararlara istinaden eğitim kurumlarına dönerek mezun olmalarına imkân sağlanmış ve emniyet teşkilatındaki kadrolara atamaları yapılmıştır. Devam eden yargı sürecinde mahkemelerin idare lehine karar vermesi üzerine bu personelin Devlet memurluğundan ilişkisi kesilmiştir. Bu süreçte kasta dayalı herhangi bir kusur veya kabahati bulunmamasına rağmen bu personelin Devlet memurluğundan ilişkisinin kesilmesi mağduriyet yaşamalarına sebep olmuştur. Söz konusu mağduriyetin giderilmesi amacıyla maddeyle; 2022 yılında geçici madde 31 ile yapılan uygulamaya benzer şekilde, bu durumdaki personelin gerekli sağlık şartlarını taşımaları halinde Emniyet Teşkilatındaki genel idare hizmetleri kadrolarına atanmaları yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 4- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının nihai hedeflerinden biri, engelli bakım kuruluşlarında verilecek bakım hizmetlerinin engelli bireylerin fiziksel, ruhsal, duygusal ve psikolojik gereksinimlerine yanıt verecek bütüncül bir yaklaşım ile sağlanmasıdır. Bu kapsamda, doğa temelli uygulamaların (tarımsal rehabilitasyon, orman terapisi vb.) kullanımının teşvik edilmesi, bakım ve rehabilitasyon süreçlerine ve bireylerin yaşam kalitesi üzerine olumlu katkılar sunar.

Bilimsel araştırmalar, doğayla kurulan bağın ruh sağlığını güçlendirdiğini, stres, depresyon ve kaygıyı azalttığını, dikkat süresini artırarak psikolojik iyi oluşu desteklediğini ortaya koymaktadır. Özellikle engelli bireylerde bu etkiler daha belirgindir. İsveç'te Danderyd Hastanesi'nde zihinsel engelli 48 birey ile yürütülen hortikültürel terapi sürecinde doğa ile etkileşim ve bitki üretimi gibi uygulamaların; iyilik hâli, sosyal bağlar, üretkenlik ve işlevsellik üzerinde olumlu etkiler yarattığı saptanmıştır.

Bakanlık destekli doğa temelli terapötik yaklaşımların (hortikültürel terapi, ekoterapi, yürüyüş terapisi) engelli bireylerin rehabilitasyonuna katkı sağlayabileceği; doğayla ilişkilenebilirliği artıran programların ruhsal gelişimi destekleyeceği ve bakım merkezlerinde doğa temelli ortamların tasarlanmasının bireylerin iyi oluşunu güçlendireceği öngörülmektedir.

Tarımsal rehabilitasyon, orman terapisi ve doğa temelli sosyal faaliyetler; engelli ve yaşlı bireylerin sosyal yaşama katılımını artırmakta ve sunulan bakım hizmetlerinin etkinliğini artırmaktadır. Bu doğrultuda, bakım kuruluşlarının ormanlık veya doğal alanlara yakın bölgelerde konumlandırılması; söz konusu uygulamaların sürdürülebilir, sistematik ve kurumsal bir hizmet modeli hâline gelmesini kolaylaştıracaktır.

Doğa temelli yaklaşımların, engelli ve yaşlı bakım hizmetlerinde kapsayıcı, önleyici ve iyilik hâlini destekleyici nitelikte katkılar sunacağı değerlendirilmektedir.

Bu kapsamda yapılması öngörülen düzenlemeyle Devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin anılan maddedeki şartların sağlanması hâlinde söz konusu alanlarda da açılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- Kayıtlı ekonominin desteklenmesi kapsamında, taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin taksimetre ile bağlantılı olarak çalışan taksi mali cihaz kullanımlarıyla birlikte hasılatlarının tamamının sistem üzerinden kavranması mümkün hale gelmektedir.

Bu husus dikkate alınarak, getirilen zorunluluğa uyan taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin de talep etmeleri halinde, talep ettikleri tarihi takip eden yılın başından itibaren en fazla üç yıl süre ile hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanmalarına imkân sağlanmaktadır.

Madde 6- Maddeyle, gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, maddenin yürürlük tarihinden önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir vergisinden istisna edilmektedir. Bu tarihten sonra edinilen ticari plakaların elden çıkarılması ise genel hükümler çerçevesinde vergilendirilecektir.

Madde 7- Maddeyle, internet haber sitelerinin vasıf ve ödevlerinin neler olacağının ana çerçevesinin Kanunla düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, internet haber sitelerinin vasıflarının haber sayısı, içerik, kadro, okur sayısı, en az yayın hayatı süresi ve uygun görülecek diğer yönlerden Basın-İlan Kurumu Genel Kurulunca tespit olunabilmesine imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, internet haber sitelerinin ödevleri bakımından Kanunun 35 inci maddesine tabi oldukları hüküm altına alınmaktadır.

Madde 8- Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair 195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi kapsamında gazete, dergi ve internet haber siteleri ile prodüktörler ve kamu idarelerinin bu Kanun hükümlerini ve Genel Kurulun aldığı kararları ihlali halinde Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulu tarafından yapılacak inceleme neticesinde haklarında tesis edilen bircümle işlemler birarada yer almakta ve müeyyide olarak adlandırılmaktadır.

Basın İlan Kurumunun Anayasanın 28 inci maddesinde güvence altına alınan “Basın Hürriyeti”nin hayata geçmesi konusunda önemli görev ve yetkileri bulunmaktadır. Basın İlan Kurumu Genel Kurulu, 195 sayılı Kanuna dayanarak yaptığı düzenlemeler ile gazete, dergi ve internet haber sitelerinin niteliklerini artırma amacıyla, yayınlarda sürekliliği ve güvenilirliği hedefleyen ölçütler getirmektedir. Bu ölçütlerden bir tanesi Basın Yayın İlkelerine (*Basın Ahlak Esasları*) riayet edilmesidir. Bu ilkeler basının niteliklerini artırmaya yöneliktir.

Basın Yayın İlkeleri, basına ve topluma etik ilkeler manzumesi sunmaktadır. Bu ilkeler temel olarak birçok kanunda koruma altına alınan değerlerdir. Bu değerlere örnek olarak, çocuk hakları, çocuğun üstün menfaati, zayıfların korunması, cevap ve düzeltme hakkı, gençlerin korunması, masumiyet karinesi ve benzeri gösterilebilir. Hukuk sistemimizde bu değerleri korumak maksadıyla bazı fiiller yasaklanmış ve karşılığında cezai veya hukuki (*tazminat*) yaptırım öngören düzenlemeler yapılmıştır. Basın Yayın İlkeleri ise gazete, dergi ve internet haber sitelerinin niteliklerini artırmaya yönelik mesleki kural niteliğindedir.

195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde, Basın Ahlak Esaslarına riayet etmeyen gazete, dergi ve internet haber sitelerine Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulunca 60 (altmış) güne kadar resmî ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanacağı öngörülmektedir. Anayasa Mahkemesi (AYM), Resmî Gazete'nin 10 Ağustos 2022 tarihli nüshasında yayımlanan 2016/5903 başvuru numaralı kararında, Basın Ahlak Esaslarına aykırılık dolayısıyla Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulunca verilen müeyyide uygulanmasına ilişkin kararların, ifade ve basın özgürlüğünü ihlal ettiğini, bu ihlalin sistematik bir yapısal sorundan kaynaklandığını, sorunun temelinde 195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin lafzının yattığını tespit etmiştir. AYM bahsi geçen tespitle, Basın Ahlak Esaslarına riayet etmeme nedeniyle verilen resmî ilan ve reklam kesme şeklinde tebarüz eden müdahalenin, kanunilik unsurunu taşımadığını vurgulamıştır. Bu yapısal sorunun kanun değişikliği yapılmak suretiyle çözümü için tesis edilen pilot karar TBMM'ye gönderilmiştir.

AYM, Resmî Gazete'nin 13 Ekim 2025 tarihli sayısında yayımlanan 17 Haziran 2025 tarihli ve 2023/168 E., 2025/132 K. sayılı kararıyla, 195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinin ikinci paragrafının üçüncü cümlesini iptal etmiştir.

Maddeyle, AYM'nin kararlarında işaret edilen hususlardan; ilgililerin hukuka aykırı davranışın sonuçlarından haberdar olmaları anlamına gelen öngörülebilirliğin, düzenlemelerin kuşkuya yer bırakmayacak şekilde açık, net ve anlaşılır olması anlamına gelen belirliliğin sağlanması ve ihlal ile müeyyide arasındaki orantılılığın oluşabilmesi için müeyyide ölçüt ve eşik değerlerin tespit edilmesi gerekliliğinden hareketle, Kurum Yönetim Kurulunca takdir edilecek müeyyide günleri için alt ve üst limitler tespit edilmektedir.

Kişilik haklarına saldırı mahiyetinde olan ve/veya kanunlarda yaptırıma bağlanan haberlerin yaptırıma tabi tutulması hukuk devletinin bir gereğidir. Bu bağlamda basının niteliklerini artırma ve basının özellikle ekonomik özgürlüğünün tesisini sağlama gayesiyle kurulan Basın İlan Kurumunun müeyyide uygulama yetkisi yeniden düzenlenmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu yetkinin kapsamı ve içeriği, hukuk devletinin ayrılmaz bir parçası olan hukuki belirlilik ilkesi gereğince daha açık ve net hale getirilmektedir. Ayrıca, Kanunda geçen “Basın Ahlak Esasları” ibaresi “Basın Yayın İlkeleri” olarak değiştirilmektedir.

Madde 9- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin sekizinci bendi ile, akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükellefler bakımından doğacak vergilerin tahsil güvenliğinin sağlanması amacıyla teminat alınmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu sektörler, işlem hacminin büyüklüğü, ürünlerin kolay el değiştirebilmesi ve geçmiş uygulamalarda sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanımının yaygınlığı nedeniyle vergi güvenliği açısından yüksek risk barındırmaktadır. Uygulamada edinilen tecrübeler, mevcut teminat tutarlarının ve artırma yetkisinin bazı durumlarda vergi kaybını önlemede yetersiz kalabildiğini, özellikle organize şekilde gerçekleştirilen usulsüzlüklerde kamu zararının mevcut teminat mekanizması ile karşılanamayacak boyutlara ulaşabildiğini göstermiştir. Bu nedenle, idareye tanınan teminat tutarını artırma yetkisinin genişletilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda yapılan değişiklikle, bentte yer alan teminat tutarlarını artırma yetkisi iki katından beş katına çıkarılmakta; böylece yüksek riskli mükellefler bakımından daha etkin ve caydırıcı bir teminat mekanizmasının kurulması amaçlanmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline verilecek disiplin cezaları, hangi fiil ve haller dolayısıyla disiplin cezası verileceği, cezalara ilişkin çeşitli haller ve disiplin hükümlerinin kapsamı düzenlenmektedir.

Madde 11- Maddeyle, disiplin soruşturması, savunma hakkı, disiplin cezasını verecek makam ve onay usulü ile karar süreleri, disiplin cezalarının uygulanması, bu cezalara itiraz usulü, zamanaşımı, cezaların özlük dosyasında saklanması ve silinmesi ile görevden uzaklaştırma tedbiri ve disiplin amirleri ile bunların yetki ve sorumluluklarının, Disiplin Kurulunun kuruluşu, yetki ve sorumlulukları ile görüşme ve karar usulünün ve üyelerinin görev süresinin ve disiplin işlemleri ile ilgili diğer hususların Banka tarafından yönetmelik ile belirleneceği düzenlenmektedir.

Madde 12- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabi olup, Kanunda yer alan tarifede biletle girilen yerlerde gösterilen faaliyetler için faaliyet türleri itibarıyla eğlence vergisi nispi olarak belirlenmiş, Cumhurbaşkanına, bu oranları birlikte veya ayrı ayrı sınıra kadar indirme, bir katına kadar artırma yetkisi verilmiştir.

Hali hazırda biletle girilen yerlerden eğlence vergisi; yerli ve yabancı film göstermeleri, tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve orta oyunu, spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerde %0 (sıfır) olarak uygulanırken sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzeri yerlerde ise %20 oranında uygulanmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle, sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzeri yerler başta olmak üzere tüm biletle girilen yerlerde, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmaması sağlanmaktadır.

Madde 13- Mahalli idareler, taşınmazlarının satışını 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca yapmaktadır. Anılan Kanuna göre yapılacak satışların peşin olarak yapılması gerekmektedir. Öte yandan, Hazine taşınmazlarının satışında 4706 sayılı Kanun hükümleri uygulanmakta olup bu Kanunda Hazine taşınmazlarının satışı noktasında kolaylaştırıcı düzenlemeler yer almaktadır. Bu bağlamda, Hazine taşınmazlarının Kanunda gösterilen usul ve esaslar dairesinde taksitle satışı imkânı sağlanmıştır. Taksitli satışlar, yapılan ihalelere daha fazla isteklinin katılmasını, satış bedelinin daha yüksek olarak belirlenmesini ve idareye daha sağlıklı ve fazla gelir akışını mümkün kılmaktadır. Düzenleme ile Hazine taşınmazlarında olduğu gibi mahalli idare taşınmazlarının Kanunda gösterilecek usul ve esaslar dairesinde taksitli satışı mümkün kılınacaktır.

Ayrıca satış, kira, trampa ve sınırlı ayni hak tesisi işlemlerinde hâlihazırda %3 olarak uygulanan ve oldukça düşük olduğu için ihalelerin işleyişini olumsuz etkileyen geçici teminatın %3 ila %30 arasında belirlenebilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde 14- Maddeyle, elektronik ortamda tescili mümkün olan araçlara satış tarihinden itibaren getirilen 3 iş günü içerisinde tescil edilme zorunluluğunun, özellikle filo satışlarında işlemlerin son noktaya teslimi aşamasında yapılması nedeniyle, 15 iş gününe uzatılması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, Gelir Vergisi Kanununun geçici 94 üncü maddesi kapsamındaki gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların devri KDV’den istisna edilmektedir.

Madde 16- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında afet bölgelerinde başlatılan yeniden inşa ve ihya faaliyetleri halen devam etmektedir. Konut, iş yeri, okul, hastane, kültür merkezi ve diğer kamu hizmeti niteliğindeki yapıların yapım süreçlerinin öngörülen süre içerisinde tamamlanamaması nedeniyle, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 45 inci maddesinde düzenlenen istisna süresinin sona ermesi uygulamada mali yük artışına ve devam eden projelerin yürütülmesinde aksamalara neden olmaktadır.

Bu kapsamda, deprem bölgesinde yürütülen yeniden yapılanma faaliyetlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi, uluslararası iş birliği çerçevesinde yürütülen konut ve kamu hizmeti yatırımlarının tamamlanabilmesi, kamu yararının korunması ve devam eden projelerin ilave mali külfet oluşmaksızın sonuçlandırılabilmesi amacıyla, geçici 45 inci maddede yer alan sürenin üç yıl uzatılarak 31/12/2028 tarihine kadar uygulanmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 17- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E.:2023/25, K.:2024/139 sayılı kararı ile Kanunun 15 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.” hükmü, eğitim ve öğrenim hakkını sınırlayan bir kural olduğu ve bu hakka yönelik sınırlamanın kanuna dayalı olması gerektiği gerekçesi ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda maddeyle; İç Güvenlik Fakültesine alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların temel ilke ve çerçevesinin Kanunda yer alması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 18- Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E:2023/25, K:2024/139 sayılı kararı ile; 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...merkezin kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları, ...” ibaresi idarenin kanuniliği ilkesinin, idarenin kuruluşu ve organları ile görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde, açık bir biçimde kanunla düzenlenmesini gerekli kıldığı gerekçesi ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda maddeyle, Polis Amirleri Eğitimi Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarının temel kurallarının Kanunda yer alması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 19- 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile petrolün doğrudan ve işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi gerekmektedir. Sağlıklı ve sürdürülebilir piyasa yapısının temini için kaçakçılıkla mücadele büyük önem arz etmektedir. Kaçakçılık faaliyetlerinin görünüm şekillerinden biri de halk arasında “fatura ticareti” olarak bilinen mali usulsüzlüklere dir. Bu usulsüzlüklerle ilgili yasal tedbirlerden biri de 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde düzenlenen üçüncü kişiye devir yasağı ve her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi faaliyetlerin geçici olarak durdurulmasıdır. Üçüncü kişiye devir yasağı tedbirini vergi incelemesi görevi bulunduğunun Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından EPDK’ya bildirilmesi ile alınmakta ve üç ayda bir değerlendirilmektedir. Ancak bu tedbirin süresi vergi incelemesi süreci daha uzun sürse bile bir yılı

aşamamaktadır. Vergi incelemesi akabinde söz konusu bentte yazan suçların Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesiyle birlikte durum EPDK'ya iletilmekte ve her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi tüm faaliyetler geçici olarak durdurulmakta ve bu süre içerisinde söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye de lisans verilmemektedir. EPDK tarafından geçici durdurma işleminin kaldırılıp kaldırılmayacağı Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerden temin edilen bilgilere göre altı ayda bir değerlendirilmektedir. Ancak kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi üzerine ya da mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde kesinleşmesi beklenmeksizin EPDK'ya yargı merciince bildirilmesiyle veya sair suretlerle EPDK'ca iptil edilmesi durumunda geçici durdurma işlemi kaldırılmaktadır.

Her türlü tesiste (rafineri hariç) lisansa tabi faaliyetlerin geçici olarak durdurulması tedbiri ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince E:2024/54 Karar:2025/163 sayılı kararı ile iptal kararı verilmiş ve 9/9/2026 tarihinde kararın yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. Söz konusu karar, piyasanın mevcut durumu ve diğer yasal ve idari tedbirlerde gözetilerek madde ile 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (g) bendinde değişiklik yapılmakta ve üçüncü kişiye devir yasağı tedbirinin iptal kararının yürürlüğe girmesinden sonra da soruşturma ve kovuşturma evresinde uygulanabilmesi temin edilmektedir.

Madde 20- 2004 yılında yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanun gereği her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında oda ve borsa seçimleri yapılmakta ve bu seçimlerde Birlik Genel Kurul delegeleri de belirlenmektedir. Birlik genel kurullarının, seçimli olanlar da dahil olmak üzere her yılın 5 inci ayı içerisinde yapılmasına ilişkin hüküm de 5174 sayılı Kanunla 2004 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bir önceki yıl hesaplarının incelendiği genel kurulların, takvim yılı başından 5 ay sonra yapılmasının nedeni, bu konudaki hazırlık sürecinin oldukça uzun sürmesidir. Birlik mali tablolarının ve faaliyet raporunun hazırlanması yanında, çok sayıda delegeye davetiye gönderilmesi gibi zaman alıcı işlemler 2004 yılındaki şartlara göre belirlenmiştir.

Gelinen noktada yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak, Birlik genel kurullarının, 5 ay boyunca beklemesini gerekli kılan nedenler ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla mali tabloların tamamlanmasının akabinde Birlik genel kurullarının en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulması kaydıyla yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılması öngörülmektedir.

Madde 21- 2004 yılında yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanun gereği her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında oda ve borsa seçimleri yapılmakta ve bu seçimlerde Birlik Genel Kurul delegeleri de belirlenmektedir. Birlik genel kurullarının, seçimli olanlar da dahil olmak üzere her yılın 5 inci ayı içerisinde yapılmasına ilişkin hüküm de 5174 sayılı Kanunla 2004 yılında yürürlüğe girmiştir.

Her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında tamamlanan oda ve borsa seçimlerinde belirlenen delegeler, en az 5 ay sonraki Mayıs ayında Birlik organlarını seçmektedir. Bu durumda en az 5 ay boyunca bir önceki dönemin Birlik organları faaliyetine devam etmekte, aynı süre boyunca yeni seçilmiş delegeler görev yapamamaktadır.

Gelinen noktada yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak, Birlik genel kurullarının, 5 ay boyunca beklemesini gerekli kılan nedenler ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla her dört yılda bir kasım ayında tamamlanan oda/borsa seçimlerinin tamamlanmasının akabinde Birlik genel kurullarının en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulması kaydıyla yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılması öngörülmektedir.

Öte yandan, 4 yılda bir yapılacak seçimli genel kurullarının seçim tarihlerinin farklı olmasından kaynaklı olarak mevcut birlik organlarının Kanunda belirlenen görev sürelerinde herhangi bir tereddüte mahal verilmemesi açısından mevcut birlik organlarının görevlerinin Kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni organların seçimine kadar devam etmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 22- Reklam Kurulunun aldatıcı ve yanıltıcı reklamlar ile haksız ticari uygulamalara ilişkin inceleme ve denetim faaliyetlerine konu hususlar, Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İç Ticaret Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğünün uhdesinde bulunan mevzuat hükümleriyle keşif edilmektedir.

Mevcut durumda Reklam Kurulunun oluşumunda kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının temsil edilmesi suretiyle çok paydaşlı bir yapı öngörülmüş olmakla birlikte Ticaret Bakanlığı bünyesinde yer alan ve yukarıda belirtilen genel müdürlüklerin görev alanları itibarıyla Kurulun inceleme konularıyla doğrudan bağlantılı olan birimlerin temsili sınırlı kalmaktadır. Özellikle uygulamaya yön veren kararların oluşturulması sürecinde, ilgili idari birimlerin teknik bilgi, kurumsal tecrübe ve mevzuat bütünlüğü açısından Kurul kararlarına katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Bu itibarla, Reklam Kurulunun karar alma süreçlerinde daha bütüncül ve etkin bir yaklaşımın tesis edilmesini teminen anılan genel müdürlüklerde görev yapan birer genel müdür yardımcısı Reklam Kuruluna üye olarak dâhil edilmektedir.

Madde 23- Yürürlük maddesidir.

Madde 24- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

8/6/2026

Esas No: 2/3703

Karar No: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3703 esas numaralı “*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 3/6/2026 tarihinde yaptığı 30’uncu birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Ankara Milletvekili Orhan YEGİN ve Tokat Milletvekili Yusuf BEYAZIT ile 71 Milletvekili tarafından 22/5/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/3703 esas numaralı; “*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*”, Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 3/6/2026 tarihinde yaptığı 30’uncu birleşiminde 2/3703 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin imza sahiplerinden Ankara Milletvekili Orhan YEGİN ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Kamu İhale Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Gelir İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Basın İlan Kurumu, Orman Genel Müdürlüğü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF), Türkiye Belediyeler Birliği (TBB), Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası (PÜİS), Petrol Sanayi ve Emobilite Derneği (PETDER), Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası (TABGİS), Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve İstanbul Taksiciler Esnaf Odası temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuz tarafından 30’uncu birleşimde tamamlanan 2/3703 esas numaralı Kanun Teklifinin görüşmeleri; toplam 6 saat 51 dakika sürmüş ve görüşmelerde 62 sayfa tam tutanak tutulmuştur¹.

2. 2/3703 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/3703 esas numaralı Teklifin metni ve gerekçesi incelendiğinde, Teklifte;

- Emniyet Teşkilatının yönetim ve denetim kapasitesinin artırılması, kariyer planlaması ile personel motivasyonunun desteklenmesi amacıyla; bünyesindeki her amir rütbesinde bulunması gereken azami kadro sayılarına esas oranların yeniden belirlenmesine, bu kapsamda Birinci Sınıf Emniyet Müdürü için on binde 25 olan oranın on binde 65 olarak, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü için on binde 34 olan oranın on binde 75 olarak, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü için on binde 78 olan oranın on binde 90 olarak, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü için on binde 88 olan oranın on binde 100 olarak, Emniyet Amiri için on binde 93 olan oranın on binde 300 olarak, Başkomiser için on binde 291 olan oranın on binde 310 olarak , Komiser için on binde 388 olan oranın on binde 320 olarak, Komiser Yardımcısı için on binde 484 olan oranın on binde 330 olarak değiştirilmesine,

- Emniyet Teşkilatına bağlı eğitim kurumlarına polis memuru veya polis amiri adayı olarak alındıktan sonra sağlık sorunları sebebiyle öğrencilikten ilişkilerinin kesilmesi kararı verilip; bu kararın yürütmesinin durdurulmasına yönelik yargı kararına istinaden eğitimlerine devam ederek mezun olan ve emniyet hizmetleri sınıfına atanan, ancak nihai yargı kararı neticesinde Devlet memurluğundan ilişkileri kesilenlerin, Emniyet Teşkilatı bünyesinde Genel İdare Hizmetleri Sınıfında durumlarına uygun unvanlara atanmalarına,

- Devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon hizmeti veren merkezlerin, 6831 sayılı Orman Kanunundaki şartların sağlanması halinde ormanlık veya doğal alanlarda da açılabilmesine imkân sağlanmasına,

¹Plan ve Bütçe Komisyonunun 3/6/2026 tarihli 30’uncu birleşiminin tutanaklarına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5410>

- Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerden; taksimetre ile bağlantılı olarak çalışan ve hasılatlarının tamamının sistem üzerinden kayıt altına alınmasını mümkün hale getiren taksi mali cihaz kullanma zorunluluğuna uyanların, talep etmeleri halinde, talep ettikleri tarihi takip eden yılın başından itibaren en fazla üç yıl süre ile hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanmalarına,
- Gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, Teklifin yürürlük tarihinden önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançlarının gelir vergisinden ve KDV'den istisna edilmesine, bu tarihten sonra edinilen ticari plakaların elden çıkarılmasının ise genel hükümler çerçevesinde vergilendirilmesine,
- İnternet haber sitelerinin vasıflarının; haber sayısı, içerik, kadro, okur sayısı, en az yayın hayatı süresi ve uygun görülecek diğer yönlerden Basın İlan Kurumu Genel Kurulunca tespit olunabilmesine, ayrıca, ödevleri bakımından gazetelerin ödevlerini düzenleyen 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkilane Dair Kanununun 35'inci maddesine tabi olmalarına,
- "Basın Ahlak Esasları" ibaresinin "Basın Yayın İlkeleri" olarak değiştirilmesi ve söz konusu ilkelerin kanunla düzenlenmesi ile 195 sayılı Kanun kapsamında uygulanacak müeyyidelerin belirlenmesine,
- Akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükelleflerden, vergi tahsilat güvenliğini temin etmek amacıyla alınan teminat tutarlarına ilişkin idareye tanınan artırma yetkisinin iki kattan beş kata çıkarılmasına,
- Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda, 5015 sayılı Kanun kapsamındaki her türlü tesiste (rafineriler hariç) vergi incelemesi görevinin bulunduğu EPDK'ya bildirilmesi halinde uygulanan, ilgili tesis için başka gerçek veya tüzel kişilere lisans verilmemesi tedbirinin korunarak, bu tesislerde lisansa tabi faaliyetlerin geçici durdurulmasına yönelik tedbirin yürürlükten kaldırılmasına,
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personelinin tabi olacağı disiplin hükümlerinin belirlenmesine, disiplin soruşturmasına, savunma hakkına, disiplin cezasını verecek makam ve onay usulü ile karar sürelerine, disiplin cezalarının uygulanmasına, bu cezalara itiraz usulüne, zaman aşımına, cezaların özlük dosyasında saklanması ve silinmesi ile görevden uzaklaştırma tedbiri ve disiplin amirleri ile bunların yetki ve sorumluluklarına,
- Biletle girilen bazı eğlence yerlerinde, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmamasına,
- Hazine taşınmazlarında olduğu gibi mahalli idare taşınmazlarının Kanunda gösterilecek usul ve esaslar çerçevesinde taksitli satışına imkân sağlanmasına, ayrıca satış, kira, trampa ve sınırlı aynı hak tesisi işlemlerinde hâlihazırda %3 olarak uygulanan geçici teminatın %3 ila %30 arasında belirlenebilmesine,
- Elektronik ortamda tescili mümkün olan araçlara satış tarihinden itibaren getirilen 3 iş günü içerisinde tescil edilme zorunluluğunun 15 iş gününe uzatılmasına,
- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde; genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konut ve kamu hizmeti niteliğindeki yapıların yapımına ilişkin teslim ve hizmetlere uygulanan katma değer vergisi istisnasının 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmasına,
- Emniyet Teşkilatına bağlı İç Güvenlik Fakültesine alınacak öğrencilerin niteliklerinin, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksekokullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların temel ilke ve çerçevesinin düzenlenmesine,

- Polis Amirleri Eğitimi Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin temel kuralların kanunla düzenlenmesine,

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunun, her yıl mayıs ayının sonuna kadar toplanmasına, Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündeminin en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesine ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulmasına,

- TOBB Genel Kurul delegeleri dışındaki Birlik organlarının seçiminin kasım ayını takip eden yılda mayıs ayının sonuna kadar yapılmasına, mevcut birlik organlarının görevlerinin Kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni organların seçimine kadar devam etmesine,

- Reklam Kurulunun aldatici ve yanıltıcı reklamlar ile haksız ticari uygulamalara ilişkin inceleme ve denetim faaliyetlerine konu hususlarda daha bütüncül ve etkin kararlar alabilmek amacıyla; Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İç Ticaret Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğünde görev yapan birer genel müdür yardımcısının Reklam Kuruluna üye olarak dâhil edilmesine,

yönelik hükümlerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Görüşülmekte olan kanun teklifinin farklı kanunlarda değişiklik öngördüğü, yapılacak düzenlemelerin Komisyonun ihtisas alanının dışındaki konuları da içerdiği, tali komisyonların teklif üzerinde görüşme yapmadığı, dolayısıyla tali komisyonların kurumsal birikimlerinden ve ihtisas görüşlerinden yararlanılmadığı, tali komisyonların düzenlemeler hakkında görüşlerinden daha fazla faydalanılmasının yasamanın kalitesini ve etkinliğini artıracacağı,

- Emniyet teşkilatının gerek yürüttüğü ulusal güvenlik görevinin ehemmiyeti gerekse geniş personel mevcuduyla ülkemizin en stratejik kuruluşlarının başında geldiği, ancak teşkilat mensuplarının mevcut özlük haklarının yürüttükleri ağır sorumluluk karşısında yetersiz kaldığı ve çalışma koşullarının fiziki ve psikolojik olarak zorlayıcı nitelik taşıdığı, kanun teklifinde amir rütbesindeki tikanıklıkları aşmaya yönelik kadro oran değişiklikleri olumlu bir adım olarak değerlendirilmeye birlikte sahada fiilen görev yapan polis memurlarının mali ve sosyal haklarını iyileştirecek kapsamlı bir düzenlemeye yer verilmemesinin büyük bir eksiklik olduğu, personeli doğrudan ilgilendiren çalışma saatleri, aşırı mesai yükü, personel yetersizliği, tayin-atama kriterleri ve lojman yetersizliği gibi yapısal sorunların çözüme kavuşturulması gerektiği, bu doğrultuda personelin mesai ücretlerinin güncel ekonomik şartlar göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmesi ve yasal üst sınırının mutlaka artırılması gerektiği, bunun yanı sıra görev tanımı gereği aşırı mesai yapan personelle çok daha az mesaiye maruz kalan personel arasında mevcut fazla mesai ödemeleri hususunda adaletsiz bir durumun söz konusu olduğu, kurum içi ücretlendirme adaletinin ve çalışma barışının tesisi adına bu eşitsizliğin ivedilikle giderilmesi gerektiği, ayrıca personelin mesleki yıpranmasını azaltmak üzere vardiya sisteminde bir standardizasyona gidilerek on iki saatlik çalışma periyodunun ardından otuz altı saat dinlenme modeline kalıcı olarak geçilmesinin teşkilat bünyesinde öncelikli bir beklenti oluşturduğu,

- Dezavantajlı toplumsal gruplar içinde yer alan engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve kurumsal altyapısının güçlendirilmesinin sosyal devlet ilkesinin kaçınılmaz bir gereği ve kamusal bir sorumluluk olduğu, ancak bu nitelikteki sosyal hizmet alanlarının devlet ormanları üzerinde kurulmasına izin verilmesinin uzun vadede orman varlığı üzerinde geri dönülemez riskleri ve ekolojik tahribatları beraberinde getirebileceği, mevcut ormanlık alanların tabii yapısının ve bütünlüğünün imar faaliyetleriyle bozulması yerine kent içi yeşil

alanların veya âtlı durumdaki bozkır arazilerinin kamulaştırılarak ağaçlandırılması ve rehabilitasyon merkezlerinin bu tür araziler üzerinde inşa edilmesi durumunda orman sınırları daraltılmadan da hizmet kalitesinin artırılabilceği, söz konusu arazilerin devlete ait olmasının ilerleyen süreçte bu merkezlerin işletme haklarının ve kullanım biçimlerinin uzun süreli sözleşmelerle özel şirketlere, vakıflara veya ticari işletmelere devredilmesine hukuken engel teşkil etmediği, bu durumun kamu yararı ilkesini zedeleyerek sosyal bakım hizmetlerini bir ticari kazanç alanına dönüştürebileceği ve merkezlerin devir ile işletme usullerine yönelik kanun metninde hiçbir yasal sınırlama veya güvenceye yer verilmemesinin suistimallere açık bir zemin oluşturduğu,

- Büyükşehirlerde ve nüfusu otuz binin üzerindeki ilçelerde faaliyet gösteren taksi, dolmuş ve minibüs esnafının herhangi bir gelir ve havza analizi yapılmaksızın basit usulden gerçek usule geçirilmesinin özellikle küçük ölçekli yerleşim yerlerindeki esnaf üzerinde ağır mali ve operasyonel yükler oluşturduğu, kazanç yapısı son derece sınırlı olan taşra esnafı ile metropol merkezlerindeki işletmelerin aynı vergilendirme rejimine tabi tutulmasının hakkaniyete aykırı olduğu ve bu düzenlemenin yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

- Gerçek usule geçişle birlikte esnafın ticari plaka satış kazançlarının ve devir işlemlerinin gelir vergisi ile katma değer vergisinden (KDV) tamamen muaf tutulmasının vergide adalet ve eşitlik ilkelerini zedeleyebileceği, özellikle geçimini tek bir plaka üzerinden sağlayan küçük esnafı destekleme amacının dışına çıkılarak bir yatırım ve ticaret unsuru olarak elinde birden fazla plaka bulunduran kişi veya yapıların ticari plaka satışlarından elde ettikleri yüksek kazançların vergi istisnası kapsamına alınmasının doğru bir yaklaşım olarak kabul edilemeyeceği, süre sınırı olmaksızın yirmi-otuz yıl sonra yapılacak satışları dahi kapsayacak şekilde mülkiyet sahiplerine böyle bir vergi avantajı sağlanmasının adil vergilendirme ilkesiyle bağdaşmadığı,

- Basın İlan Kurumu bünyesinde basın ahlak esaslarının “basın yayın ilkeleri” kavramı altında yeniden düzenlenerek idareye muğlak ve yoruma açık yetkiler tanınmasının basın ve ifade özgürlüğü üzerinde ekonomik bir baskı unsuru oluşturabileceği, resmi ilan ve reklam gelirlerinin özellikle yerel basın ve küçük ölçekli internet haber siteleri için hayati ehemmiyet taşıdığı, kanunda yer alan “genel ahlak”, “kamu hizmeti niteliği” ve “yanıltıcı başlık” gibi kavramların net ve objektif sınırlarla belirlenmemesinin eleştirel habercilik üzerinde bir oto sansür mekanizması doğurabileceği, idari bir organ olan Basın İlan Kurumunun geniş takdir yetkileriyle donatılarak cezalandırma süreçlerinde nihai karar verici konuma getirilmesinin çoğulcu medya düzenini zayıflatabileceği, internet haber sitelerine yönelik getirilen okur sayısı hesaplama kriterlerinin sitelerin gelecekte resmi ilan alma şartlarını dolaylı olarak zorlaştıracağı,

- Yerel yönetimlerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların taksitle satışına imkân tanıyan düzenlemede yer alan usulün, ihale hukukunun şeffaflık, rekabet ve eşitlik ilkelerini zedeleyeceği, ihalenin en başında peşin fiyat üzerinden ihdas edilip, ihale sonrasında alıcıya ve idarenin takdirine göre ucu açık bir şekilde vade ve taksit imkânı (iki yıla kadar on iki taksit) sunulmasının yerel yönetimlerde keyfiliğe ve ihalede çeşitli usulsüz uygulamalara zemin hazırlayabileceği, yasal faiz oranı ile piyasa faiz oranları arasında farklılıkların bulunduğu mevcut ekonomik konjonktürde, vadenin kime ne şekilde uygulanacağını belirsiz bırakılmasının rekabeti engelleyeceği, hukuki belirlilik ilkesi gereği taksit vadesinin, sayısının ve ödeme şartlarının en başından ihale şartnamesinde ve ilanında açıkça ilan edilmesi gerektiği, diğer taraftan kamunun ve yerel yönetimlerin sürekli varlık satışı yapmasına yönelik yasal düzenlemeler yapmanın kamu yararı ilkesine aykırı olduğunun değerlendirildiği,

- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personelinin disiplin cezalarını kanuni güvenceye kavuşturma amacıyla yapılan düzenlemeler arasında, personelin herhangi bir siyasi parti yararına

veya zararına fiilen faaliyette bulunması fiilinin uzun süreli ücret kesintisi gibi ağır yaptırımlara bağlanmasının, Anayasa'nın ve hukukun temel ilkeleri olan belirlilik ve öngörülebilirlik prensipleriyle bağdaşmadığı, düzenlemede zikredilen yararına, zararına ve fiilen faaliyette bulunmak ibarelerinin yasal sınırlarının, hukuki tanımlarının ve hangi somut eylemleri kapsadığının nesnel ve net bir şekilde belirlenmediği, bu muğlaklığın idari kurullara ve banka yönetimine subjektif, ucu açık ve keyfi bir yorum alanı bırakacağı, bu durumun çalışanlar üzerinde siyasi bir baskı veya tasfiye mekanizmasına dönüşebileceği, belirsiz ve yoruma açık ifadeler barındıran disiplin hükümlerinin çalışanların hukuk güvenliğini zedeleyeceği,

- Sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzeri yerler başta olmak üzere biletle girilen yerlerde, 18 yaşını doldurmuş çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmamasının olumlu ve teşvik edici bir adım olarak nitelendirildiği, bununla birlikte mevcut ekonomik koşullar ve hane halkı bütçelerindeki daralma nedeniyle milyonlarca gencin ve öğrencinin bilet, ulaşım ve günlük harçlık maliyetlerini karşılamada zorluk yaşadığı,

şeklinde görüş, eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir.

Teklifin ilk imza sahiplerinden Ankara Milletvekili Orhan YEGİN ile ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından açıklamalarda;

- Kanun teklifinin farklı alanlara yönelik düzenlemeler içeriyor olsa da temel amacının; kamu yönetiminde ortaya çıkan yapısal sorunların çözülmesi, vatandaşların günlük hayatını doğrudan etkileyen uygulama problemlerinin ivedilikle giderilmesi, ekonomik hayattaki acil ihtiyaçlara cevap verilmesi, hukuki belirliliğin ve öngörülebilirliğin artırılması, kamu hizmetlerinin sahada çok daha etkin yürütülmesi ve devletin kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi olduğu,

- Emniyet teşkilatından gelen haklı talepler dikkate alınarak, ülkenin güvenliği için özveriyle görev yapan emniyet mensuplarının kariyer planlamalarını doğrudan etkileyen bazı yapısal sorunların tespit edildiği, özellikle son yıllarda teşkilat bünyesinde personel sayısı artışına bağlı olarak ortaya çıkan üst rütblere geçişlerde belirli kademelerde ciddi yığılmaların oluştuğu; personelin liyakat ve hizmet süresi bakımından terfi etmeyi hukuken hak etse dahi, mevcut piramit yapısındaki kadro sınırlamaları nedeniyle sıra beklemek zorunda kaldığı, kamu yönetiminde personelin motivasyon unsurunun kurumsal başarı açısından taşıdığı öneme dikkat edildiği, kurumların hizmet kalitesinin yalnızca fiziki imkânlarla değil, insan kaynağı niteliği ve motivasyonu da doğrudan ilişkili olduğu, bu doğrultuda, düzenlemeyle amir rütbelerinde kullanılan yasal kadro oranları güncellenerek üst rütblere geçişlerde yaşanan kadro daralmalarının azaltıldığı, böylece emniyet mensuplarının kariyer planlamalarının çok daha öngörülebilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulduğu, bunun yanı sıra, geçmişte sağlık şartlarına ilişkin yaşanan çelişkili yargı süreçleri ve kesinleşen mahkeme kararları nedeniyle görevlerinden ayrılmak zorunda kalan, ancak mesleki açıdan herhangi bir kusuru veya ihmali bulunmayan personelin yaşadığı sistem içi mağduriyetleri bütünüyle giderecek hakkaniyet temelli ve onları genel idari hizmetler sınıfına atama imkânı tanıyan koruyucu bir mekanizmanın da hayata geçirildiği,

- Ülke genelinde artan sosyal bakım ihtiyacı dikkate alınarak, kamuya ait bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin belirli yasal şartlar altında orman alanlarında da kurulabilmesine imkân tanındığı ve bu sayede sosyal hizmet altyapısının tahkim edildiği, yürürlükteki Orman Kanununda savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğal gaz altyapı tesisleri, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisleri, baraj, gölet, sokak hayvanları bakımevi ve mezarlıkları ile devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin kamu yararı ve zaruret bulunması hâlinde devlet ormanları üzerinde yapılmasına izin verilebileceğinin hâlihazırda hüküm altına alındığı, ancak mevcut yasal düzenlemede devlete ait

engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri açıkça zikredilmediği için, bu tesislerin orman alanlarında inşa edilebilmesini sağlayacak münhasır ve sarıh bir hukuki dayanağa ihtiyaç duyulduğu, yapılan değişikliğin de bu eksikliği gidermek üzere ihdas edildiği, Kanun metninde yer alan “devlete ait” ifadesinin mevcutta zaten var olduğu, yapılan yasal düzenlemeyle bu ifadenin hemen yanına başkaca hiçbir şerh düşülmeden doğrudan “engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri” ibaresinin eklendiği, dolayısıyla, bu düzenlemenin amacının devlete ait olan engelli ve yaşlı bakım merkezlerinin orman arazilerinde kurulmasına kanuni cevaz vermek olduğu ve sayılan mevcut kamusal istisnaların içine söz konusu sosyal hizmet alanlarının da dahil edilerek yasal çerçevenin tamamlandığı,

- Büyükşehirlerde ve nüfusu otuz binin üzerindeki ilçelerde faaliyet gösteren taksi, dolmuş ve minibüs esnafının 1/1/2026 tarihinden itibaren basit usulden gerçek usule geçirildiği, esnafın basit usulle vergilendirilirken plakasını sattığında herhangi bir değer artış vergisi ödemediğini, ancak idarenin kararıyla gerçek usule geçirilince tarihsel maliyetler ile bugünün enflasyonist piyasa fiyatları arasındaki fahiş farktan dolayı ağır ve haksız bir vergi yüküyle karşı karşıya kalacağını, bu durumun önüne geçmek ve yasal geçiş sürecini hakkaniyetle yerine getirebilmek amacıyla kanunun yürürlük tarihinden önce plaka sahibi olanların plakalarını satmaları halinde gelir vergisi ve KDV’den muaf tutulmalarına olanak sağlandığını, düzenleme yürürlüğe girdikten sonra yeni plaka edinecek kişilerin ise ticari riskleri bilerek sisteme gireceklerini ve muafiyetten yararlanamayacaklarını,

- Vergi sistemine ilişkin mevcut durumda hasılat esaslı kazanç tespiti usulü düzenlenmiş olup bu sistemde şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve faaliyetlerinden elde ettikleri hasılatın tamamını Elektronik Ücret Toplama Sistemi aracılığıyla tahsil eden mükelleflerin talep etmeleri hâlinde özel bir vergilendirme yöntemi olan hasılat esaslı kazanç tespit usulünden yararlanabileceği, bu yöntemde, mükellefin elde ettiği kazancın %10’u oranında tutarının vergiye tabi kazanç olarak ortaya çıkacağı, Teklifte taksikle yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin yeni nesil ödeme ve fiş sisteminin birleşmiş modeli şeklinde tasarlanan Taksi Mali Cihazıyla hasılatının tamamının kayıt altına alınması şartına bağlı olarak hasılat esaslı kazanç tespit usulünden yararlanabilmesine imkân getirildiği,

- Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunda yapılması öngörülen düzenlemelerin, resmî ilan ve reklam sisteminde hukuki belirliliğin sağlanması ile Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla ihdas edildiği, bu kapsamda 2022 yılında kanun kapsamına alınarak resmî ilan sistemine dâhil edilen internet haber sitelerinin taşınmaları gereken vasıf, ödev ve sistemde kalma şartlarının ana çerçevesinin kanun düzeyinde açıkça belirlenmesinin hedeflendiği; mevcut durumda bu alanın büyük ölçüde idari taktire, Kurumun yönetmelik ve genel kurul kararlarına bırakılmasının uygulamada keyfilik iddialarına, hukuki belirsizliklere ve yargısal ihtilaflara yol açtığı, getirilen düzenlemeyle gazetelerin vasıf ve ödevlerini düzenleyen köklü sistematığın dijital yayıncılık alanına taşındığı, nitekim Anayasa Mahkemesinin 2011 yılında gazetelerin vasıflarına ilişkin verdiği kararda da resmî ilan sistemine dair temel esasların kanunla belirlenmesi, teknik uygulamaların ise idareye bırakılması durumunda Anayasa’ya aykırılık teşkil etmeyeceğinin açıkça hüküm altına alındığı, basın yayın ilkelerinin düzenlendiği metindeki bazı ifadelerin muğlaklığı ve geniş yorumlanarak orantısız müeyyideler doğurabileceği göz önüne alınıp değişiklik önergesi hazırlanarak düzenlemenin revize edilmesinin amaçlandığı, ancak bununla birlikte, yaptırım ve müeyyideleri içeren yasal düzenlemenin metinde kalmasının Anayasal bir zorunluluk olduğu, çünkü Anayasa Mahkemesinin resmi ilan kesme gibi mülkiyet ve ifade özgürlüğünü ilgilendiren ağır müeyyidelerin Basın İlan Kurumu Genel Kurulunun kararına dayanan idari yönetmeliklerle ihdas edilemeyeceğine, bu tarz kısıtlayıcı yaptırımların münhasıran kanunla belirlenmesi gerektiğine yönelik kesin ihlal kararlarının bulunduğu,

yapılan bu düzenlemeyle Anayasa Mahkemesinin işaret ettiği yasal boşluğun doldurularak idarenin işlem ve eylemlerinin anayasal normlara tam uyumlu, öngörülebilir ve şeffaf bir çerçeveye oturtulduğu,

- Mahalli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların taksitle satışına imkân tanınmasına yönelik düzenlemenin, yasal boşlukların giderilmesi, bütçe kaynaklarının rasyonel yönetimi ve vatandaşların mülkiyet edinme süreçlerinin kolaylaştırılması amacıyla ihdas edildiği, mevcut mevzuatta hazine taşınmazlarının satışında taksitli usulün uygulanacağına dair açık hüküm bulunmasına karşılık, Belediye Kanununda bu hususta sarih bir ibarenin yer almamasının uygulamada belirsizliklere neden olduğu, bazı mahalli idarelerin yasal bir engel bulunmadığı düşüncesiyle geçmişte yaptıkları taksitli satışların Sayıştay denetimlerinde eleştiri konusu yapıldığı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun mahalli idarelere ikincil mevzuat düzenleme yetkisi vermemesi sebebiyle yasal bir düzenleme ihtiyacının hasıl olduğu, düzenlemeyle belediyeler ve il özel idareleri açısından ekstra bir ayrıcalık veya muafiyet getirilmediği, bütünüyle millî emlak sistematiğinde uygulanan yasal usulün yerel yönetimler düzeyine taşındığı, taksit vadelerinde uygulanacak kanuni faiz oranının ve yasal payların da hazine taşınmazlarındaki normlarla uyumluluk arz ettiği, ihalelerin bütünüyle şeffaf ve açık ihale usulüyle tanzim edileceği, taşınmazın taksitle satılacağı hususu ile geçici teminat oranlarının, vade sürelerinin ve taksit sayılarının en başından, hiçbir tereddüde yer bırakmayacak şekilde ihale şartnamesinde ve ihale ilanında açıkça ilan edileceği, dolayısıyla ihale sonuçlandıktan sonra alıcının kimliğine veya kişiliğine göre şartlarda herhangi bir idari esneklik veya değişiklik yapılmasının hukuken imkânsız olduğu, yasal faiz oranı ile piyasalar arasındaki farklar ve isteklilerin suistimalleri gözetilerek, kanunda yer alan %3 ila %30 arasındaki geniş geçici teminat marjını belirleme yetkisinin doğrudan idarelerin takdirine bırakıldığı, zira bazı ihalelerde sadece satışı engellemek amacıyla yüzde 3 gibi düşük teminatları gözden çıkararak süreci akamete uğratan kötü niyetli girişimlerin engellenmesi adına bu koruyucu mekanizmanın zaruri olduğu, nitekim Komisyonunda hasıl olan teknik tereddütlerin giderilmesi amacıyla ihale ilanında ödeme şekli, taksit süresi ve sayısının açıkça belirtileceğine dair yasal hükmün metne dercedildiği, taksitli satış modelinin, peşin ödeme gücü sınırlı olan konut ve arsa sahibi dar gelirli vatandaşların imar parsellerindeki küçük ölçekli belediye hisselerini hakkaniyetli bir şekilde edinebilmelerine finansman kolaylığı sağlayacağı bunun yanı sıra yüksek montanlı satışlarda da katılımcı ve istekli sayısını artırarak rekabetçi bir ortamda mülklerin daha yüksek bedellerle kamu lehine satılmasına imkân tanıyacağı, yasal metnin bütünüyle şeffaf, öngörülebilir ve kamu yararını gözeten nesnel bir çerçeveye sahip olduğu,

- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personel disiplin rejiminin kanuni bir çerçeveye oturtulmasına yönelik yasal düzenlemenin, Danıştay tarafından verilen yürütmeyi durdurma kararı neticesinde ortaya çıkan yasal boşluğun doldurulması ve kurumsal işleyişin sekteye uğramaması amacıyla ihdas edildiği, banka personeline verilen bir disiplin cezasına karşı açılan dava neticesinde Danıştay tarafından, Anayasa'nın 128'inci maddesinde yer alan kamu görevlilerinin statülerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği yönündeki amir hüküm ile Anayasa'nın 38'inci maddesinde güvence altına alınan suç ve cezaların kanuniliği ilkesine atfı yapılarak disiplin suç ve cezalarının yönetmelikle düzenlenemeyeceğinin hüküm altına alındığı, bu kapsamda yürütmesi durdurulan yönetmelik maddeleri sebebiyle bankanın disiplin mekanizmasının önemli bir kısmının hukuki dayanaktan yoksun kaldığı, Bankanın para politikası, finansal istikrar ve ödeme sistemleri gibi ülkenin makroekonomik geleceğini doğrudan ilgilendiren kritik ve stratejik görevleri dikkate alındığında, kurum içi disiplin mekanizmasının etkin şekilde çalışmasının kurumsal itibar ve işleyiş açısından zaruri olduğu, bu doğrultuda daha önce yönetmelikte yer alan idari disiplin kurallarının anayasal zorunluluk gereği kanun metnine taşındığı, herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak ibaresinin bütünüyle 657 sayılı

Devlet Memurları Kanununun maktu disiplin normlarının model alınarak kurgulandığı, nitekim 657 sayılı Kanunun 125'inci maddesinde siyasi partiye üye olma fiili işten çıkarma yaptırımına bağlanırken, yine 125'inci maddesi ile 7'nci maddesinde herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına faaliyette bulunmak ifadesinin kamu görevlilerinin tarafsızlığını korumak üzere bire bir aynı kelimelerle tanzim edildiği, konunun daha önce anayasal denetime de konu olduğu, Anayasa Mahkemesinin 2018 tarihli kesin kararında anılan hükmün, kamu hizmetlerinin tarafsızlığını ve nesnellliğini sağlamaya yönelik koruyucu önlemlerin ayrılmaz bir parçası olduğu, Anayasa'nın 126'ncı maddesinde düzenlenen kamu düzeninin korunması meşru amacına hizmet ettiği gerekçesiyle Anayasaya bütünüyle uygun bulunduğu tescil edildiği, dolayısıyla getirilen düzenlemenin subjektif ve keyfi yorumlara kapalı, kurumsal tarafsızlığı tahkim eden, anayasal normlar ve yüksek yargı içtihatlarıyla tamamen örtüşen hukuki ve nesnel bir metin olduğu,

- Biletle girilen eğlence yerlerindeki vergi yükünün çocuk ve öğrenciler lehine hafifletilmesi ve kurumsal muafiyet mekanizmasının kanun düzeyinde netleştirilmesi amacıyla düzenlemenin ihdas edildiği, mevcut yasal sistemde belediyeler tarafından biletle girilen eğlence yerlerinden alınan bilet bedelleri üzerinden eğlence vergisinin tahsil edildiği, söz konusu verginin doğrudan bilet fiyatlarına yansıtılarak nihai tüketici konumundaki vatandaşın alındığı ve mahalli idarelerin önemli gelir kalemlerinden birini oluşturduğu, yürürlükteki mevzuatta gençler veya öğrenciler için özel bir istisna ve muafiyet rejimi bulunmaması sebebiyle, yaşa ve öğrencilik durumuna bakılmaksızın düzenlenen söz konusu biletler üzerinden dolaylı olarak bu verginin ödenmeye devam ettiği, bununla birlikte, tanzim edilen yasal çerçevenin arka planında fiili bir durumun mevcut olduğu, Cumhurbaşkanlığına tanınan kanuni oranları indirme yetkisi kullanılarak bugün itibarıyla yerli ve yabancı film gösterimleri, tiyatro, opera, operet, bale, Karagöz, kukla, orta oyunu, spor müsabakaları, at yarışları ve konserler gibi sanatsal ve sportif gösterilerde eğlence vergisi oranlarının aslında sıfıra indirilmiş bulunduğu, ancak lunaparklar ve benzeri eğlence işletmeleri gibi alanlarda bu vergi tahsilatına halen devam edildiği, yapılan düzenlemeyle, biletle girilen tüm alanlarda yani sinema, tiyatro, konser, spor müsabakaları ve lunaparklar dâhil olmak üzere, 18 yaşını doldurmamış çocuklar ile eğitim hayatı devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilere düzenlenen giriş biletleri üzerinden hiçbir ad altında eğlence vergisi alınmayacağı yasal hüküm haline getirilerek netleştirildiği ve gençlerin kültürel, sosyal ve sanatsal faaliyetlere erişiminin hukuki güvence altına alındığı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Madde 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7

Teklifin çerçeve 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 8

Teklifin çerçeve 8'inci maddesi; madde ile 195 sayılı Kanunun 49'uncu maddesine eklenmesi öngörülen basın ve yayın faaliyetlerine uygulanacak ilkelerle ilgili hükümlerin, dijital ortamın dinamik yapısı gözetilmek suretiyle kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısıyla yeniden ele alınması amacıyla kabul edilen önerge doğrultusunda madde metninden çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Anayasa Mahkemesinin 3/4/2026 tarihli ve 33213 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 15/1/2026 tarihli ve 2025/94 esas numaralı Kararı doğrultusunda elektronik tebligat sistemine ilişkin temel ilke ve

esasların kanunla belirlenmesi sağlanarak; kimlere elektronik ortamda tebligat yapılabileceği, elektronik tebligat sistemini kullanma zorunluluğunun hangi koşullarda başlayacağı ve sona ereceğine yönelik hususlarının Kanunla düzenlenmesi amacıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesinde değişiklik yapan düzenleme; yeni çerçeve 9’uncu madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9’uncu maddesi; çerçeve 10’uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

213 sayılı Vergi Usul Kanununa geçici 38’inci madde olarak eklenmesi öngörülen ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi kapsamında elektronik tebligat sistemine dâhil olanların idareye yeniden başvuru yapmalarına gerek olmaksızın elektronik tebligat sistemini kullanmaya devam etmelerine imkân sağlayan düzenleme; yeni çerçeve 11’inci madde olarak Teklif metnine eklenmiştir.

Madde 10,11 ve 12

Teklifin çerçeve 10,11 ve 12’nci maddeleri; çerçeve 12,13 ve 14’üncü maddeleri olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13’üncü maddesi; ihale ilanında ödeme şekli, taksit süresi ve sayısının belirtilmesine ilişkin hükmün 2886 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen ek 1’inci maddenin ikinci fıkrasının sonuna önergeyle eklenmesi ve aynı maddenin üçüncü fıkrasında anlatıma açıklık kazandırılması ve ilgili fıkrada kavram bütünlüğünün sağlanması amacıyla “taksitli satışlarda taşınmazın tahsil edilen peşinatı” ibaresinin “taksitli satışlarda taşınmazın satış bedelinden tahsil edilen peşinat” şeklinde, “kalan miktar” ibaresinin “kalan tutar” şeklinde redaksiyona tabi tutularak değiştirilmesi suretiyle; çerçeve 15’inci olarak madde kabul edilmiştir.

Madde 14,15,16,17,18,19, 20, 21 ve 22

Teklifin çerçeve 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 ve 22’nci maddeleri; 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24’üncü maddeleri olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 23

Teklifin yürürlüğe ilişkin 23’üncü maddesi; Tekliffe eklenen yeni maddelere bağlı olarak Komisyondan alınan redaksiyon yetkisi kapsamında kabul edilen önergeler doğrultusunda madde numaralarının kanun yazım tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla teselsül ettirilmesi ve yürürlük maddesinin yeniden düzenlenmesini teminen değiştirilmek suretiyle; 25’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 24

Teklifin yürütmeye ilişkin 24’üncü maddesi; 26’ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin; maddelerinin kabul edilmesinin ardından tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca, Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metninin tümü; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. GENEL KURULDA TEMSİL

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Adyaman Milletvekili Resul KURT,
- Aksaray Milletvekili Hüseyin ALTINSOY,

- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
  - Bursa Milletvekili Ahmet KILIÇ,
  - Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
  - Elâzığ Milletvekili Ejder AÇIKKAPI
  - İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
  - Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
  - Kırşehir Milletvekili Necmettin ERKAN,
  - Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
  - Konya Milletvekili Orhan ERDEM,
  - Osmaniye Milletvekili Seydi GÜLSOY,
  - Sakarya Milletvekili Ertuğrul KOCACIK,
  - Samsun Milletvekili Ersan AKSU,
  - Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
  - Yozgat Milletvekili Süleyman ŞAHAN,
- özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Muş</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Orhan Erdem</i>
Samsun	İstanbul	Konya
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Nilgün Ök</i>	<i>Ayyüce Türkeş Taş</i>	<i>Sadullah Kısacık</i>
Denizli	Adana	Adana
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Resul Kurt</i>	<i>Hüseyin Altınsoy</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Adıyaman	Aksaray	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Cavit Arı</i>	<i>Hakkı Saruhan Oluç</i>	<i>Mustafa Erdem</i>
Antalya	Antalya	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Adalet Kaya</i>	<i>Ejder Açikkapı</i>
Bursa	Diyarbakır	Elâzığ
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

Üye <i>Ümit Özlale</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Cevdet Akay</i> Karabük (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Mustafa Baki Ersoy</i> Kayseri (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Necmettin Erkan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Veli Ağbaba</i> Malatya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu</i> Manisa (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Kamuran Tanhan</i> Mardin (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Seydi Gülsoy</i> Osmaniye (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Tahsin Ocaklı</i> Rize (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ertuğrul Kocacık</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye <i>Erhan Usta</i> Samsun (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ersan Aksu</i> Samsun (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsüdür)
	Üye <i>Süleyman Şahan</i> Yozgat (Bu raporun özel sözcüsüdür)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/3703 esas numaralı “**Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**”ne Cumhuriyet Halk Partisi Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeleri olarak karşı olmamızın nedenleri aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

I. USUL AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen 2/3703 esas numaralı “**Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi**” genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde hazırlanan 14 ayrı Kanunda değişiklik yapan 26 maddeden oluşan bir torba kanun teklifidir.

Söz konusu teklif komisyon gündemine alındığında “14 farklı Kanunda değişiklik yapan 24 maddeden oluşmaktaydı. Komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önerelerde, iki madde teklif metnine eklendiğinden dolayı madde sayısı 26’ya ulaşmıştır.

Yürürlük ve yürütme dahil 26 maddeden oluşan 14 ayrı Kanunda değişiklik yapmakta olan söz konusu kanun teklif metninin hem hazırlanma ve tedvininin hem de TBMM’de yasalaştırılma sürecinin usul yönünden önemli zaafı bulunmaktadır.

Cumhuriyet Türkiye’sine Osmanlı’dan aktarılan en önemli kurumların başında Meclis gelmektedir. Millî mücadeleyi yöneten bu meclisin hafızasında parlamento hukukumuzun kurucu metinleri olan 1877 tarihli Heyeti Ayan Nizamname-i Dahilisi, 1927 tarihli TBMM Dahili Nizamnamesi ve halen meri olan 1973 tarihli TBMM İktüzüğü bulunmaktadır. Ayrıca, yazılı hukuk kaynakları dışında Meclis teamülleri parlamentonun çalışmalarında başvurduğu diğer çok önemli bir kaynağı oluşturmaktadır.

Bununla birlikte, 2002’den günümüze Meclisin çoğunluğunu oluşturan AKP iktidarı parlamento hukukunun en temel kurum ve kurallarını ihlal ederek ve aşındırarak bu alandaki tarihsel birikimi ortadan kaldırmaktadır.

Konu bu çerçevede ele alındığında;

1.1 Söz Konusu Kanun Teklifi Torba Kanun Formatında Getirilmiştir.

26 maddeden oluşan söz konusu kanun teklifinin;¹ 3 maddesi 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununda, 2 maddesi 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda, 2 maddesi 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunda, 3 maddesi 213 sayılı Vergi Usul Kanununda, 3 maddesi 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununda, 2 maddesi 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununda, 1 maddesi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda, 1 maddesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda, 1 maddesi 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, 2 maddesi 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda, 2 maddesi 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununda, 1 maddesi 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda, 2 maddesi 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda, 1 maddesi 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununda değişiklik ve ilaveler yapmakta olan düzenlemeleri içermektedir.

AKP iktidarı döneminde kanun yapma usul ve yöntemlerinin etkin ve verimli olmayan bir çerçevede oluşturulduğu ve uygulandığı görülmektedir. Nitekim kamuoyunda 'torba kanun' olarak adlandırılan ve istisnai hallerde kullanılmasının uygun olduğu düşünülen bazı kanunlarda ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tekliflerinin son dönemlerde adeta hâkim norm haline geldiği gözlenmektedir. Bu kapsamda, birbiriyle hiç ilgisi ve ilişkisi olmayan konular söz konusu 'torba kanun' yöntemi kullanılarak yasalaştırılmaya çalışılmaktadır.

Bununla birlikte, bu tür kanun hazırlama ve yapma teknikleri, hem torba kanunda ele alınan konuların ilgili ana mevzuatıyla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmakta hem de uygulama aşamasında öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda, bazen aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmakta ve bu kapsamda düzenlemelerden doğudan veya dolaylı olarak etkilenen vatandaşlar mağdur olmaktadır.

---

¹Söz konusu teklif komisyon gündemine alındığında "14 farklı Kanunda değişiklik yapan 24 maddeden oluşmaktaydı. Komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önerelerde, iki madde teklif metnine eklendiğinden dolayı madde sayısı 26'ya ulaşmıştır.

Öte yandan, torba kanun tekliflerinin **TBMM Genel Kurulunda 'Temel Kanun' olarak görüşülmesi de ciddi sakıncalar içermektedir.** TBMM İçtüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi "düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması" hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İçtüzüğü'ne aykırıdır.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde de birbiri ile ilintisiz konulardaki kanunlarda ve kanun hükmünde kararnamelerde yapılan düzenlemeleri görmekteyiz. Bu çerçevede, konu bütünlüğü ve iç tutarlılığı olmayan torba kanun düzenlemesi ile Meclis çalışmalarında komisyon düzleminde ihtisaslaşma anlamsızlaşmakta gerek milletvekillerinin gerekse komisyonların kapasitesinin çok gerisinde bir kanun yapım süreci ortaya çıkmakta ve bu durum parlamento çalışmalarının niteliğini zayıflatmaktadır.

1.2 Kanun Teklifi Tali Komisyonlarda Görüşülmemiştir

Ankara Milletvekili Orhan Yeğın, Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekili tarafından hazırlanan kanun teklifi 22.05.2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, tali komisyonlar olarak da İçişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına sevk edilmiştir.

26 maddelik kanun teklifi² Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 03.06.2026 Salı günü saat 13.30'da başlayan ve yaklaşık olarak 7 saat süren birleşiminde kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanun teklifinin tali komisyon olarak görevlendirilen İçişleri ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarında görüşülmediği öğrenilmiştir.

---

²Söz konusu teklif komisyon gündemine alındığında "14 farklı Kanunda değişiklik yapan 24 maddeden oluşmaktaydı. Komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önergelerde, iki madde teklif metnine eklendiğinden dolayı madde sayısı 26'ya ulaşmıştır.

Parlamentolarda ihtisaslaşma yasama kalitesi açısından çok önemlidir. Bu konuda İktüzükte ayrıntılı düzenlemelere yer verilmiştir İktüzükte tali komisyonların çalışmadığı bir durum söz konusu değildir. Bu konu İktüzüğün 23, 34 ve 37. maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Nitekim TBMM İktüzüğünün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, İktüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. İktüzüğün 34'üncü maddesinin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir.

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık alanları göz önüne alınmaktadır. Bu çerçevede, özel uzmanlık alanı ve değerlendirme ve tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonu'nun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonu'nda karara bağlanması hem İktüzüğe uygun olacak hem de yasama faaliyetinin daha sağlıklı yürütülmesini sağlayacaktır. Böylelikle de yasama kalitesi güçlenecektir.

Ancak bu kanun teklifi ile bu perspektiften yoksun olduğu görülmektedir. Bu durum parlamento hukukunu zayıflatmakta ve etkin iş bölümünü ortadan kaldırmaktadır. Bu yaklaşım doğru bir yaklaşım olmayıp, parlamento hukukunda ana komisyon-tali komisyon ilişkisini tartışmalı hale getirmektedir.

Kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, **TBMM'nde ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle ve sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı** ilave problemlere neden olmakta, kod yasalardaki bazı hükümlerin sık sık değişimine sebebiyet vermektedir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Örneğin; Kanun teklifinin 21. maddesi; 27/12/2023 tarihli ve 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 5510 sayılı Petrol Piyasası kanununun 20. maddesinin ikinci fıkrasının g bendinde yapılan düzenlemenin Anayasaya aykırı bulunarak Anayasa Mahkemesinin 22.07.2025 tarih ve E:2024/54 Karar:2025/163 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine yapılan düzenlemeyi içermektedir.

Ayrıca teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen iki önerge ile teklif metnine eklenen 9 ve 11. maddeler; yine 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanunun 7. Maddesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanuna eklenen "Elektronik Ortamda Tebliğ" başlıklı düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 3/4/2026 tarihli ve 33213 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 15/1/2026 tarihli ve E.2025/94 Karar:2026/11 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine yapılan yapılan düzenlenmelerle ilgilidir.

Uygulamada yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise müzakere süreci işletilememekte; iktidar partisi milletvekillerinin oyu yasama çalışmaları sırasında belirleyici olmaktadır.

Konuya bu çerçevede bakıldığında ihtisaslaşmadan yararlanmak suretiyle komisyonların görece teknik çalışmaları yürütebilmesine imkân sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde tali Komisyonların kendi görev alanındaki sorumluluğu yerine getirmekten kaçınması ciddi sakıncalar içermektedir.

1.3 Etki Analizi Raporu Ciddi Eksiklikler İçermektedir

Kanun teklifinin komisyonda görüşülmesi sırasında teklifin bütünü ile ilgili olarak sunulan Etki Analiz Raporunun özenle hazırlanmadığı, yetersiz olduğu ve bazı bilgi ve mali yük hesaplamalarını içermediği anlaşılmıştır.

Örneğin teklifin 5 ve 6. maddelerinde yer alan düzenlemelerin mali etkisi olduğu halde bunlarla ilgili olarak Etki Analizi Raporunda herhangi bir mali yük tahminine yer verilmemesinin nedeni anlaşılamamıştır.

14 adet Kanun hükümlerinde ayrıntılı değişiklik ve eklemeler yapan söz konusu yasa teklifinin gelir ve gider etkisinin daha detaylı analizlerle ortaya konulması gerekmektedir. 5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması, yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

II. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNİN MEVCUT UYGULAMASI TBMM'Yİ NİTELİKLİ YASA YAPMA HAK VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNDEN ALIKOYMAKTADIR.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda doksan beş aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilen Temmuz 2018 ortalarından bu yana 197³ adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı ve yap boz tarzı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

2018 seçimlerinden sonra geçen doksan beş aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp (!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metnine hakim olamadıkları, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahede edilmektedir.

24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin nerdeyse tümü torba yasa teklifi niteliğindedir.

Diğer taraftan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak anılan sistem yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan bazı düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin doksan beş aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

---

³ 120,121,122,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136, 137,18,139,140,141,142,143,145,146 sayılı Kararnameler Deprem gerekçe gösterilerek çıkarılan OHAL Kararnameleridir

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa’da yapılan değişiklikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM’ üyelerine aittir. Ne var ki, şu ana kadar ki uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM’nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM’de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul’da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM’de oylanın kanunların çoğunluğu, Anayasa’ya aykırı bir biçimde hazırlanan “torba yasa” tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır.

Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Burada bahsedilmesi gereken önemli bir husus; bütün demokratik ülkelerde temel kuralın, parlamentoların yasama yetkisi konusunda ortaksız olduğu, yasama yetkisinin sadece parlamentolar tarafından kullanıldığıdır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri⁴ vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile düzenlenemeyecek hususlarda dahi yetki aşımına gidilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yürürlüğe konulduğu görülmektedir. Bunların çoğunluğu Anayasa Mahkemesi tarafından başvurularımız üzerine bilahare iptal edilmektedir.

Mevcut AKP iktidarı kendisinin yasalasmaına ön ayak olduğu 2017 referandumu ile kabul edilen Anayasa'nın hükümlerine dahi uymamaktadır.

2018 yılı Temmuz ayından itibaren doksan beş ayı aşan bir süre geçmesine karşın TBMM'nin yasa yapma işlevinde gözlemlenen aksaklıkların çözümü konusunda henüz bir mesafe alınamamıştır.

Ankara Milletvekili Orhan Yeğın ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekili tarafından hazırlanan kanun teklifinin T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

Kanun Teklifinin genel değerlendirilmesi

Kanun teklifinin genel gerekçesinde;

Kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi, vergi güvenliğinin temini, sektörlerin rekabet gücünün artırılması, idari süreçlerde etkinliğin ve verimliliğin sağlanması ve Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararlarının doğurabileceği hukuki boşlukların giderilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu kapsamda hazırlanan Kanun Teklifi ile;

Polis eğitim kurumlarında eğitimin kalitesinin artırılması ve teorik bilginin uygulamaya dönüştürülmesi ile teşkilat personeline ve işlemlerine yönelik teftiş ve rehberlik faaliyetlerindeki eksikliklerin giderilmesi amacıyla, her amir rütbesinde bulunması gereken azami kadro oranları yeniden düzenlenmekte ve eğitim sürecinde sağlık şartları nedeniyle ilişkisi kesilen ancak yargı kararları sonucu eğitime devam ederek mezun olanlardan göreve başlayıp sonrasında memurluktan ilişkisi kesilen

---

⁴ Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 03.06.2026 tarihine kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından 25'i OHAL Kararnamesi olmak üzere toplam 197 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

emniyet personelinin mağduriyetleri giderilerek genel idare hizmetleri sınıfına atanabilmelerine imkân tanınmaktadır. Ayrıca, 24/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununda yer alan düzenlemelere yönelik Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının gereğinin yerine getirilmesini teminen, İç Güvenlik Fakültesine alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların temel ilke ve çerçevesi belirlenmekte ve Polis Amirleri Eğitimi Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin taksimetre ile bağlantılı olarak çalışan taksi mali cihaz kullanmalarıyla birlikte hasılatlarının tamamının sistem üzerinden kavranmasının mümkün hale geldiği dikkate alınarak talep etmeleri halinde, talep ettikleri tarihi takip eden yılın başından itibaren en fazla üç yıl süre ile hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanmalarına imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, halihazırda sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir ve katma değer vergilerinden istisna edilmektedir.

Basın İlan Kurumu tarafından gazete, dergi ve internet haber siteleri hakkında uygulanan müeyyidelerin hukuki dayanağı, Anayasa Mahkemesinin iptal ve ihlal kararları doğrultusunda düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarında, mevcut düzenlemenin belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerini karşılamadığı, bu nedenle müdahalenin kanunilik unsurunu taşımadığı ve yapısal bir soruna yol açtığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede, ilgililerin hangi fiillerin yaptırıma tabi olduğunu ve bu fiiller karşılığında uygulanacak müeyyidelerin kapsamını önceden öngörebilmelerini teminen düzenlemelerin açık, net ve anlaşılır hale getirilmesi; ayrıca ihlal ile uygulanacak yaptırım arasında makul bir denge kurulmasını sağlamak üzere müeyyideye ilişkin alt ve üst sınırların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bunun sıra, resmî ilan ve reklam yayınlarının sürekliliklerinin ve güvenilirliklerinin sağlanması amacıyla, basında yerleşik teamüller ile teknolojik gelişmeleri dikkate alarak internet haber sitelerinin taşımaları gereken vasıflar ile tabi olduğu yükümlülükler yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Akaryakıt ve LPG piyasalarında vergilerin tahsil güvenliğinin sağlanması ile etkin ve caydırıcı bir teminat mekanizmasının oluşturulması amacıyla lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren bazı riskli mükelleflere yönelik teminat tutarlarını artırma yetkisinin iki katından beş katına çıkarılması öngörülmektedir.

Taşınmaz satışına ilişkin ihalelere daha fazla isteklinin katılması, satış bedelinin daha yüksek olarak belirlenmesi ve idarelere daha sağlıklı ve fazla gelir akışının sağlanması amacıyla 2886 sayılı Kanuna eklenen maddede yer alan usul ve esaslar çerçevesinde mahalli idareler tarafından taşınmazların taksitle satılabilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, sosyal ve kültürel faaliyetlere erişimlerinin kolaylaştırılması amacıyla 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış kişilerden biletle girilen yerlerde eğlence vergisi alınmaması, elektronik ortamda tescilli mümkün olan araçlara satış tarihinden itibaren getirilen 3 iş günü içerisinde tescil edilme zorunluluğunun özellikle filo satışlarında işlemlerin son noktaya teslimi aşamasında

yapılması nedeniyle 15 iş gününe uzatılması, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline uygulanacak disiplin cezalarının kanuni dayanağa kavuşturulması, yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği genel kurullarının oda ve borsa organlarının seçimini takip eden yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılabilmesi, karar alma süreçlerinde daha bütüncül ve etkin bir yaklaşımın tesis edilmesini teminen Ticaret Bakanlığının ilgili genel müdürlüklerinden genel müdür yardımcılarının Reklam Kuruluna görevlendirilebilmesi yönünde düzenlemeler yapılmaktadır.”

açıklamalarına yer verilmiştir.

26 maddeden oluşan söz konusu mini torba kanun teklifinin, 3 maddesi 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununda, 2 maddesi 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda, 2 maddesi 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunda, 3 maddesi 213 sayılı Vergi Usul Kanununda, 3 maddesi 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununda, 2 maddesi 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununda, 1 maddesi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda, 1 maddesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda, 1 maddesi 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda, 2 maddesi 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda, 2 maddesi 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununda, 1 maddesi 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda, 2 maddesi 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda, 1 maddesi 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununda değişiklik ve ilaveler yapmakta olan düzenlemeleri içermektedir.

Söz konusu kanun teklifinde; Emniyet teşkilatında çalışan personelin kadro oranlarının değiştirilmesi, sağlık sebeplerine dayanan yargı kararı gereğince devlet memurluğundan ilişiği kesilmiş olanların genel idare hizmet sınıfında göreve başlayabilmelerinin sağlanması, Orman alanlarına, devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin de kurulabilmesi, Taksi mali cihazı kullanacak mükelleflere, hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanma imkânı, Gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, halen sahip oldukları taksi, dolmuş, minibus ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançlarının gelir vergisinden satışlarının katma değer vergisinden istisna edilmesi, Merkez Bankası, Basın İlan Kurumu, TOBB, Polis Amirleri Eğitim Merkezi, Polis Akademisi ile ilgili bazı düzenlemeler, Mükelleflere elektronik tebligat, akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükelleflerden alınacak teminat tutarının artırılması, Petrol piyasasında vergi kaçakçılığı suçuna yönelik tedbirler, Belediye taşınmazlarının taksitle satışı, araç tescil süreleri, deprem bölgesinde genel

bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine başışlanmak üzere yapılan yapılara sağlanan Katma Değer Vergisi istisnasının uygulama süresinin uzatılması, Biletle girilen yerlerde, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmaması, Reklam kurulunun üye sayısı 19'dan 23'e çıkarılması ile ilgili biri biriyle ilişkisiz düzenlemeler yer almaktadır.

Ancak bu teklif metninde KOBİ'lerin, küçük esnafın, çiftçinin, dar gelirlinin, işçinin, memurun, emeklinin sorunlarını çözecek bir düzenleme bulunmamaktadır.

TÜİK verilerine göre Mayıs ayı sonu itibarıyla yıllık enflasyonun yüzde 32.61 olarak gerçekleşmesi, Orta Vadeli Program (OVP) ve Merkez Bankası raporlarındaki beklentilerin gerçekçi olmadığını ortaya koymaktadır.2026 yılı için yüzde 16'lık yıl sonu hedefini tutturmak imkansız hale gelmiştir. Söz konusu rakam Merkez Bankası tarafından % 26 olarak revize edilmiştir.

TÜRK İŞ tarafından yapılan araştırma sonucunda Mayıs 2026 ayı itibarıyla açlık sınırının 35.174 TL., yoksulluk sınırının ise 114.576 TL olduğu açıklanmıştır.

Yılın ilk beş ayında neredeyse yıllık hedef oranında gerçekleşen enflasyon oranı mevcut piyasada fiyatlama gözlemleri, kur baskısı artık 2026-2028 OVP 'sinin radikal bir biçimde yeni baştan gözden geçirilmesini, ivedi olarak arz ve talep tarafında ve gelir dağılımının bozulduğu, yoksulluğun derinleştiği de dikkate alınarak yeni bir şeyler yapma gereğini ortaya koymaktadır.

Ekonomi literatüründe "ikiz açık hipotezi" bütçe açıklarının -daha geniş anlamda "kamu açıkları" da diyebiliriz- dış açıklarla birlikte görüldüğü bir duruma işaret eder. Eğer ekonomide bütçe açığı varsa bu cari işlemler açığı da doğurur yani dış tasarrufu ortaya çıkartır. Bu hipotez Türkiye açısından geçerli olup, yüksek kamu açıkları ve cari işlemler açıkları Türkiye ekonomisinin kalkınma sürecini olumsuz etkilemekte ve ekonominin potansiyel büyüme hızını aşağı çekmektedir. Türkiye ekonomisi, 2026 yılının ilk çeyreğinde (Ocak-Mart dönemi) geçen yılın aynı dönemine göre %2,5 oranında büyüme kaydetmiştir, ancak mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH ise yılın ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,1 oranında artmıştır. İlk çeyrekte hizmetler (inşaat dâhil) sektörü yüzde 3,4 oranında ve tarım sektörü yüzde

4,6 oranında büyüme kaydederken sanayi sektörü yüzde 0,8 oranında daralma kaydetmiştir.

2026 yılı Ocak-Nisan döneminde merkezi yönetim bütçe giderleri 5 trilyon 950,3 milyar TL, bütçe gelirleri 5 trilyon 191,5 milyar TL ve bütçe açığı 758,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, faiz dışı bütçe giderleri 4 trilyon 816,6 milyar TL ve faiz dışı fazla ise 374,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Kamu kesimi dengelerinin sürdürülemediği olması, Türkiye'yi hızlı, devamlı, sürekli bir biçimde bütçe açıkları ve kamu açıklarıyla karşı karşıya bırakmaktadır. Buna mukabil hem ciddi bir vergi reformunun yapılmaması neticesinde gelirlerin artırılamaması hem de kamuda tasarruf yapılarak kamu harcamalarının azaltılamaması neticesinde borçlanmaya dayalı ekonomik modelin sürdürüldüğünü görmekteyiz. Bu durum bir taraftan faiz oranlarını yukarıya çekerken, diğer taraftan da iç ve dış borçları çok yüksek seviyelere yükseltmektedir.

Merkezi yönetim borç stoku **30 Nisan 2026** tarihi itibarıyla 14.765,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Borç stokunun 7.038,0 milyar TL tutarındaki kısmı Türk Lirası cinsi, 7.727,3 milyar TL tutarındaki kısmı döviz cinsi borçlardan oluşmaktadır.

Vergilemenin sosyal ve ekonomik etkilerinin de dikkate alınarak, büyümeye ve istihdamı artırmaya odaklanması, vergide adaleti sağlayacak daha rasyonel bir vergi sisteminin oluşturulabilmesi zorunludur.

Ancak kanun teklifinde vergi ile ilgili olarak yer alan düzenlemeler bu amacı gerçekleştirmekten çok uzaktır.

Kanun teklifinin 6 ve 17. maddesindeki düzenlemeler, görünüşte bazı zorunlulardan kaynaklanan teknik olarak devrevi bir düzenleme olarak gerekçelendirilse de vergi hukuku açısından önemli bir kırılmaya işaret etmektedir. Türk vergi sisteminde, bu düzenlemelerle ödeme gücüne uygun ve adil bir vergileme sisteminden saparak belirli mükellef grupları için uzun süreli bir vergisel ayrıcalık alanı oluşturulmaktadır.

Bu kanun teklifinde yer alan söz konusu maddeler ile hazine, uzun vadeli olarak önemli miktarda vergi gelirinden vazgeçmektedir.

Gelir ve Katma Değer vergisi alanında getirilen uzun süreli ucu açık istisnalar ile Anayasanın 10. maddesinde yer alan “kanun önünde eşitlik” ilkesine ayrıca Anayasa’nın 73’üncü maddesi ve gerekçesinde ortaya konan vergi ve benzeri malî yükümlülüklerin adaletli ve dengeli dağılımı ilkesine aykırı düzenlemeler öngörülmektedir.

AKP iktidarlarının Türkiye’yi yönettiği süre içinde bölüşüm ilişkileri gittikçe bozulmuştur; fakirin daha fakir olduğu, zenginin daha zengin olduğu bir sistem yaratılmıştır.

Ülkenin karşı karşıya bulunduğu en önemli başlıca sorunlar üretim kaybı, işsizlik ve yüksek enflasyondur.

AKP hükümetinin uyguladığı bir nevi sıcak para girişini amaçlayan kontrollü düşük kur politikası bazı sektörlerdeki üreticileri ve ihracatçıları zor duruma düşürmüştür. Yoğun iflas, konkardato ve işten çıkarmalar yaşanmaktadır.

Türkiye imalat sanayi oldukça güç koşullarda çalışmaya devam etmektedir.

Türkiye ekonomisinde tüm sanayi kollarının ve tarım sektörünün durumunun bir master plan ve kapsamlı eylem planı çerçevesinde ele alınması ve gerekli tedbirlerin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Türkiye güvenin ve ekonomik istikrarın olmadığı, ana muhalefet partisine, belli muhalefet organlarına ve seçilmiş iş dünyası temsilcilerine hukuk dışı operasyonların yapıldığı bir ülke konumundadır.

Türkiye ekonomisinin geçmişten gelen sorunları ve bazı ekonomik göstergelerde dış ve iç şoklara dayanıksız bulunan kırılgan yapı Türkiye ölçeğinde sorunları daha da ağırlaştırıcı etki yapmaktadır.

Mevcut ekonomik durumda gelir dağılımı gittikçe bozulmaktadır, başta hazine ve bütçe olmak üzere kamu kaynakları bu eşitsizliği giderecek ölçüde kullanılmamaktadır.

Ancak söz konusu kanun teklifi metninde AKP hükümetinin 3 yıldır izlemeye çalıştığı dezenflasyon politikasının gelir dağılımında, tarım ve sanayi

üretiminde ihracat yapısında yaptığı tahribatın giderilmesi ile ilgili herhangi bir düzenleme yer almamaktadır.

Son ABD-İsrail İran savaşı nedeniyle jeopolitik gelişmelerin yol açtığı belirsizlik ve yüksek enerji fiyatlarının küresel ölçekte arz ve talep üzerinde oluşturduğu baskıların Türkiye ekonomisinde yarattığı ilave sorunları giderici veya azaltıcı tedbirleri içeren herhangi bir düzenleme de kanun teklifi metninde yer almamaktadır.

III. KANUN TEKLİFİNİN ANAYASAYA UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Anayasa'ya Aykırılık Savlarımız Değerlendirilmemiştir

1.1. Kanun Teklifinin Bütün Olarak Anayasa'ya Uygunluk Açısından Değerlendirilmesi Yapılmamıştır

Kanun Teklifinin tümünün Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük madde 38 uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında açıklanacağı üzere, birden çok Anayasaya aykırı madde barındıran teklifin görüşmelerinde İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü tam anlamıyla yerine getirmemiştir.

TBMM İçtüzüğünün 38'nci maddesi "*Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.*" hükmünü taşımaktadır.

İçtüzüğün 38. maddesinin ilk fıkrasının komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir önkoşul olarak düzenlenmiştir. İçtüzüğe göre, bu ön sorun çözülmeden komisyon görüşmelere başlayamaz. Bu yükümlülük, komisyona ait münhasır bir yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar. Komisyon, teklif metnini, Anayasa'nın sözüne ve özüne uygunluk açısından inceledikten sonra devam veya ret

kararını verir. Bu ise, teklif maddelerini görüşmeden önce bir ön karar şeklinde verilmelidir. Önkoşul ve ön karar, komisyon için çifte yükümlülük ve gerekliliktir.

Komisyonun bir diğer yükümlülüğü ise, inceleme alanına ilişkindir: Anayasa'ya uygunluk hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Özellikle öze uygunluk, anayasal yorum yöntemlerini beraberinde getirir. Gerekçe, sadece ret hali için değil, uygunluk durumu için de yazılması ölçüsünde, anılan yükümlülük ve gereklilik anlam ifade eder. Komisyondaki mevcut uygulama ise, tam tersi yöndedir: Komisyonlar, İçtüzük md.38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmadan teklif metni bütünü ve madde görüşmelerine geçmiş bulunmaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu, bu gerekliliği yerine getirmeden yasayı, değerlendirmeye başlamış ve tartışmalar, esas itibarıyla maddelere ilişkin olarak yapılmıştır. Hatırlatmak gerekir ki, Anayasa'nın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın madde 11/2'deki "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38'in gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

1.2. Torba Kanun uygulamasının Anayasaya uygunluğunun sorgulanması gerekmektedir

Söz konusu 26 maddeden⁵ oluşan torba kanun teklifi ile 14 ayrı Kanunda değişiklik ve ekleme yapılmaktadır.

2017 Anayasa değişikliği ile kurulan ve siyasal-anayasal tarihimize yabancı olan tek kişi yönetimi, Cumhurbaşkanlığı karanameleri (CBK) yoluyla bir tür "paralel yasama"ya dönüşmüştür. Bu bağlamda, yürürlükte bulunan çok sayıda Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine ilişkin Anayasa Mahkemesinin denetimindeki

---

⁵ Söz konusu teklif komisyon gündemine alındığında "14 farklı Kanunda değişiklik yapan 24 maddeden oluşmaktaydı. Komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önergelerde, iki madde teklif metnine eklendiğinden dolayı madde sayısı 26'ya ulaşmıştır.

belirgin yavaşlık, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini askıya almak anlamına gelmektedir.

Aslen, sistematik şekilde Anayasa'ya aykırı hükümler içeren Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ve Cumhuriyet İttifakı dayatması ile kabul edilen antidemokratik yasalar üzerindeki Anayasa Mahkemesi'nin denetimi, hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur.

OHAL düzenlemelerini denetlemekten kaçınan Anayasa Mahkemesinin artan iş yükünün de etkisiyle çok gecikmeli olarak verdiği kararlar içinde, özgürlükler lehine olanların sayısı sınırlı kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi buna rağmen, son yıllarda, özellikle yürütme çevrelerinin hedefi haline gelmiştir.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifi TBMM tekeline bir yetki olarak öngörüldüğünden, milletvekilleri bu yetkiyi bizzat kullanmak durumunda bulunmaktadırlar.

Kuşkusuz, bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları milletvekillerine ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre; *“Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez”*

Anayasa'nın 11. maddesine göre ise “Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallardır.

“Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.”

Bu saptama, bu Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Ne var ki, normatif düzenleme yapma faaliyeti, genellikle özensiz olduğu gibi, çoğu Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri vasıtasıyla tamamen TBMM dışında cereyan etmektedir. Ayrıca kod yasalarda gerçekleştirilmeyen, sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilen torba yasalarla getirilen hükümlerle bütüncül olmayan yasa yapma alışkanlığı ilave problemlere neden olmaktadır.

14 ayrı Kanunda değişiklik yapmakta olan 26 maddeden oluşan torba kanun teklifinin bu haliyle Anayasaya aykırı olduğu yönündeki değerlendirmemiz kabul görmemiştir.

1.3. Kanun Teklifinin 6 ve 17.maddelerinin Anayasa'ya Aykırılığı

Ayrıca teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce ve maddelerin görüşülmesi sırasında; **kanun teklifinin 6 ve 17. maddelerinin** Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

Teklifin 6. maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmesi öngörülen geçici madde ile *gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin*, maddenin yürürlük tarihinden önce sahip oldukları taksii, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir vergisinden istisna edilmektedir. Bu tarihten sonra edinilen ticari plakaların elden çıkarılması ise genel hükümler çerçevesinde vergilendirilecektir.

Teklifin 17. maddesi ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak teklifin 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenmesi önerilen geçici 94 üncü madde kapsamındaki gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin sahip oldukları taksii, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların devri KDV'den istisna edilmektedir.

Anayasa'nın; "Vergi Ödevi" başlıklı 73.maddesinde; " Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. *Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir "*

Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinde;

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

hükümleri yer almaktadır.

Bu Kanun Teklifinde yer alan söz konusu maddeler ile hazine, uzun vadeli olarak önemli miktarda vergi gelirinden vazgeçmektedir. Gelir ve Katma Değer vergisi alanında getirilen uzun süreli ucu açık istisnalar ile aynı zamanda, Anayasanın 10. maddesinde yer alan "kanun önünde eşitlik" ilkesine ayrıca Anayasa'nın 73'üncü maddesi ve gerekçesinde ortaya konan vergi ve benzeri malî yükümlülüklerin adaletli ve dengeli dağılımı ilkesine aykırı düzenlemeler öngörülmektedir.

IV. KANUN TEKLİFİNİN YASAMA TEKNİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

2018 yılından bu yana uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda

yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28. Dönemin 3.Yasama döneminde de ısrarla sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Söz konusu kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun faaliyette bulunduğu sürelerde görüştüğü 20. torba kanun teklifidir.

Ankara Milletvekili Orhan Yeğin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekili tarafından hazırlanan söz konusu kanun teklifi genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde birbiri ile ilişkisiz 14 ayrı kanunun bazı maddelerinde değişiklik veya ekleme yapan (yürütme ve yürürlük dahil) 26 maddeden⁶ oluşan torba kanun teklifidir.

Söz konusu kanun teklifinin ilgili kamu kuruluşlarının, meslek odalarının, sektör temsilcilerinin geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bu durum teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan açıklamalardan öğrenilmiştir.

Kanun teklifi 22.05.2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, tali komisyonlar olarak da İçişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sevk edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin 03.06.2026 günü saat 13.30'da Plan ve Bütçe Komisyonu'nun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu

---

⁶ Söz konusu teklif komisyon gündemine alındığında "14 farklı Kanunda değişiklik yapan 24 maddeden oluşmaktaydı. Komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önergelerde, iki madde teklif metnine eklendiğinden dolayı madde sayısı 26'ya ulaşmıştır.

Başkanlığı'nın yine 22.05.2026 tarih ve Z-13922241-130.02-1865904 sayılı yazıları ile Komisyon üyelerine bildirilmiştir.

26 maddelik torba kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 03.06.2026 Çarşamba günü saat 13.30'da başlayan ve yaklaşık olarak 7 saat süren birleşiminde kabul edilmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanun teklifinin tali komisyon olarak görevlendirilen; İçişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarında görüşülmediği öğrenilmiştir.

Geçmiş dönemlerde de kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır. Hatta bu düzenlemelerden bazıları bilahare Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunularak iptal edilmektedir.

Örneğin; Kanun teklifinin 21. maddesi; 27/12/2023 tarihli ve 7491 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 5510 sayılı Petrol Piyasası kanununun 20. maddesinin ikinci fıkrasının g bendinde yapılan düzenlemenin Anayasaya aykırı bulunarak Anayasa Mahkemesinin 22.07.2025 tarih ve E:2024/54 Karar:2025/163 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine yapılan düzenlemeyi içermektedir.

Ayrıca teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen iki önerge ile teklif metnine eklenen 9 ve 11. maddeler; yine 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanunun 7. Maddesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanuna eklenen “ Elektronik Ortamda Tebliğ” başlıklı düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 3/4/2026 tarihli ve 33213 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 15/1/2026 tarihli ve E.2025/94 Karar:2026/11 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine yapılan düzenlenmelerle ilgilidir.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmamasına sebebiyet verilmektedir.

Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü tam olarak hesaplanamamaktadır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi sırasında özenli bir şekilde hazırlanması gereken mali yük tablosunun, bazı bilgi ve mali yük hesaplamalarını içermediği anlaşılmıştır.

Örneğin; Kanun teklifinde yer alan 6 ve 17. maddelerdeki düzenlemenin gelir artışı veya azalışına etkileri konusunda herhangi bir projeksiyon yapılmamıştır.

5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

26 maddeden oluşan söz konusu mini torba kanun teklifinin;

-1, 2, 3, 15,19 ve 20. maddelerinin İçişleri Komisyonunda,

-4. maddesinin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda,

- 7, 8, 12, 13 ve 19. maddelerinin Adalet ve Anayasa Komisyonlarında,

-15. maddesinin Çevre Komisyonunda,

-16. maddesinin Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda

-21, 22, 23 ve 24. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda

ayrıca esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğü'nün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Söz konusu 26 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi toplam 14 ayrı Kanunda değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ İLE
14 ADET KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMAKTADIR

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu nun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan tablonun değiştirilmesi
2		3201 sayılı Kanunun geçici 30 uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması
3		3201 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
4	2	31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu nun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine ibare eklenmesi
5	3	31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu nun 113 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi, mevcut ikinci ve beşinci fıkralarında ibare değiştirilmesi
6		193 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
7	4	2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkilane Dair Kanun a 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi
8		195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin değiştirilmesi
9	5	4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu nun 107/A maddesinin değiştirilmesi
10		213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde ibare değiştirilmesi
11		213 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi
12	6	14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu na 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi
13		1211 sayılı Kanuna 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi
14	7	26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu nun 19 uncu maddesine fıkra eklenmesi
15	8	8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu na ek madde eklenmesi
16	9	13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu nun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ibare değiştirilmesi
17	10	25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu nun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde ibare değiştirilmesi
18		3065 sayılı Kanunun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasında ibare değiştirilmesi
19	11	25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu na 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi

20		4652 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi
21	12	4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu nun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinin değiştirilmesi
22	13	18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu nun 61 inci maddesinin sekizinci fıkrasının değiştirilmesi
23		5174 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında ibare değiştirilmesi ve fıkraya cümleler eklenmesi
24	14	7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun un 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ve fıkra da ibare değiştirilmesi, beşinci fıkrasının birinci cümlesinde ibare değiştirilmesi
25	Yürürlük maddesi	
26	Yürütme maddesi	

26 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 5 maddesi Emniyet Genel Müdürlüğü ve personelini, 2 maddesi elektronik tebligat kapsamındaki tüm vergi mükelleflerini, 2 maddesi Basın İlan Kurumu ve tüm gazete, dergi ve internet sitelerini, 1 maddesi Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Orman Genel Müdürlüğünü, 2 maddesi Merkez Bankası personelini, 2 maddesi tüm belediyeleri, 1 maddesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını, 2 maddesi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini, 1 maddesi ruhsat işlemine tabi araç satın alanları, Akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükellefleri, 1 maddesi petrol piyasasında lisansa tabi işlem yürüten gerçek/tüzel kişilerden haklarında "vergi kaçakçılığı" suçunu oluşturan belli eylemler nedeniyle vergi incelemesi başlatılanları, 1 maddesi deprem bölgesinde kamu idarelerine bağlı olmak üzere yapılan birtakım yapıları, 3 maddesi taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanları (2 maddesi taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elinde bulunduranları, 1 maddesi Reklam Kurulunu, 7 maddesi Gelir İdaresi Başkanlığını, ilgilendiren önemli düzenlemeler içermektedir.

26 maddelik torba Kanun Teklifinde;

-Emniyet teşkilatında çalışan emniyet hizmet sınıfındaki amirlerin kadro oranlarının değiştirilmesi,

-Emniyet eğitim kurumlarından ilişkisi kesilenlerden yargı kararıyla eğitim öğretime devam edip mezun olan ve polis memuru veya polis amiri rütbesiyle emniyet hizmetleri sınıfına atanan ancak bilahare sağlık sebeplerine dayanan yargı kararı

gereğince devlet memurluğundan ilişiği kesilmiş olanların genel idare hizmet sınıfında göreve başlayabilmelerinin sağlanması,

-Orman alanlarına, devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin de kurulabilmesine izin verilmesi,

-Taksi mali cihazı kullanacak mükelleflere, hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanma imkânı sağlanması,

-Gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, halen sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançlarının gelir vergisinden istisna edilmesi,

-Resmi ilan ve reklam alabilecek internet sitelerinin özelliklerini Basın İlan Kurumu Genel Kurulunca belirlenmesi,

-Basın İlan Kurumu Kanunu ile belirlenmiş vasıf, ödev ve yükümlülöklere ve bu kanun hükümlerine istinaden Genel Kurul tarafından belirlenen sorumluluklara riayet etmeyen resmi ilan ve reklam alacak yayınlar ve internet haber sitelerinin sorumluları hakkında yapılacak muamelelerin yasayla düzenlenmesi,

-Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda elektronik tebligat sistemine ilişkin temel ilke ve esasların kanunla belirlenmesinin sağlanması,

-Daha önceden 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi kapsamında elektronik tebligat sistemine dâhil olanların idareye yeniden başvuru yapmalarına gerek olmaksızın elektronik tebligat sistemini kullanmaya devam etmelerine imkân sağlanması,

-Hazine ve Maliye Bakanlığının; akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükelleflerden alınacak teminat tutarlarını artırma yetkisinin iki kattan beş katına çıkarılması,

-Merkez bankasında görev yapan memur ve sözleşmeli personel için disiplin cezaları ve fiillerinin kanunla tespit edilmesi,

-Merkez bankasında disiplin soruşturmasına yönelik iş ve işlemler ile görevden uzaklaştırmaya yönelik tedbir mahiyetindeki düzenlemelerin kanuni olarak yapılması,

-Biletle girilen yerlerde, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmaması,

-Hazine taşınmazlarında olduğu gibi mahalli idare taşınmazlarının da taksitle satılabilmesi,

-İnternet üzerinden yapılacak araç tescillerinde sürelerin "3 işgünü"nden "15 işgünü"ne çıkarılması,

-Gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, halen sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarının Katma Değer Vergisinden istisna edilmesi,

-Deprem bölgesinde genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine başlanmak üzere yapılan yapılara sağlanan Katma Değer Vergisi istisnasının süresinin 31/12/2028 tarihine kadar uzatılması,

Polis Akademisine alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların Anayasa Mahkemesi kararı gereği kanunla düzenlenmesi,

-Polis Amirleri Eğitim Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluk-larının temel kurallarının kanunda yer alması,

-Petrol piyasasında vergi kaçakçılığı suçuna yönelik tedbirler kapsamında; Anayasa Mahkemesinin kısmi iptal kararı sonrasında, "lisansın geçici durdurulması/iptali" ve "3. kişiye devir yasağı"na yönelik yaptırımların yeniden düzenlenmesi,

-TOBB genel kurulunun her yıl mayıs ayı içinde yapılması uygulamasının, yılın ilk beş ayı içinde yapılması olarak değiştirilmesi,

-TOBB genel kurul delegeleri dışındaki birlik organlarının seçiminin her yıl mayıs ayı içinde yapılması yerine mayıs ayı sonuna kadar yapılması,

-Reklam kurulunun üye sayısı 19'dan 23'e çıkarılması,

gibi birbirinden farklı yaklaşık 24 farklı konuda, 14 ayrı kanunda ayrıntılı değişikliklerin ve eklemelerin yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

26 maddeden oluşan ve söz konusu mini torba kanun teklifi 14 ayrı kod Kanunun birçok maddesinde değişiklik veya ekleme yapmaktadır.

Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İttüdüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu torba kanun teklifi de birbirinden farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir değildir. Konu ve kapsam itibarıyla birbiriyle ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz

konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz.

Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İktüzüğünün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracığı kanaatindeyiz.

14 kod kanunu ilgilendiren 26 maddelik torba kanun teklifinin ayrıca temel kanun hüviyetinde görüşülmesini de millî mücadeleyi yöneten bu meclisin hafızasında oluşan parlamento hukukumuzda da uygun görmemekteyiz.

TBMM İktüzüğü'nün temel kanunları düzenleyen 91. maddesi "düzenlediği alan yönünden bütünlüğünün ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması" hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi olmayan konuların Meclis Genel Kurulunda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüşülmesi TBMM İktüzüğü'ne aykırıdır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili İktüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamış veya alınan görüşler Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamış veya alınan görüşler görüşmelerden önce Komisyon üyelerinin tamamına dağıtılmamıştır.

-Yapılan etki analizi çalışması tarafımızca yetersiz ve özensiz bulunmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

V. KANUN TEKLİFİNİN MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

14 ayrı Kanunda ayrıntılı değişiklik ve ilaveler yapan 26 maddelik torba yasa teklifinin bazı maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

1. Teklifin 1 ve 2. maddelerinin Değerlendirilmesi;

Teklifin 1. maddesiyle; 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak amir sıfatında yer alacak kadro sayılarının tespiti için uygulanacak kadro oranları yeniden belirlenmektedir.

Rütbeler	Eski Oran(Onbinde)	Yeni Oran(Onbinde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	25	65
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	34	75

Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	78	90
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	88	100
Emniyet Amiri	93	300
Başkomiser	291	310
Komiser	388	320
Komiser Yardımcısı	484	330

Fıkraya göre emniyet hizmet sınıfındaki toplam kadro sayısına göre amir sıfatı taşıyacak emniyet amiri kadro sayısının belirlenmesinde kullanılacak oranlar Emniyet müdürleri açısından ve başkomiserler açısından artırılmakta ve komiser ve komiser yardımcılarını açısından düşürülmektedir.

Madde gerekçesinde bu oranların artırılması ve azaltılmasının gerekçesi olarak "Emniyet Teşkilatında yönetim kapasitesinin artırılması, denetimi ve gözetimi mekanizmasının güçlendirilmesi, karar alma sürelerinin hızlandırılması, personel motivasyonu ve kariyer planlamasının desteklenmesi, stratejik planlama ve uzmanlaşmanın geliştirilmesi" ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenleme gerekli olmakla birlikte, özellikle personel motivasyonu ve kariyer planlaması açısından yapılması gereken daha önemli düzenleme emniyet hizmetleri sınıfının özlük hakları, mali hakları, izin haklarının daha kapsamlı bir biçimde ele alınarak aylıkların artırılması, fazla çalışma ücretlerinin artırılması, izin hakları ve diğer özlük haklarının kapsamlı bir biçimde ele alınmasıdır.

Teklifin 2. maddesiyle de; 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Emniyet Teşkilatının her amir rütbesinde bulunması gereken azami oranlar" yeniden düzenlenmiş olduğundan düzenlemeden önceki oranlar yönünden geçerli olan geçici madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

Halihazırda 2019 yılında kanuna eklenen geçici 30. Maddeyle birinci ve ikinci sınıf emniyet amirleri açısından bu oranlar yeniden düzenlenmişti. İlgili Geçici madde şöyledir:

"Geçici Madde 30- (Ek:6/12/2019-7196/11 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıl süreyle 55 inci maddenin üçüncü fıkrasına bağlı tabloda; Birinci Sınıf Emniyet Müdürü rütbesi hizasında yer alan on binde 25 oranı on binde 35 olarak, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü hizasında yer alan on binde 34 oranı on binde 50 olarak uygulanır.”

Bu çerçevede halihazırda geçici maddeyle onbinde 35 ve onbinde 50 olarak uygulanan amir kadro oranları Kanun teklifinin 1. Maddesiyle daha da yükseltilmiş ve bu nedenle tereddüt oluşmaması açısından geçici madde hükmü yürürlükten kaldırılmaktadır.

2. Teklifin 3. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı kanununa geçici bir madde eklenerek Emniyet eğitim ve öğretim kurumlarına girişte aranan sağlık şartlarını taşımadıkları eğitime başladıktan sonra anlaşılınların eğitim kurumlarından ilişkileri kesilenler açısından bir düzenleme yapılmaktadır.

İlişği kesilenlerden yargı kararıyla eğitim öğretime devam edip mezun olan ve polis memuru veya polis amiri rütbesiyle Emniyet Hizmetleri Sınıfına atanan ancak bilahare sağlık sebeplerine dayanan yargı kararı gereğince Devlet memurluğundan ilişği kesilmiş olanlardan 657 sayılı Kanunun 48. Maddesinde belirlenen şartları ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı dışında kalan diğer hizmet sınıflarına açıktan yapılacak atanalar için belirlenmiş olan sağlık şartlarını taşıyanların maddenin yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğüne başvurmaları halinde Genel İdare Hizmet sınıfında durumlarına uygun unvanlı kadrolara atanabilmelerine ilişkin bir düzenleme yapılmaktadır.

Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere benzer uygulama 23/11/2022 tarihli ve 7422 sayılı Kanunun 4. Maddesi ile 3201 sayılı Kanuna eklenen geçici 31. Maddesi ile düzenlenmişti. Dolayısıyla bu geçici 31. Maddesinin uygulama süresi olan 30 Mayıs 2023'den sonra bu durumda olanlar için uygulanacaktır.

3. Teklifin 4. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle, 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine

"Devlete ait" ibaresinden sonra gelmek üzere "engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri," ibaresi eklenmektedir.

Değişikliğe konu madde Orman Kanunu'ndaki "III. Ormanların muhafazası" alt başlığının altında yer almaktadır ve hangi durumlarda orman alanlarına ne gibi tesislerin kurulabileceğini düzenlemektedir.

Teklif edilen değişiklik ile orman alanlarına Devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin de kurulabilmesi düzenlenmektedir.

Söz konusu maddenin görüşülmesi sırasında orman alanlarına kurulacak olan Devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin özel sektöre devri veya özel sektör eliyle işletilmesi veya uygulamada söz konusu düzenlemenin özel şahıslar tarafından da orman alanlarında engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin yapılıp işletilmesine yönelik olarak tarafımızca yöneltilen sorulara tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

İlgili madde metninde bu hususu önleyici bir tedvinin yapılması yönündeki öneriler de dikkate alınmamıştır.

Madde bu haliyle ormanlık alanlarda özel kuruluşlarca da engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin kurulup işletilmesine cevaz vermektedir.

4. Teklifin 5. Maddesinin Değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesi;

"MADDE 5- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 113 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan "birinci fıkra" ibaresi "bu madde" şeklinde ve mevcut beşinci fıkrasında yer alan "yarısına kadar" ibaresi "birinci fıkra kapsamına girenler bakımından yarısına kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

"Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanlardan bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını, elektronik ücret toplama sistemleri aracılığı olmaksızın, kullanma zorunluluğu getirilen taksi mali cihazla tespit ve belgelendirmek

suretiyle elde edenler de talep etmeleri hâlinde, birinci fıkraya göre tespit edilen kazançları üzerinden vergilendirilir. Bu kapsama girenler, talep tarihini takip eden yılın başından itibaren hasılat esaslı kazanç tespit usulünden en fazla üç yıl süreyle yararlanabilir.”

hükümünü içermektedir.

Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin taksimetre ile bağlantılı olarak çalışan “taksi mali cihaz” kullanmaya başlamalarıyla birlikte hasılatlarının tamamının sistem üzerinden kavranması mümkün hale gelecektir.

Bu husus dikkate alınarak, getirilen zorunluluğa uyan taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükelleflerin de talep etmeleri halinde, talep ettikleri tarihi takip eden yılın başından itibaren en fazla üç yıl süre ile hasılat esaslı kazanç tespiti usulünden faydalanmalarına imkân sağlanmaktadır.

Ayrıca kazancın tespitine ilişkin oran için Cumhurbaşkanına verilen oran indirme yetkisi, taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanlar dışındakilerle sınırlandırılmaktadır.

Gelir Vergisi Kanununun, teklif edilen bu maddeyle değişiklik yapılan 113 üncü maddesi “Hasılat esaslı kazanç tespiti” başlığını taşımakta olup maddeye göre;

“Şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden mükelleflerin bu faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının %10’u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınmaktadır.”

Maddeye eklenmesi öngörülen fıkra “elektronik ücret toplama sistemleri aracılığı olmaksızın” taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan mükellefleri kapsamakla birlikte “taksi mali cihazı”nın da benzer bir işlev göreceği kabulünden hareketle aynı şekilde “Hasılat esaslı kazanç tespiti” usulünün öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Taksi Mali Cihazı (TMC); taksimetre, yazar kasa ve POS terminalini tek bir donanımda birleştiren, her yolculuk sonunda otomatik olarak dijital fiş üreten ve bu verileri GPS konumuyla birlikte anlık olarak Gelir İdaresi Başkanlığı’na ileten yeni nesil bir ödeme kaydedici cihazdır.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 591 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca Türkiye’deki tüm taksi işletmecilerinin (kazançları istisna olmakla birlikte basit

usulde vergilendirilenler dâhil) 1 Eylül 2026 tarihine kadar bu cihazları kullanmaya başlaması zorunludur. 13 Şubat 2026'dan sonra ilk kez faaliyete başlayanlar veya aracını yenileyenler, işe başlama tarihinden itibaren 30 gün içinde cihaz kurulumunu tamamlamak zorundadır.

Taksi Mali Cihazı; taksimetre ile eş zamanlı çalışır; manuel tutar girişine izin vermez. Yolculuk başladığında açılır, bittiğinde ise ücret bilgisini alarak otomatik fiş üretir.

Cihaz bünyesinde POS özelliği barındırır ve kredi/banka kartıyla temassız veya şifreli ödeme altyapısı sunar. Cihazın kurulumundan sonraki 15 gün içinde en az bir banka ile anlaşma yaparak kartlı ödeme kabul etmeye başlamak da yasal zorunluluğun bir parçasıdır.

Temel amacı, taksi taşımacılığındaki gelirleri şeffaf hale getirmek, manuel veri girişi hatalarını önlemek ve yolculara her araçta güvenli kartlı ödeme imkânı sunmaktır.

Madde metninin komisyondaki görüşmelerinde, görüşlerine başvuru alan sektör temsilcileri, vergi yüklerinin ağır olduğunu ifade ederek söz konusu üç yıllık süre sınırının kaldırılmasını talep etmişlerdir.

Madde metninin görüşülmesi sırasında bu durumda olan mükelleflere gerçek usul yerine neden hasılat esaslı vergileme usulünde vergilendirme için 3 yıllık bir ilave süre tanındığı, bu düzenlemenin gerçek usulde vergilemeden sapma olup olmadığı, 3 yıllık sürenin ne amaçla konulduğu vb. sorulara ilgililer tarafından tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Vergide adaleti sağlayacak daha rasyonel ve bütüncül bir vergi sisteminin oluşturulabilmesi yerine bazı sektörlerdeki mükellef gruplarının talepleri dikkate alınarak bazı problemlerin çözümü noktasında geçici çözümler bulunmasını isabetli bulmamaktayız.

5. Teklifin 6 ve 17. Maddelerinin Değerlendirilmesi:

Teklifin 6. maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenmesi öngörülen geçici madde ile *gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin*, maddenin yürürlük tarihinden önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir vergisinden istisna

edilmektedir. Bu tarihten sonra edinilen ticari plakaların elden çıkarılması ise genel hükümler çerçevesinde vergilendirilecektir.

29/3/2018 tarihli ve 7104 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle; taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarının tamamı gelir vergisinden müstesna tutulmuştur.

Aynı Kanunun 18 inci maddesiyle de; o tarih itibariyle taksi, dolmuş, minibüs ve umum servislere ait ticari plakaların, elden çıkarılmasından doğan kazanç ve işlemlerle ilgili olarak vergi incelemeleri ve ilgili diğer işlemler sonlandırılmıştır.

Bu kez bir gelir vergisi mükellefiyeti kapsamında sahip olunan taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Hem 7104 sayılı Kanunla yapılan düzenleme hem de bu teklifte yer alan bu düzenlemenin vergisel veya hukuki meşru bir gerekçesi bulunmamaktadır. Düzenleme ile plaka sahiplerinin bu plakaları elden çıkarmalarından genel hükümlere göre vergi alınması gerekirken teklif ile bu kazançlar istisna haline getirilmektedir.

Teklifin 17. maddesi ile de 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak teklifin 6 ncı maddesiyle Gelir Vergisi Kanununa eklenmesi önerilen geçici 94 üncü madde kapsamındaki gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların devri KDV'den istisna edilmektedir.

Maddelerin görüşülmesi sırasında söz konusu değişikliğin basit usulden gerçek usule geçen mükellefler için bir zorunluluktan kaynaklandığı ifade edilmiş ise de bu taşıt araçlarının elden çıkarılması sırasında gerekli değerlendirme işleminin alış fiyatına yıllık enflasyon oranlarının eklenmesi suretiyle yapılabileceği, satış fiyatı ile bu hesaplanan güncel maliyet fiyatı arasındaki farkın vergiye tabi tutulabileceği yönündeki önerilere teklif sahipleri ve ilgili idare temsilcilerince yanıt verilmemiştir.

Kamuoyunda bazı mükelleflerin özellikle metropol kentlerde çok sayıda ticari plaka sahibi olduğu yönünde tespit ve duyumların bulunduğu dile getirilerek bu durumun yasal olarak mümkün olup olamayacağı veya fiili durumda bu durumun söz konusu olup olamayacağı konusundaki sorularımıza komisyondaki görüşmeler

sırasında gerek teklifi hazırlayanlar, gerekse ilgili idare temsilcileri ve sivil toplum temsilcileri tarafından tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

Anayasa'nın; "Vergi Ödevi" başlıklı 73.maddesinde; " Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. *Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir "*

Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinde;

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

hükümleri yer almaktadır.

Anayasa'nın 73. maddesinde de belirtildiği üzere vergilendirmenin temel ilkelerinden birisi herkesin mali gücüne göre vergilendirilmesidir. Vergilendirme işleminin bireylerin öncelikli olarak mülkiyet haklarına doğrudan bir müdahale aracı olduğu düşünöldüğünde bu aracın kullanımı noktasında özellikle orantılı olma kavramı dikkat çekmektedir.

Vergilendirme işlemi esnasında orantılı olma durumunu mali güce göre vergilendirme ile ilişkilendirebilir. Mali güç ise mükellefin vergi ödeme gücünü ortaya koyan ekonomik değer olarak ifade edilebilir. Mali güç kavramı aynı zamanda mali gücü fazla olandan fazla, düşük olandan ise daha düşük miktarda vergi alınması gereğini belirtir. Mali gücün tespit edilip buna göre vergilendirme yapıldığında aynı zamanda eşitlik ilkesine katkı sağlanmaktadır. Oysa yapılan düzenleme ile vergilendirmede orantılılık ilkesi zedelenmektedir.

Diğer yandan Anayasa'nın 73. maddesinde vergilemede genellik ilkesi düzenlenmiştir. Söz konusu ilkeye göre hukuki durumu aynı olan statüsel olarak aynı durumda olan kişilere aynı uygulamanın yapılması gerekir. Bu . maddelerde yapılan düzenleme ile genellik ilkesi zedelenmektedir

Devletin egemenlik gücünden kaynağını alan vergilendirme yetkisi vatandaşların temel hak ve özgürlüklerine müdahale anlamına geleceğinden sınırsız bir vergilendirme yetkisinden bahsedilemez. Hukuk devleti ilkesinin geçerli olduğu bir devlette vergilendirme yetkisinin başta anayasa olmak üzere ve kanunlarla sınırlı olması gerekmektedir. Dolayısıyla Anayasada vergilendirme ile ilgili hükümler pozitif hukukun vergilendirme yetkisini sınırlayan temel unsurlardır. Çünkü hukuk devleti ilkesinin geçerli olduğu bir devlet vatandaşlarına mutlak suretle hukuk güvenliği sağlayan devlet anlamına gelmektedir. Bu güvenliğin sağlanabilmesi temel hak ve özgürlüklerin korunması, idarenin iş ve işlemlerinin hukukla bağılılığı, mahkemelerin bağımsızlığı gibi temel unsurlara bağılıdır. Bu noktada vergilendirme yetkisi kullanılırken yapılan tüm iş ve işlemlerin Anayasa'ya uygun olması bir zorunluluktur

Hukuk devleti ilkesinin yanı sıra sosyal devlet ilkesinin varlığı da vergilendirme yetkisini sınırlayan sebeplerden biridir. Sosyal devlet ilkesi gereği vergilendirme sadece mali amaçla yapılan bir işlem değildir. Yani kamu giderlerini karşılamak, vergilendirme işleminin tek amacı olamaz. Vergilendirme işlemi sosyal ve ekonomik amaçlara da sahiptir. Bu ilke gereği devlet vergilendirme işlemleri sayesinde sosyal refah, gelir dağılımında adalet ve sosyal güvenliğin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Vergilendirme de eşitlik ilkesi vergi yükümlülerinin vergi ödeme güçleri dikkate alınarak vergilendirme yapılması gerektiğini öngörür. Bu çerçevede mali gücü aynı olandan aynı oranda vergi (yatay eşitlik), mali gücü farklı olanlardan farklı oranda vergi (dikey eşitlik) alınması dağıtıcı adalet kavramının bir yansıması olarak öngörülür. Anayasamızda yer alan "hukuk devleti" ve "eşitlik" ilkesi gibi ilkelerin bir neticesi olan genellik ilkesi, özellikle hakların verilmesi ve yükümlülüklerin getirilmesinde tabi olunması zorunlu olan genel bir ilkedir. Bu kapsamda, vergi kanunları gibi yükümlülük doğuran kanunlarında, bu sebeple, genellik ilkesine uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Dolayısıyla yasama organı şekli bir kanunla kimliği belli bireylere mali yükümlülükler yükleyemez veya bunların mali yükümlülüklerini azaltamaz.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, "Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağılı tutulmalarını sağlamak, ayırım

yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez." (AYM, E.2006/111, K.2006/112, 15/12/2006, § ...) şeklindeki kararı ile Anayasa'nın 10. Maddesi açısından konuyu değerlendirmiştir.

Bu çerçevede, söz konusu düzenlemelerle vergi istisnası getirilmesi yoluyla daha az vergi ödemesi aynı hukuki statüde bulunan kişiler arasında açık bir ayrımcılık olarak tanımlanır. Dolayısıyla bu da Anayasa'nın 10. maddesinde tanımlanan kanun önünde eşitlik ilkesini zedelemesi nedeniyle Anayasa'nın 10. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Bu düzenlemeler, görünüşte bazı zorunlulardan kaynaklanan teknik olarak devrevi bir düzenleme olarak gerekçelendirilse de vergi hukuku açısından önemli bir kırılmaya işaret etmektedir. Türk vergi sisteminde, bu düzenlemelerle ödeme gücüne uygun ve adil bir vergileme sisteminden saparak belirli mükellef grupları için uzun süreli bir vergisel ayrıcalık alanı oluşturulmaktadır.

Bu kanun teklifinde yer alan söz konusu maddeler ile hazine, uzun vadeli olarak önemli miktarda vergi gelirinden vazgeçmektedir.

Gelir ve Katma Değer vergisi alanında getirilen uzun süreli ucu açık istisnalar ile Anayasanın 10. maddesinde yer alan "kanun önünde eşitlik" ilkesine ayrıca Anayasa'nın 73'üncü maddesi ve gerekçesinde ortaya konan vergi ve benzeri malî yükümlülüklerin adaletli ve dengeli dağılımı ilkesine aykırı düzenlemeler öngörülmektedir.

6. Teklifin 7. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere madde ilavesi yapılmaktadır.

2022 yılında yapılan düzenlemeyle Basın İlan Kurumu'nun internet haber sitelerine de resmi ilan ve reklam verebilmesine olanak sağlanmıştı.

Önerilen ek maddeyle (35/A) resmi ilan ve reklam verilecek internet haber sitelerinde aranacak özellikleri belirleme konusunda Basın İlan Kurumu Genel Kuruluna yetki verilmektedir.

Buna göre ilan ve reklam alan ve bekleme süresinde olan internet sitelerinde, aranacak haber sayısı, içerik, kadro, okur sayısı ve en az yayın süresi ile diğer özellikleri Basın İlan Kurumu Genel Kurulunca belirlenecektir.

7. Teklifin 8. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline İlişkin Kanununun 49. Maddesi yeniden düzenlenmektedir.

Teklifin 8. maddesi komisyona sunulduğu halde “Basın Yayın İlkeleri” ni içerecek bir şekilde düzenlenmiş bulunmaktaydı. Ancak maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önerge ile madde metninde yer alan “Basın Yayın İlkeleri” ve Basın Yayın İlkelerine atıfta bulunan düzenlemeler madde metninden çıkartılmıştır.

Madde, yönetmeliğe, Kurum Genel Kurulunun kararlarına, yükletilen ödevlere ya da basın ahlak esaslarına, uymayan gazete, dergi ve internet haber sitelerine uygulanacak yaptırımları belirleyen maddesinde değişiklik yapılıyor.

Basın İlan Kurumu, ATK döneminde söz konusu maddeyi, Cumhuriyet, Birgün, Sözcü, Evrensel gibi muhalif gazeteler üzerinde baskı aracı olarak kullanmış ve günlerce süren ilan-reklam yasağı uygulamıştı.

Söz konusu gazeteler, bu uygulama nedeniyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmıştı. Gazetelerin ayrı ayrı yaptığı başvuruları birleştiren Anayasa mahkemesi bu konuda yapısal bir sorun olduğunu dikkate alarak bir pilot karar almıştı.

Anayasa Mahkemesi, 10/8/2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2016/5903 başvuru numaralı pilot kararında, *“kuralın resmî ilan ve reklam kesme cezası gerektiren fiillerin ve bu fiillere karşı öngörülen ceza miktarlarının en azından çerçevesini çizmediği, belirli bir açıklık ve kesinlikte olan bir kural niteliğini taşımadığı”*

ifade edilmiş ve “*Kişilik haklarına saldırı niteliğinde olan ve eleştiri sınırlarını aşan, kanunlarında yaptırma bağlanan suç kapsamında yer alan haberlerin yaptırma tabi tutulmasının hukuk devletinin bir gereği olduğu, kurumada, müeyyide uygulama yetkisinin verilebileceğine işaret edilen Kararda, “**Ancak basın özgürlüğüne müdahale niteliği taşıyan kanuni düzenlemelerin olabildiğince dar bir uygulama alanına izin verecek şekilde tasarlanması** ve her bir kuralın tartışmaya izin vermeyecek şekilde açık ve net ifadelerle ele alınarak düzenlenmesi gerekir”* denilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanununun 49’uncu maddesinin bu güvenceleri karşılamadığını belirlemiş ve yaşanan yapısal sorunun çözümü için Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirimde bulunmuştu.Ancak, TBMM’de 2022 yılından bu yana söz konusu maddeyle ilgili olarak herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2023 yılında Basın İlan Kurumunca verilen resmî ilan ve reklamların beş gün süreyle kesilmesine ilişkin karara itiraz üzerine gördüğü davada itiraz konusu kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına vararak 49’uncu maddenin tümünün iptali edilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

Anayasa Mahkemesi, başvuruyu söz konusu davada uygulanacak olan 49’uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile sınırlı olarak incelemiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu düzenlemeyi 2022 yılında verdiği pilot karardaki gerekçelerle iptal etmiştir.

13 Ekim 2025 tarihinde Resmi Gazete de yayımlanan ve yayımlandığı gün yürürlüğe giren 2025/132 sayılı iptal kararının yürürlüğe girmesiyle birlikte, Basın İlan Kurumu, gazete, dergi ve internet haber sitelerine basın ahlak ilkelerine aykırı davrandığı iddiasıyla ilan-reklam yasağı uygulayamıyordu.

Teklifte yer alan 8. Maddenin ilk halinde, daha önce Basın İlan Kurumu Genel Kurulu tarafından belirlenen “basın ahlak esasları”, “basın yayın ilkeleri” adıyla Kanuna eklenmişti. Böylece “Basın Ahlak Esasları” gerekçe gösterilerek verilen resmi ilan ve reklam kesme cezasına “kanunilik” kazandırılmak istenilmişti.

Maddeyle, gazete, dergi ve internet haber siteleri, basın yayın ilkelerine riayet etmekle yükümlü tutuluyor. Bu ilkelere aykırılıklar, ilgililerin şikâyeti üzerine veya Basın İlan Kurumu Yönetim Kurulunca resen incelenecekti.

Yasada öngörülen özellikleri taşımayan, ödevleri yerine getirmeyen, basın yayın ilkelerine ayları davranan gazete, dergi ve internet haber sitelerine, ihlalin niteliği, ağırlığı ve süresi gözetilerek bir günden on güne kadar resmi ilan ve/veya reklam kesme cezası uygulanacaktır. Ayrıca ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesi, ilan/reklam kesme cezasının uygulandığı sürede, Kanunla sağlanan diğer menfaatlerden yararlandırılmayacaktır.

Teklifim ilk halinde yer alan basın yayın ilkeleri şöyledir:

- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı yayını yapılamaz.
- Şiddet kullanımını meşrulaştıran, şiddeti açıkça teşvik eden veya suç işlenmeye yönlendiren içeriklere yer verilmemez.
- Suçu, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici, örgütlü suçluluk ile mücadeleyi etkisiz kılacak nitelikte yayını yapılamaz. Suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte yayım yapılamaz.
- Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin imali, ticareti ve kullanılmasıyla mücadeleyi etkisiz kılacak yayını yapılamaz.
- Yayımlarda hiç kimse ırkı, dili, dini, mezhebi, milliyeti, rengi, cinsiyeti, siyasal veya diğer düşünceleri, millî veya sosyal kökeni, doğum yeri, ekonomik ve diğer toplumsal konular sebebiyle kınanamaz ve aşağılanamaz. Vicdan, düşünce ve anlatım özgürlüklerini hukuka aykırı şekilde sınırlayıcı, sarsıcı veya incitici yayını yapılamaz. Halkı kin ve düşmanlığa tahrik edecek yahut toplumda nefret duyguları oluşturacak nitelikte yayını yapılamaz.
- Özel hayatın gizliliğine aykırı yayım yapılamaz, Kişi, kurum veya toplumsal gruplara yönelik yayımlarda, kişinin, kurumun veya grubun onur, şeref ve saygınlığını rencide edecek sözcükler kullanılamaz; hakaret edilemez, sövülemez, İftira ve haksız isnatlarda bulunulamaz.
- Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı yayım yapılamaz.
- Çocukların ve gençlerin toplum içinde kişiliklerinin gelişmesini ve korunmasını olumsuz etkileyecek veya onlara yönelik cinsel istismar ile cinsel taciz ve şiddete özendirici yayım yapılamaz.
- Haber toplama ve yayınlama süreçlerinde hukuka aykırı yöntemlere başvurulamaz ve haber kaynağının gizliliği korunur.
- Bir kamu hizmeti olan gazetecilik, kişisel veya ahlaka aykırı amaç ve çıkarlara alet edilemez ve kanıtı yararına aykırı bir şekilde kullanılamaz.
- Haber ve yorumların gerçeği yansıtması esastır. Doğruluğu şüphe uyandırabilen ve araştırılması gazetecilik imkânları içinde bulunan haberler, araştırılıp doğruluğu ve görünürdeki gerçekliği teyit edilmeden yayınlanamaz,

- Haber başlıklarında, haberin içeriği ve gerçek saptırılamaz, bu surette yanıltıcı olunamaz.
- İlan veya reklam niteliğindeki içeriklerin, okur nezdinde tereddütte yer bırakamayacak şekilde ilan veya reklam olduğu belirtilir.
- Hiç kimse, suçlu olduğu kesin yargı kararıyla sabit olmadıkça suçlu olarak ilan edilemez; cezai soruşturma aşamasında veya devam eden davaların konusu olan olaylarla ilgili haber veya yorumlarda masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı ihlal edilemez; soruşturma ve yargılamanın doğal ve yasal akışını, özellikle hakimlerin kararını etkileyecek beyan ve yorumlarda bulunulamaz, soruşturmanın gizliliği ihlal edilemez.
- Kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısı 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre yayımlanmak zorundadır.
- Bir içerik hakkında 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanuna göre içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine yönelik kesinleşmiş hakim veya mahkeme kararı bulunması halinde, ilgili içerik yayımdan kaldırılır.

Belirlenen ilkeler, "kamu düzeni", "genel ahlak" ve "kişilik hakları" gibi meşru gerekçelere dayandırılrsa da "basın özgürlüğünü kısıtlama aracı" olarak kullanılmaya oldukça elverişli unsurlar taşımakta idi.

Ucu açık (muğlak) ifadelerle Basın İlan Kurumu'na yargı süreci tamamlanmadan müdahale yetkisi verilmesi, basın özgürlüğü açısından ciddi riskler oluşturmaktaydı.

Yasa metinlerinde sınırları net çizilmemiş ifadelerin, dönemin siyasi iktidarı veya yargıçları tarafından istenilen yöne çekilebilme ihtimali bulunmaktadır.

"Milli ve manevi değerler", "genel ahlak", "ailenin korunması" gibi kavramlar evrensel veya nesnel kavramlar olmadığı için topluma ve zamana göre değişmektedir. Muhalef bir sanatsal içeriğin, toplumsal bir eleştiri veya insan haklarına dair bir haberin kolaylıkla "genel ahlaka veya milli değerlere aykırı" denilerek sansürlenebilme olasılığı vardır.

"Soruşturmanın gizliliğini ihlal" ve "hakimlerin kararını etkileyecek beyanlar" şeklindeki ifadelerle, kamuoyunu yakından ilgilendiren davalarda gazetecilerin haber yapması engellenebilir. Gazeteci "yargıyı etkiliyorsun" veya "soruşturmayı sızdırıyorsun" denilerek susturulabilir; bu da halkın bilgi alma hakkını elinden alınması anlamına gelmektedir.

Metnin sonunda yer alan 5651 sayılı kanun yapılan atıf, basın özgürlüğü önündeki en büyük engellerden biridir. Türkiye'de sulh ceza hakimlikleri, "kişilik hakları ihlali" gerekçesiyle kamu görevlileri veya siyasiler hakkındaki yolsuzluk/usulsüzlük haberlerine çok hızlı bir şekilde erişim engeli veya içeriğin çıkarılması kararı verebilmektedir. Bu durum, kamuyu aydınlatma amacı taşıyan arşivlerin yok olmasına ve "otosansür" mekanizmasının doğmasına yol açmaktadır.

Yasa teklifinin ilk halinde yer alan bu ilkeler, "etik çerçeve" olmaktan çıkıp, "**neyin haberleştirileceğine devletin karar verdiği**" bir sansür mekanizmasına dönüşebilir. Basın özgürlüğü için asıl tehlike belirlenen ilkelerin kendisi değil, bu ilkelerin idari kurumlar ve yargı tarafından muhalif sesleri kısmak için bir "silah" olarak kullanılmaya elverişli olmasıdır.

Ancak maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında verilen önerge ile madde metninde yer alan "Basın Yayın İlkeleri" ve Basın Yayın İlkelerine atıfta bulunan düzenlemeler madde metninden çıkartılmıştır.

Yeni düzenlemenin gerekçesi de Basın ve yayın faaliyetlerine uygulanan ilkelerin dijital ortamın dinamik yapısı gözetilmek suretiyle kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısıyla yeniden ele alınması olarak açıklanmıştır.

Getirilen düzenleme ile;

Kanun ile belirlenmiş vasıf, ödev, yükümlülük ve bu Kanun hükümlerine istinaden Genel Kurul tarafından belirlenen sorumluluklara riayet etmeyen resmî ilan ve reklam yayımlama hakkına sahip veya bekleme süresinde olan gazete, dergi ve internet haber siteleri ile prodüktörler, kamu idare ve teşekkülleri ve 42 nci maddede anılan sair müesseselerin veya bunların iştiraklerinin sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu madde kapsamında muamele yapılacaktır.

Kurum Yönetim Kurulunca, gazete, dergi ve internet haber sitelerine bu Kanunda öngörülen vasıfları taşıyamaları veya ödevleri yerine getirmemeleri halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve süresi gözetilerek bir günden on güne kadar resmî ilan ve/veya reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilecektir. Ayrıca ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesi bu Kanunla temin edilen diğer menfaatlerden de aynı sürelerle faydalandırılmayacaktır..

Bu maddeye göre gazete, dergi ve internet haber sitelerine dair verilecek müeyyide kararı; resmî ilan ve reklam yayımlama hakkı bulunanlar için resmî ilan

verilmemesi; yalnız reklam yayımlama hakkı bulunanlar için listeden çıkarılması suretiyle kararın kesinleşmesini müteakip Kurum Genel Müdürlüğüne uygulanacaktır.

Bekleme süresindekiler için müeyyide kararı verilmesi halinde bu karar resmî ilan ve reklam yayımlama hakkının kazanılmasından sonra uygulanacaktır.

Müeyyide kararının ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesine tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte ihlalin ilk tekrarı halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve tekrarı gözetilerek beş günden on beş güne kadar, ikinci tekrarı halinde on günden yirmi güne kadar, üçüncü ve daha fazla tekrarı halinde on beş günden yirmi beş güne kadar ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilecektir.

İhlal süresinin bir ayı aşması halinde yukarıdaki fıkralara göre tespit edilecek müeyyide gün sayısı bir kat artırılabilir. Birden fazla konuda ihlal varsa her biri için belirlenen günler toplanır. Bir defada toplam uygulanabilecek müeyyide altmış günü aşamayacaktır.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan düzenlemelere riayet etmeyen prodüktörler ile kamu idare ve teşekkülleri hakkında aşağıdaki işlemler uygulanacaktır.:

a) Prodüktörlük müessesesi Yönetim Kurulu kararıyla iki aya kadar kapatılabilir. Kesinleşen karar, o yerdeki valilikçe uygulanır.

b) Kamu idare ve teşekkülleri ile ortaklıklarının sorumluları hakkında, Genel Müdürlüğün bildirim üzerine kendi mevzuatlarına göre disiplin işlemi uygulanır. İşlem sonucu Kuruma bildirilir; Kurumun bu işlemlere itiraz hakkı saklıdır.

Bu maddeye göre verilen müeyyide kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulabilecektir.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar Genel Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

8. Teklifin 9 ve 11. Maddelerinin Değerlendirilmesi;

Söz konusu maddeler teklif metnin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen önergelerle teklif metnine eklenmiştir.

Teklifin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen iki önerge ile teklif metnine eklenen 9 ve 11. maddeler; 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanunun 7. maddesiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanununa eklenen “ Elektronik Ortamda Tebliğ” başlıklı düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 3/4/2026 tarihli ve 33213 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 15/1/2026 tarihli ve E.2025/94 Karar:2026/11 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine yapılan düzenlenmelerle ilgilidir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunundaki “ Elektronik Ortamda Tebliğ” başlıklı 107/A maddesindeki mevcut düzenleme;

“Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselere, 93 üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.

Elektronik ortamda tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

şeklinde idi.

Anayasa Mahkemesinin 3/4/2026 tarihli ve 33213 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 15/1/2026 tarihli ve 2025/94 esas numaralı Kararı doğrultusunda elektronik tebligat sistemine ilişkin temel ilke ve esasların kanunla belirlenmesinin sağlanması amacıyla kimlere elektronik ortamda tebligat yapılabileceği, elektronik tebligat sistemini kullanma zorunluluğunun hangi koşullarda başlayacağı ve sona ereceği hususları **teklifin 9. maddesiyle**; bizzat Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi metnine derç edilmektedir.

Teklifin 11. maddesinde yer alan ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa eklenen Geçici madde ile maddenin yürürlük tarihinden önce 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi kapsamında elektronik tebligat sistemine dâhil olanların idareye yeniden başvuru yapmalarına gerek olmaksızın elektronik tebligat sistemini kullanmaya devam etmelerine imkân sağlanmaktadır.

9. Teklifin 10. Maddesinin Değerlendirilmesi;

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin sekizinci bendi ile, akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda faaliyet gösteren mükellefler bakımından doğacak vergilerin tahsil güvenliğinin sağlanması amacıyla teminat alınmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde, petrol ve LPG piyasasında faaliyet gösteren mükelleflerden doğacak vergilerin tahsil güvenliğinin sağlanması amacıyla teminat alınmasına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Ancak uygulamada mevcut teminat yapısının bazı yüksek riskli mükellefler bakımından kamu zararını önlemede yetersiz kalabildiği görülmektedir.

Bu kapsamda **teklifin 10. maddesiyle yapılan değişiklikle**, bentte yer alan teminat tutarlarını artırma yetkisi iki katından beş katına çıkarılmaktadır.

Söz konusu bent aşağıdaki gibidir.

“Hazine ve Maliye Bakanlığı;

4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında lisansa tabi faaliyetlerde bulunanlar ile bu madde uyarınca bandrol, pul, barkod, hologram, kupür, damga, sembol gibi özel etiket ve işaretleri kullanma zorunluluğu getirilen ürünleri imal veya ithal edenlerden; yeni işe başlayanlarda 10 milyon (79.000.000) Türk lirasına kadar, faaliyeti devam edenlerde 100 milyon (790.000.000) Türk lirasını geçmemek üzere bir önceki hesap dönemine ait brüt satışlar toplamının %1'ine kadar, ayrıca bandrol, pul, barkod, hologram, kupür, damga, sembol gibi özel etiket ve işaretler verilmesinden önce bu ürünler nedeniyle hesaplanan özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi tutarının toplamına kadar, doğacak vergilerin tahsil güvenliğini sağlamak amacıyla, 6183 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan menkul mallar hariç olmak üzere anılan maddede sayılan türden teminat almaya, mükelleflerin; faaliyet alanı, hukuki statüsü, mükellefiyet süresi, aktif veya öz sermaye büyüklüğü, çalışan sayısı, hakkında

sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde olumsuz rapor ya da tespit bulunup bulunmadığı, iş veya üretim hacmi ile ürün ve mükellef gruplarını ayrı ayrı veya birlikte dikkate alarak, teminatın; türünü, tutarını, verilmesi gereken zamanı, iadesi ile tamamlanmasına ilişkin hususları belirlemeye, teminat tutarını lisansa tabi faaliyetlerde lisans türleri itibarıyla farklılaştırmaya, bentte yer alan oran ve tutarları sifıra kadar indirmeye ve iki katına kadar artırmaya, hangi hâllerde teminat aranılmayacağını ve uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye,

Yetkilidir.”

2021 yılında yürürlüğe giren bentte yer alan 10 milyon ve 100 milyon Türk lirası ibareleri kanuni tutarlar olup Vergi Usul Kanununun mükerrer 414 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılmak suretiyle uygulanmaktadır.

2022 yılı için geçerli tutarlar 13 milyon ve 130 milyon,

2023 yılı için geçerli tutarlar 28 milyon ve 280 milyon,

2024 yılı için geçerli tutarlar 44 milyon ve 440 milyon,

2025 yılı için geçerli tutarlar 63 milyon ve 630 milyon,

2026 yılı için geçerli tutarlar ise 79 milyon ve 790 milyon Türk lirasıdır.

Madde ile verilen yetki kullanılırsa halen uygulanmakta olan 79 milyon ve 790 milyon Türk lirası olan teminat tutarları 5 katına kadar artırılabilir.

Benzer şekilde bentte yer alan “bir önceki hesap dönemine ait brüt satışlar toplamının %1’ine kadar” olan nispi sınır da “%5’ine kadar” şeklinde uygulanabilecektir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında yıllık brüt satış tutarının sadece faaliyet konusu ile ilgili olmadığı akaryakıt haricinde yapılan satışları da kapsadığı ifade edilmiştir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında ilgili sektör temsilcileri bu uygulamanın sadece riskli mükellef grubuna yapılması, uyumlu mükellefler açısından

da oranın sıfıra indirilmesi hususunda bir düzenleme yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

10. Teklifin 12. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle; 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu'na bir madde eklenmekte ve eklenen maddeyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline verilecek disiplin cezaları, hangi fiil ve haller dolayısıyla disiplin cezası verileceği, cezalara ilişkin çeşitli haller ve disiplin hükümlerinin kapsamı düzenlenmektedir.

Yapılan düzenleme ile uyarma, kınama, kısa süreli ücret kesintisi cezası, uzun süreli ücret kesintisi ve işe son verme cezası düzenlenmektedir.

Bu çerçevede, öncelikle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 237. Maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince Merkez Bankası açısından bankanın memur ve sözleşmeli personeli açısından Banka kanununun hükümlerinin uygulanacağına ilişkin düzenleme bulunmaktadır. Bu kapsamda Banka personeli, 1211 sayılı Kanunun 32. Maddesinin 4. Fıkrasına göre "Banka personeli, bu kanun ile Banka Meclisince düzenlenecek statü hükümlerine tabidir." şeklindeki hükümlere tabidirler.

Söz konusu Kanun teklifi ile düzenlenen disiplin hükümleri daha önceden Banka tarafından yayımlanan Disiplin Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenmiştir. Şu anda memur ve sözleşmeli personel açısından 27 Temmuz 2017 tarih ve 30136 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Disiplin Yönetmeliği hükümleri geçerlidir. Kanun teklifi ile Yönetmelik ile düzenlenen disiplin işlemleri, disiplin cezaları ve disiplini gerektiren fiil ve davranışlar Kanun hükmü haline getirilmektedir.

Teklif edilen maddeye bakıldığında bazı fiil ve davranışların belirsiz bir biçimde düzenlendiği görülmektedir. Kısaca özetlemek gerekirse:

II- Kınama Cezası bölümünde (b) bendinde "verilen emirlere ve görevlere itiraz etmek" fiili belirsizdir. Kanun dışı emir veya kanuna aykırı görevlendirme yapılması halinde personelin itiraz hakkı Anayasal bir haktır. Bunun kanunla kısıtlanması doğru

değildir. Bu nedenle söz konusu düzenlemenin "Verilen kanuni emirlere veya kanuni görevlere itiraz etmek" şeklinde değiştirilmelidir.

(c) bendinde ise "görev başında amirlerine saygısızlık etmek" şeklindeki fiil oldukça belirsizdir ve bunun daha açık bir biçimde yazılması gerekir.

(f) bendinde ise görev gereği almış olduğu avansı süresinde kapatmamak fiili zimmet suçunu da içeren bir durumu ihtiva etmesi nedeniyle bir kınama cezasını değil, daha ağır bir cezayı gerektiren fiildir. Bu nedenle bu fiilin disiplin hukuku açısından daha ağır bir ceza ile cezalandırılması gerekir.

"(ğ) içinde bulunulan yılın Ocak ayına ait brüt ücretinin iki katını aşan tutarda ücreti haczedilmek, maiyetinden borç almak veya bu kişileri kefil göstermek." Şeklindeki fiil ise bir suç teşkil etmez. Bu durum genel olarak ahlaki bir değerlendirme olarak kişinin özel hayatına müdahale olarak tanımlanabilir. Bu nedenle Bankanın disiplin hukukunun bu alana müdahalesi hukuken yanlıştır.

III. bölümde (a) fıkrasındaki "Verilen emir ve görevleri kasıtlı olarak tam ve zamanında yapmamak," fiili de yukarıda belirtildiği üzere kanunsuz emir ve görevleri de içermesi nedeniyle geniş ve Anayasa'ya aykırı bir düzenleme olup bunun netleştirilmesi gerekir.

(ı) bendindeki "bankacılığı veya Bankayı ilgilendiren ve genel ekonomik politikaya ilişkin konularda kamuya açık konferans, seminer ve toplantılarda konuşmak" şeklindeki fiil doğrudan çalışan, işveren sözleşmesinin ötesinde bir durum yaratarak kişinin ifade özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Kişi genel anlamda bu konularda görüş ifade edebilir. Bunun bir cezayı gerektiren fiil olarak düzenlenmesi Anayasa'ya aykırı bir durum olduğu gibi bilimsel toplantılar açısından akademik özgürlüklere de aykırıdır.

V. Bölümdeki işe son verme cezasını gerektiren fiiller açısından (g) bendi oldukça sorunludur. "g) İdeolojik veya siyasi amaçlarla Bankanın huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak," şeklindeki fiiller, doğrudan örgütlenme hakkı ve toplu pazarlık haklarını kısıtlayıcı bir biçimde kullanılabilecek oldukça belirsiz düzenlemelerdir.

Çalışanların hakları konusundaki yasal örgütlenme haklarını kısıtlayıcı ve işe son verme gibi ağır bir yaptırım getirilmesi disiplin hukukunun ötesine geçmekte ve örgütlenme hakkını kısıtlamaktadır. Bankada örgütlü olan sendikaların yasal ve anayasal faaliyetleri bir suç gibi tanımlanmaktadır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında madde metninde yer alan bazı belirsizlerin giderilmesi konusunda yapılan eleştiri ve değerlendirmeler, söz konusu düzenlemelerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda da yer aldığı gerekçe gösterilerek kabul görmemiştir.

11. Teklifin 13. Maddesinin Değerlendirilmesi:

Maddeyle, 1211 sayılı Kanuna yeni bir madde eklenmekte ve eklenen madde ile disiplin soruşturmasına yönelik iş ve işlemler ile görevden uzaklaştırmaya yönelik tedbir mahiyetindeki düzenlemeler kanuni olarak düzenlenmektedir.

Öncelikle Yönetmelikten farklı olarak amirlerin şahsen disiplin soruşturması yapmasına yönelik düzenleme değiştirilmekte ve Disiplin soruşturmalarının Banka Denetim Elemanlarınca yürütüleceği düzenlenmektedir.

Personele savunma için yedi günlük bir süre verilmektedir.

Ancak burada soruşturmanın süresi saptanmamıştır. Dolayısıyla denetim elemanlarınca bu soruşturmanın kaç gün içerisinde sonuçlandırılacağı belirlenmelidir.

III. fıkrası ile disiplin cezasını verecek makam ve onay usulü ile karar süreleri, disiplin cezalarının uygulanması, bu cezalara itiraz usulü düzenlenmiştir.

IV. fıkrada ise disiplini gerektiren fiiller açısından zamanaşımı, cezaların özlük dosyasında saklanması ve silinmesi hususları düzenlenmektedir.

V. fıkrada ise görevden uzaklaştırma tedbirinin uygulama esasları düzenlenmiştir.

VI. fıkrada ise disiplin amirleri ile bunların yetki ve sorumluluklarının, Disiplin Kurulunun kuruluşu, yetki ve sorumlulukları ile görüşme ve karar usulünün ve

üyelerinin görev süresinin ve disiplin işlemleri ile ilgili diğer hususların Banka tarafından yönetmelik ile belirleneceği düzenlenmektedir.

12. Teklifin 14. Maddesinin Değerlendirilmesi;

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabi olup, Kanunda yer alan tarifede biletle girilen yerlerde gösterilen faaliyetler için faaliyet türleri itibarıyla eğlence vergisi nispi olarak belirlenmiş; Cumhurbaşkanına, bu oranları birlikte veya ayrı ayrı sıfıra kadar indirme, bir katına kadar artırma yetkisi verilmiştir.

Hali hazırda biletle girilen yerlerden eğlence vergisi; yerli ve yabancı film göstermeleri, tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve orta oyunu, spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerde %0 (sıfır) olarak uygulanırken sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzeri yerlerde ise %20 oranında uygulanmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle, sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzeri yerler başta olmak üzere tüm biletle girilen yerlerde, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve gençlerden veya tahsili devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrencilerden eğlence vergisi alınmaması sağlanmaktadır.

2025 Yılı Mahalli İdarelerin Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosuna göre 2025 yılında tüm mahalli idarelerin elde ettikleri bütçe gelirleri toplamı 1.478.428.316.000 TL olup Biletle Girilen Yerlere Ait Eğlence Vergisi olarak toplanan tutar 56.158.000 TL'dir.

13. Teklifin 15. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Mahalli idareler, taşınmazlarının satışını 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca yapmaktadır. Anılan Kanuna göre yapılacak satışların peşin olarak yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, Hazine taşınmazlarının satışında 4706 sayılı Kanun hükümleri uygulanmakta olup bu Kanunda Hazine taşınmazlarının satışı noktasında kolaylaştırıcı

düzenlemeler yer almaktadır. Bu bağlamda, Hazine taşınmazlarının Kanunda gösterilen usul ve esaslar dairesinde taksitle satışı imkânı sağlanmıştır. Taksitli satışlar, yapılan ihalelere daha fazla isteklinin katılmasını, satış bedelinin daha yüksek olarak belirlenmesini ve idareye daha sağlıklı ve fazla gelir akışını mümkün kılmaktadır. Düzenleme ile Hazine taşınmazlarında olduğu gibi mahalli idare taşınmazlarının Kanunda gösterilecek usul ve esaslar dairesinde taksitli satışı mümkün kılınacaktır.

Burada taksitli satış halinde satış bedelinin %25'inin peşin olarak alınması kalan kısmın en fazla iki yılda en fazla 12 taksitte ödenmesi öngörülmektedir. Ancak taksitle ödenecek tutara uygulanacak faiz oranı ise “kanuni faiz” olarak belirlenmiştir.

Kanuni faiz, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun uyarınca ve 20/5/2024 tarihli ve 8485 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 1/6/2024 tarihinden geçerli olmak üzere yıllık %24 olarak uygulanmaktadır.

Ayrıca satış, kira, trampa ve sınırlı ayni hak tesisi işlemlerinde hâlihazırda %3 olarak uygulanan ve oldukça düşük olduğu için ihalelerin işleyişini olumsuz etkileyen geçici teminatın %3 ile %30 arasında belirlenebilmesi imkânı getirilmektedir.

Madde metninin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan eleştiriler dikkate alınarak belirsizliği gidermek amacıyla madde metnine “*ihale ilanında, ödeme şekli, taksit süresi ve sayısı belirtilir.*” ifadesi eklenmiştir.

Görüşmeler sırasında madde metninde yer alan teminat oranının % 3 ile % 30 arasında belirleme yetkisi ve taksitli satışlarda kanuni faiz oranının uygulanması ile ilgili düzenlemenin yaşanan yoğun enflasyon ortamında akılcı olmadığı yönündeki eleştirilere tatminkar yanıtlar verilmemiştir.

14. Teklifin 16. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle; 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “üç iş günü” ibaresi “onbeş iş günü” şeklinde değiştirilmektedir.

3 ay önce değiştirilen 2918 sayılı Trafik Kanunu düzenlemesinin “araçların trafiğe tescil süresi”yle ilgili hkm, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve yetersiz süreler nedeniyle yeniden değiştirilmektedir. Söz konusu hüküm, 12.2.2026’da kanuna eklenmişti.

Yapılan düzenleme ile ilk tescil işlemi elektronik ortamda/internet üzerinden yapılacak araçların “en geç 3 işgünü” içinde trafiğe tescil edilmesi koşulu “15 işgünü” olarak değiştirilmektedir.

Gerekçede, “filo satışlarında işlemlerin son noktaya teslimi aşamasında yapıldığı ve 3 işgünü süresinin yeterli olmadığı, sürenin bu nedenle 15 işgününe çıkarıldığı” belirtiliyor.

2918 sayılı Trafik Kanunundaki değişikliği, 2025 Mayıs-2026 şubat arasında 9 ayda kanunlaşabilmişti. 9 ay boyunca maddeler birçok kez eleştirilmesine rağmen, gerekli değişiklikler maalesef kanun yürürlüğe girmeden yapılmamıştır. şimdi teklifle bu değişiklikler yapılmak istenilmektedir.

Teklifle değiştirilen süre, 2025 Mayıs ayında buna dair ilk düzenleme çıkarken Komisyon görüşmelerinde tartışılmamıştır. Maddenin tescil süresiyle ilgili 3 günlük kısmı değil, vefat edenin mirasçılarının aracı üzerlerine alma ve tescil ettirme süresinin “90 gün” olmasına dair kural ve tescil edilmezse “aracın trafiğe ıkarıldığıının tespiti halinde 3 bin TL ceza + aracın tescil edilene kadar trafikten men edilmesine” dair fıkra tartışılmıştır.

Maddeyle, Kanunun “Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk” başlıklı 20nci maddesine, 12 şubat 2026’da eklenen yeni cümledeki araç tescil süresiyle ilgili “3 işgünü” süresi “15 işgünü” olarak değiştirilmektedir.

Kanunun mevcut m. 20/1 fıkrasına göre; 2011 yılından beri, trafiğe tescili zorunlu araçların ilk tescil işlemleri, satın alındığı ya da gümrükten çekildiği tarihten itibaren en geç 3 ay içinde araç sahipleri tarafından yapılmalıdır. Araç hurda ise tescil süresi 1 aydır, ancak bu srelere 12 şubat 2026’dan itibaren yeni bir hüküm eklenmiştir. Buna göre; Kanunun mevcut m. 22/2 fıkrasına göre; ilk tescili elektronik ortamda gerçekleştirilecek araçlar için 3 aylık süre yine gzetilmeyecektir. Satış işlemi sonrasında şubat 2026’da getirilen “3 işgünü içinde trafiğe tescil şartı” yerine, artık “15 işgünü” içerisinde tescil işlemi gerçekleştirilecektir.

Trafiğe kayıtlı taşıt sayısı, TÜİK'in 18.5.2026 verisiyle, yaklaşık 34,2 milyondur. Taşıtların %51,8'i otomobil, %21,3'ü motosiklet, %6,8'i traktör, %3,1'i kamyon, %1,6'sı minibüstdür. 2026'nın ilk 4 ayında trafikteki araç sayısı 589 bin artmıştır. Geçen yıla kıyasla trafikteki araç sayısı artış hızı %12,7 azalmıştır.

Etki analizine göre; alıcılar için sigorta işlemleri, plaka basımı ve ödeme süreçleri adına daha makul bir zaman diliminin oluşması, tescil işlemlerinde oluşan yoğunlukların zamana yayılarak sistem üzerindeki yükün hafifletilmesi, mevcut üç günlük sürenin kısalığı nedeniyle sehven oluşan idari para cezası sayılarının azaltılması hedeflenmektedir.

Yeni teklifte yer alan bu düzenleme kanunun süre konusundaki hatalarından biridir, uygulamada "internet üzerinden araç tescilleri" için 3 işgünü süresinin yeterli olup olmayacağı, filo satışlarında bu 3 günlük sürenin yetip etmeyeceği yeterince hesaplanmamıştır. Dolayısıyla, 3 ay içinde yeniden değişen maddenin uygulaması söz konusu düzenlemenin sektör temsilcilerinin görüşleri dikkate alınmadan yeterince irdelenmeden çıkarıldığını göstermektedir.

15. Teklifin 18. Maddesinin Değerlendirilmesi;

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrasında ve 3065 sayılı Katına Değer Vergisi Kanununun geçici 45 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamında; afet bölgelerinde başlatılan konut, iş yeri, okul, hastane, kültür merkezi ve diğer kamu hizmeti niteliğindeki yapılar süresi içerisinde tamamlanamamıştır.

Geçici 45 inci maddede düzenlenen istisnanın süresinin 31/12/2025 tarihinde sona ermesi uygulamada mali yük artışına neden olmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 45 inci maddesinde yer alan süre 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Geçici 45 inci madde ile;

Genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanmak üzere, konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane, ibadethane, kültür ve sanat merkezi, kütüphane gibi taşınmazların inşasına ilişkin yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına

1/1/2024 tarihinden itibaren yapılan teslim ve hizmetleri ve bu yerlerde genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konutların yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına teslimi katma değer vergisinden müstesna tutulmuştur.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilecek ancak indirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler mükellefin talebi üzerine iade edilecektir.

Madde, 31/12/2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girecektir.

16. Teklifin 19. Maddesinin Değerlendirilmesi:

Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E.:2023/25, K.:2024/139 sayılı kararı ile Kanunun 15 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir." hükmü, eğitim ve öğrenim hakkını sınırlayan bir kural olduğu ve bu hakka yönelik sınırlamanın kanuna dayalı olması gerektiği gerekçesi ile iptal edilmiştir.

Bu kapsamda maddeyle; 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununa 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere "Adaylarda aranacak şartlar ve sınav" başlıklı madde eklenmesi suretiyle; İç Güvenlik Fakültesine alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların temel ilke ve çerçevesinin Kanunda yer alması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

17. Teklifin 20. Maddesinin Değerlendirilmesi:

Anayasa Mahkemesinin 23/7/2024 tarihli ve E:2023/25, 14:2024/139 sayılı kararı ile; 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun ek birinci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "merkezin kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları," ibaresi idarenin kanuniliği ilkesinin, idarenin kuruluşu ve organları ile görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde, açık bir biçimde kanunla düzenlenmesini gerekli kıldığı gerekçesi ile iptal edilmiştir.

Bu kapsamda maddeyle,4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununa ek madde ihdasıyla, Polis Amirleri Eğitim Merkezinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarının temel kurallarının Kanunda yer alması amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

18. Teklifin 21. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun “idari yaptırımlar” başlıklı 20’nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde geçen ve petrol piyasasında vergi kaçakçılığına karıştığı şüphesiyle hakkında vergi incelemesi veya yargı süreci işletilenler hakkındaki yaptırımlar yeniden düzenlenmektedir.

Mevcut durumda; 5015 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde, lisansa tabi faaliyetler kapsamında Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesi kapsamında sahte belge, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında yazılı suçların işlendiğinin Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi halinde, rafineriler hariç olmak üzere lisansa tabi tüm faaliyetlerin geçici olarak durdurulması ve ilgili tesis için başka gerçek veya tüzel kişilere lisans verilmemesi tedbiri öngörülmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 22/7/2025 tarihi ve E.2024/54, K.2025/163 sayılı kararı ile söz konusu düzenlemede yer alan geçici faaliyet durdurma tedbirinin Anayasa’nın 13 üncü ve 48 inci maddelerine aykırı olduğuna karar verilmiş ve iptal hükmünün dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. İptal hükmü, 9/9/2026 tarihinde yürürlüğe girecektir. 3. kişiye devir yasağı tedbiri ile ilgili de, Anayasa Mahkemesine iptal başvurusunda bulunulmuş, bu iptal talebi Mahkemece reddedilmiştir. Bu karar 14 Mayıs 2026 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Madde düzenlemesi; petrol piyasasında lisansa tabi işlem yürüten gerçek/tüzel kişiler hakkında “vergi kaçakçılığı” suçunu oluşturan belli eylemler nedeniyle vergi incelemesi başlatılması ve sonrasındaki yargı aşamasındaki tedbirler konusunda üçüncü kez düzenleme getiriyor. Teklifte yer alan düzenleme temelde petrol piyasasında vergi kaçakçılığına dair tümüyle yeni bir değişiklik içermemektedir.

Maddede sıralanan ve aşağıda ayrıntısı açıklanan kaçakçılık suçlarını işlediği iddia edilen gerçek/tüzel kişilere “kesinleşmiş yargı kararı aranmaksızın uygulanacak tedbir kararı, lisansın geçici süreyle durdurulması, vergi incelemesi süreçlerinde bu

tesis için 3. kişilere devir yasağı” ile devamında lisans iptali konularındaki hükümleri Anayasa Mahkemesinin daha önce 2 defa verdiği iptal kararı sonrasında yeniden düzenlenmektedir

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda, hakkında “kaçakçılık/fatura ticareti” şüphesiyle Vergi Denetim Kurulunca vergi incelemesi başlatılmış bir lisans sahibinin tüm faaliyetlerinin “geçici süreyle durdurulacağına” dair yaptırım kaldırılmaktadır; bu tesisler için başka kişilere devir yasağı ise korunmaktadır.

Bu ibareler Anayasa Mahkemesi tarafından daha önce farklı bir biçimiyle 28/9/2023 tarihli kararıyla da iptal edilmiş ancak 2023 sonundaki kanun değişikliğiyle Anayasa Mahkemesi Kararı kararı kısmen karşılanmıştır. Yeni teklifle, lisansa tabi tüm faaliyetleri geçici süreyle durdurmak yerine, suça konu tesisle sınırlı olarak, inceleme sürecinde durum 3 ayda bir EPDK tarafından değerlendirilecek “3. Kişiyeye devir yasağı” idari yaptırımı uygulanacaktır.

Vergi incelemesinin ardından konu yargıya taşınırsa, yargı sürecinde “kovuşturmaya yer olmadığı kararının kesinleşmesine kadar veya mahkumiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına kadar” bu tesis için “3. kişilere lisans verilmemesi” tedbirinin EPDK tarafından uygulanması yaptırımıyla sınırlı düzenleme yapılmaktadır.

Kısaca, faaliyetler/lisans geçici süreyle durdurulmayacak ama hem vergi incelemesi hem de yargı sürecinde “3. kişilere bu tesis için lisans verilmemesi” yönündeki tedbir uygulanmaya devam edilecektir.

Petrol piyasasında vergi kaçakçılığı şüphesiyle incelemeye alınmış kişilerin, lisansa tabi tüm faaliyetlerinin “geçici durdurulması”nın Anayasaya aykırı olduğu, Anayasa Mahkemesinin hem 28/9/2023 tarihli ilk kısmî iptal kararında, hem de bu iptal edilen hüküm sonrası yeniden getirilen 7491 s. Kanunun 48 inci maddesiyle ilgili 22/7/2025 tarihli 2. iptal kararında yer almaktaydı..

Yeni madde düzenlemesi; petrol piyasasında vergi kaçakçılığı yaptığı şüphesiyle inceleme başlatılan ve devamında mahkemeye intikal eden dosyayla ilgili olarak, lisans sahibinin artık “tüm faaliyetlerinin geçici durdurulması” yaptırımını uygulamayacak. Bunun yerine, bu tesis için 3. kişilere lisans verilmemesi tedbiri uygulanmaya devam edilecek. Yargılama sonucunda hüküm kesinleşirse bu lisans sahibinin lisansı iptal edilecek. Tesis hakkında lisansın yeniden verilebilmesi için, bu Kanunun tümünde değil

ama bu bent nedeniyle kesilen idari para cezalarının ödenmesi şartı ise mevcut Kanundaki gibi korunmaktadır.

Madde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrası tanıdığı 9 aylık sürenin bitimi olan 9 Eylül 2026’da değil, maddenin yürürlük tarihi itibarıyla uygulanacaktır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararına tümüyle uyulması için, lisans durdurma ve “3. Kişilere lisans devri” tedbirlerinin ayrıntılı yargı güvencesiyle donatılması, lisans sahibi kişilerin ve piyasadaki diğer aktörlerin şeffaf, rekabete uygun, ihlal ile yaptırım arasında “teşebbüs özgürlüğünü, adil rekabeti” sarsmayacak, bu hakların özüne dokunmayacak sınırlamalar getirilmesi gereklidir.

Teklif, Anayasa Mahkemesinin 2 defa iptal ettiği düzenlemede geçen “lisansa tabi tüm faaliyetlerin idari ve yargısal süreçlerde geçici süreyle durdurulması” tedbirini kanundan çıkarmaktadır, ancak idari ve yargısal süreçlerde “3. Kişilere bu tesis için lisans verilmemesi” kuralı Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yeni teklifte yine korunmaktadır. Lisans verilmeyeceğine dair cümlelerdeki “de” ibaresi kaldırılarak, aynı kişiye yeniden lisans verilebileceğinin önü açık tutulmaktadır. “3. Kişilere bu tesisle ilgili lisans verilmeyeceği, 3. Kişilere lisans devri” yasağının da Anayasa Mahkemesinin iptal kararı kapsamında kaldırılması düşünülmelidir.

Madde ile ilgili Etki Analizi Raporunda:

“Mevcut durumda geçici faaliyet durdurma tedbiri uygulanan lisanslı 37, lisansı bulunmayan 324 olmak üzere toplam 361 akaryakıt istasyonunun yapılacak düzenleme sonrasında artırılmış teminat mekanizması çerçevesinde yeniden faaliyet gösterebilmesine imkan sağlanabileceği değerlendirilmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında yapılan değerlendirme ve açıklamalardan petrol ürünleri piyasasında gerek Vergi Kanunları gerekse Petrol Piyasası Kanunu ile getirilen tedbir ve yasaklamalara rağmen kayıt dışılığın önlenemediği anlaşılmaktadır.

19. Teklifin 22. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun “Genel Kurul” başlıklı 61 inci maddesinin sekizinci fıkrasındaki

düzenleme "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulunun" her yıl mayıs ayı içinde yapılması uygulaması, yılın ilk beş ayı içinde yapılması" şeklinde değiştirilmektedir.

Ayrıca, genel kurula ilişkin duyuru süreci de yeniden düzenlenmektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

"2004 yılında yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanun gereği her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında oda ve borsa seçimleri yapılmakta ve bu seçimlerde Birlik Genel Kurul delegeleri de belirlenmektedir. Birlik genel kurullarının, seçimli olanlar da dahil olmak üzere her yılın 5 inci ayı içerisinde yapılmasına ilişkin hüküm de 5174 sayılı Kanunla 2004 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bir önceki yıl hesaplarının incelendiği genel kurulların, takvim yılı başından 5 ay sonra yapılmasının nedeni, bu konudaki hazırlık sürecinin oldukça uzun sürmesidir. Birlik mali tablolarının ve faaliyet raporunun hazırlanması yanında, çok sayıdaki delegeye davetiye gönderilmesi gibi zaman alıcı işlemler 2004 yılındaki şartlara göre belirlenmiştir.

Gelinen noktada yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak, Birlik genel kurullarının, 5 ay boyunca beklemesini gerekli kılan nedenler ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla mali tabloların tamamlanmasının akabinde Birlik genel kurullarının en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulması kaydıyla yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılması öngörülmektedir"

açıklaması yer almaktadır.

20. Teklifin 23. Maddesinin Değerlendirilmesi:

Teklifin bu maddesiyle, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun "Birlik organlarının seçimi" başlıklı85. maddesi değiştirilmektedir.

Teklif edilen madde ile, "Genel Kurul delegeleri dışındaki Birlik organlarının" seçiminin her yıl mayıs ayı içinde yapılması uygulaması, Oda ve Borsa organlarının seçimlerinin tamamlanmasını izleyen yılın ilk beş ayı içinde yapılması şeklinde değiştirilmektedir.

Ayrıca, genel kurullara ilişkin duyuru süreci de yeniden düzenlenmektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

"2004 yılında yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanun gereği her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında oda ve borsa seçimleri yapılmakta ve bu seçimlerde Birlik Genel Kurul delegeleri de belirlenmektedir. Birlik genel kurullarının, seçimli olanlar da dahil olmak üzere her yılın 5 inci ayı içerisinde yapılmasına ilişkin hüküm de 5174 sayılı Kanunla 2004 yılında yürürlüğe girmiştir.

Her dört yılda bir Ekim/Kasım aylarında tamamlanan oda ve borsa seçimlerinde belirlenen delegeler, en az 5 ay sonraki Mayıs ayında Birlik organlarını seçmektedir. Bu durumda en az 5 ay boyunca bir önceki dönemin Birlik organları faaliyetine devam etmekte, aynı süre boyunca yeni seçilmiş delegeler görev yapamamaktadır.

Gelinen noktada yazılım ve elektronik sistemlerin gelişmesine bağlı olarak, Birlik genel kurullarının, 5 ay boyunca beklemesini gerekli kılan nedenler ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla her dört yılda bir kasım ayında tamamlanan oda/borsa seçimlerinin tamamlanmasının akabinde Birlik genel kurullarının en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulması kaydıyla yılın ilk 5 ayı içerisinde yapılması öngörülmektedir.

Öte yandan, 4 yılda bir yapılacak seçimli genel kurullarının seçim tarihlerinin farklı olmasından kaynaklı olarak mevcut birlik organlarının Kanunda belirlenen görev sürelerinde herhangi bir tereddüte mahal verilmemesi açısından mevcut birlik organlarının görevlerinin Kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni organların seçimine kadar devam etmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

21. Teklifin 24. Maddesinin Değerlendirilmesi;

Teklifin bu maddesiyle 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi değiştirilerek "Reklam Kurulu"nun üye sayısı 19'dan 23'e çıkarılmakta; bürokrasinin Kuruldaki üye sayısı ve oranı sivil toplum, üniversite ve meslek örgütleri aleyhine artmaktadır.

Reklam Kurulunun üye yapısı bürokrasinin lehine, sektörel temsil, yerel yönetim, sivil toplum aleyhine değişecektir. Artacak 4 üyenin tamamı Ticaret Bakanlığının ilgili genel müdür yardımcıları arasından olacak, Bakanlığın Kuruldaki mevcut 2 üye sayısı 6'ya çıkacak. Bu üyelere de huzur hakkı ödenecek. 23 üyeye çıkacak Kurulda farklı Bakanlıkların, RTÜK ve TSE'nin toplam temsilci sayısı 8'den 12'ye çıkacağı için, çoğunluk kendiliğinden merkezi yönetimin temsilcilerine geçecektir.

Reklam Kurulunda "sivil toplum, akademisyen, belediyeler, meslek örgütleri, tüketici heyetleri ve esnaf"ın toplam temsilci sayısı 11'de yani azınlıkta kalacak. Bu 11 temsilcinin tümü aynı yönde karar verse dahi, Bakanlıkların bürokratlarının oyu aynı yönde olduğunda bunların kararı çoğunluğu oluşturamayacaktır

-Mevcut Kanundaki 19 üyenin 8'i farklı Bakanlıklara, RTÜK ve TSE temsilcisine bağlıyken, yeni teklifle 23 üyenin 12'si bürokrasi temsilcisi olacak, sivil toplum ve sektör azınlığa düşecektir.

-Mevcut Kanunda Ticaret Bakanlığının kurulda 2 üyesi vardır. Biri Bakan tarafından atanan ve Kurul Başkanı olan 1 Genel Müdür, diğeri ise Ticaret Bakanlığının ilgili Genel Müdür yardımcıları arasından 1 üye atanmaktadır. Bu üye mevcut durumda Ticaret Bakanlığında piyasa gözetiminden ve reklam denetiminden sorumlu genel müdür yardımcısıdır.

-Teklifte, Reklam Kurulundaki Bakanlığın üye sayısı 2'den 6'ya çıkarılmaktadır. Kurulun Ticaret Bakanlığından görevlendirilen Başkanı haricinde, Genel Müdürlük, Esnaf Sanatkarlar ve Kooperatifçilik, Hukuk Hizmetleri, İç Ticaret, Uluslararası Hizmet Genel Müdürlüklerinde görevli birer genel müdür yardımcısı da kurula girecektir.

-Kurul Başkanı sıfatıyla 1 üye Kurula mevcut kanundaki gibi devam edecektir. Teklif diğer genel müdürlüklerden de üyeleri kurula katarak hem Ticaret Bakanlığının üye ağırlığını diğer Bakanlıkların üye sayıları aleyhine değiştirmekte; hem de merkezi yönetim dışında kalan STK, meslek örgütleri, akademisyen ve yerel yönetim üye sayısının toplamını Kurulda azınlığa düşürmektedir. 23 üyeden 12'si merkezi yönetimden 11'i meslek örgütleri, STK, esnaf, üniversiteden gelecektir.

Yeni teklif, sadece Ticaret Bakanlığının temsilci sayısını 2'den 6'ya çıkarmakla kalmayacaktır. Madde yoluyla, Ticaret Bakanlığının övündüğü Reklam Kurulundaki "eşitlikçi temsil ve yönetişim" yapısı bozulacaktır. Bu bakımdan mesleki temsile, demokratik katılıma, şeffaflığa, idarenin denetimine, hesapverebilirliğe aykırıdır.

Kurulda artık Ticaret Bakanlığının 2 yerine 6 üyesi olacak; Adalet Bakanlığının 1, Tarım Bakanlığının 1, Sağlık Bakanlığının 1, Kültür ve Turizm Bakanlığının 1, RTÜK'ün 1, Türk Standartları Enstitüsünün 1 mevcut üyesi devam edecektir. Bu durumda bürokrasinin 19 üyeden 9'u bürokrasiye bağılıyken, yeni teklifle 23 üyeden 12'si doğrudan bürokrasiye bağılı olacak; çoğunluk kendiliğinden iktidara geçecektir.

Kurulun 19 üyeli mevcut dağılımı ve üye listesi şöyledir.

a)Ticaret Bakanının görevlendirdiği ve Kurulun başkanlığını yapan bir Genel Müdür. Mevcutta "Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü", Kurulun Başkanıdır.

b)Ayrıca, Ticaret Bakanlığının ilgili Genel Müdür yardımcıları arasından görevlendireceği 1 üye. Mevcutta "Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdür Yardımcısı", Bakanlık adına kurulun diğer üyesidir, Bakanlıkta "reklam denetimi ve piyasa gözetimi daireleri"nden sorumludur. **(Teklifle Bakanlık adına görevlendirilecek üye sayısı 2'den 6'ya çıkacak. Mevcut bentteki "bir genel müdür yardımcısı" yerine 4 farklı genel müdürlükteki genel müdür yardımcısı ve 1 Genel Müdür belirlenecektir.)**

c)Adalet Bakanlığının, Bakanlıkta idari görevlerde çalışan hâkim veya savcılar arasından görevlendireceği 1 üye,

ç) Tarım ve Orman Bakanlığının görevlendireceği 1 üye,

d) Sağlık Bakanlığının görevlendireceği 1 üye,

e) Kültür ve Turizm Bakanlığının görevlendireceği 1 üye,

f) RTÜK'ün görevlendireceği 1 üye,

g) TSE'den 1 bir üye,

ğ) Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyelerinin kendi aralarından seçeceği 1 üye

h) YÖK'ün, reklamcılık, iletişim veya ticaret hukuku alanında uzman öğretim üyeleri arasından görevlendireceği 1 üye,

ı) TOBB'un, Türkiye Medya ve İletişim Meclisi üyeleri arasından görevlendireceği 1 üye,

i) TESK'ten 1 üye,

j) Tüketici Konseyinin Konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasından seçeceği 1 üye,

k) Reklam verenler derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği 1 üye,

l) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği 1 üye,

m) Türk Eczacıları Birliğinden eczacı 1 üye,

- n) Türk Diş Hekimleri Birliğinden diş hekimi 1 üye,
o) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyinin görevlendireceği doktor 1 üye,
ö) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği avukat 1 üye.

REKLAM KURULUNUN ÜYE DAĞILIMI		
KURUM	MEVCUT ÜYE SAYISI	KANUN TEKLİFİ
Ticaret Bakanlığı	2	6
Adalet Bakanlığı	1	1
Tarım Bakanlığı	1	1
Sağlık Bakanlığı	1	1
Kültür Bakanlığı	1	1
RTÜK	1	1
TSE	1	1
MERKEZİ YÖNETİMİN ÜYE TOPLAMI	8	12
3 Büyükşehirin temsilcisi (Ankara-İstanbul-İzmir)	1	1
YÖK (akademisyen)	1	1
TOBB	1	1
TESK	1	1
Tüketici Konseyi	1	1
Reklam Verenler Dernekleri	1	1
Reklamcılar Dernekleri	1	1
Türk Eczacıları Birliği	1	1
Türk Diş Hekimleri Birliği	1	1
Türk Tabipleri Birliği	1	1

Türkiye Barolar Birliği	1	1
BELEDİYE, ÜNİV., STK, DERNEK, MESLEK ODALARI ÜYE TOPLAMI	11	11
TOPLAM ÜYE SAYISI	19	23

Maddenin getirilme gerekçesi, “Reklam Kurulunun görev alanına giren konularda birden fazla Genel Müdürlüğün bulunduğu için, karar sürecine bu genel müdürlüklerin de dahil edilmesi” olarak açıklanmaktadır.

Buna göre; Ticaret Bakanlığından bu Kurulda “1 Başkan ve 1 Genel müdür yardımcısı üye” yerine, “1 Başkan” + “Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünden 1 üye (teklifte Genel Müdürlük olarak geçiyor)” + “Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü + Hukuk Hizmetleri Genel müdürlüğü + İç Ticaret Genel Müdürlüğü + Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğünde görevli genel müdür yardımcılarında 1’er üye (toplam 4 yeni üye)” katılacaktır.

Diğer ifadeyle madde, merkezi bütçedeki kurum ve kuruluşlar arasından Ticaret Bakanlığına sağlanan ek 4 üye nedeniyle hem Bakanlıklar arasında eşitsiz dağılım yaratmakta; hem de meslek örgütleri, STK’lar, sektör temsilcilerinin oy dağılımlarını olumsuz etkileyecek, kararlarda Bakanlık etkisini artıracak niteliktedir. Aldatıcı ve yanıltıcı reklam ile haksız ticari uygulamalar nedeniyle kesilecek cezalara karar vermede Bakanlık daha belirleyici olacaktır.

Maddeyle bakanlık bürokratlarına 4 üyelik verilmesi, “Kurulun teknik bilgi, kurumsal tecrübe ve mevzuat bütünlüğünün sağlanması” olarak açıklanmaktadır. Bakanlığın 2 üyesi aracılığıyla reklam alanındaki haksız ticari uygulamaları kendi değerlendirme mekanizması içinde işletmesi ve üyelerinin Bakanlık kararlarını bildirmesi mümkünken, Bakanlığın merkez teşkilatında 4.262 personel varken bunu yeni 4 üyelik ihdas etmeden yapamadığını savunması mantıklı değerildir.

Teklif düzenlemesi, Ticaret Bakanlığının Reklam Kurulu ile ilgili 11.7.2024 tarihinde twitter hesabından yaptığı açıklamada geçen “19 üyeli Reklam Kurulunun tüketici örgütleri dahil sivil toplum, kamu kurum ve kuruluşu temsilcilerinden bir araya geldiği, tüm paydaşların eşit temsil edildiği, iyi bir yönetim örneği” savını çürütecek niteliktedir,

Beşinci fıkradaki değişiklikle; Kurul üye sayısı 19'dan 23'e çıkacağından, toplantı yeter sayısı da Başkan dahil en az 11'den en az 13 üyeye çıkarılıyor. Kararlar mevcut kanundaki gibi, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınacaktır.

Reklam Kurulu, Kanunun 63. maddesinin 1. fıkrasında fıkrasında tanımlanmıştır. Kurul, ticari reklamlarda uyulması gereken ilkeleri belirleme ve haksız ticari uygulamalara karşı tüketiciyi korumaya yönelik düzenlemeleri yapma, bu hususlar çerçevesinde inceleme ve gerektiğinde denetim yapma, inceleme ve denetim sonucuna göre durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası veya gerekli görülen hâllerde de 3 aya kadar tedbiren durdurma cezası ya da içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verme hususlarında görevlidir. Ticaret Bakanlığının 2025 yılı Faaliyet Raporuna göre; 2025'te Reklam Kurulu toplamda 27.787 başvuruyu karara bağlamış, bu dosyalardan 26.164'ünün incelemeye alınmamasına karar verilmiş, 1620 dosya Reklam Kurulunda görüşülmüş, bunların 157'sinde aykırılık tespit edilmemiştir. Gündeme alınan 1620 dosyadan 1459'u reklam mevzuatına aykırı bulunmuş, toplam 242,3 milyon TL idari para cezası kesilmiştir. 7 dosya hakkında tedbiren durdurma kararı verilmiştir. Reklam Kurulu kararları uzun listeler halinde yayımlanmaktadır.

Bakanlık verisiyle; 2026 Ocak-Nisan döneminde, otomotiv, stokçuluk, fahiş fiyat, haksız ticari uygulamalar kapsamında 31.857 denetim yapılmış; 2901 gerçek ve tüzel kişiye 476,6 milyon TL ceza kesilmiştir. Bu tutar içinde fahiş fiyat uyguladığı tespit edilenlere 389,4 milyon TL, otomotiv sektörüne 38,3 milyon TL, emlak sektörüne 21,9 milyon TL, kuyumculara 2,9 milyon TL ceza kesilmiştir. Reklam ve haksız ticari uygulamalar kapsamında ise 2026'nın ilk 4 ayında 20.190 denetimde 667 aykırı işlem tespiti yapılmış; 364,3 milyon TL ceza kesilmiştir.

Etki analizine göre; Reklam Kurulunun 19 üyesine ödenen aylık toplam brüt ücret 374.725 TL, yıllık toplam brüt ücret ise 4.496.701 TL'dir. Reklam Kurulu üye sayısının 23'e çıkarılması ile birlikte tüm Kurul üyelerine ödenen aylık toplam brüt ücret 452.445 TL, yıllık toplam brüt ücret 5.429.350 TL olacaktır. Böylelikle tüm Kurul üyelerine ödenen aylık toplam brüt ücret tutarında 77.720 TL, yıllık toplam brüt ücret tutarında ise 932.649 TL artış meydana gelecektir.

Madde metninin komisyondaki görüşmeleri sırasında, Kurul üyeleri sayısında yapılan değişiklikle üye sayısının artırılması konusunda yapılan eleştirilere söz konusu

Kurulun kararlarına Bakanlığın diğer birimlerinin de katkısının gerekli olduğu gerekçe gösterilmiştir.

Teklifin; 1, 2, 3, 15,19 ve 20. maddelerinin İçişleri Komisyonunda, 4. maddesinin Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunda, 7, 8, 12, 13 ve 19. maddelerinin Adalet ve Anayasa Komisyonlarında, 15. maddesinin Çevre Komisyonunda, 16. maddesinin Bayındırlık, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda, 21, 22, 23 ve 24. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda tüm boyutlarıyla ele alınıp görüşülmeden acele ile sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılması gayretini uygun görmemekteyiz.

Sonuç olarak; I'inci Bölümde açıklanan usul eksikliklerini içermiş olması nedeniyle, II'nci Bölümünde açıklandığı üzere Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin mevcut uygulamasının TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymasını nedeniyle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılmasını genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan, III'üncü Bölümde belirtilen nedenlerle Kanun teklifinde yer alan 6 ve 17. maddelerindeki düzenlemelerin Anayasa'nın bazı hükümlerine aykırılık taşıması nedeniyle, IV'üncü Bölümünde Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan, V'inci Bölümde maddeler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucunda ayrıntılı olarak açıklanan nedenlerle "2/3703 esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Veli Ağbaba

Malatya

Cevdet Akay

Karabük

Cavit Arı

Antalya

Mustafa Erdem

Antalya

Ümit Özlale

İzmir

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Tahsin Ocaklı

Rize

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Torba Yasa Rejimiyle Yasama Etiği İhlal Ediliyor

İktidarın uzun yıllardır sistematik bir yönetim pratiği ve yasama alışkanlığı haline getirdiği torba yasa yöntemi, yürütmenin yasamayı kendi bürokratik aygıtının bir uzantısı haline getirme arzusunun en somut göstergesidir. 2/3703 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de ne yazık ki demokratik müzakere kanallarını tıkayan, farklı toplumsal ve idari alanlara ilişkin düzenlemeleri tek bir çuvala doldurarak Meclis denetiminden kaçırın bu antidemokratik anlayışın ürünüdür.

İktidar, torba yasalarla birlikte Meclis'teki komisyonların asli faaliyet alanlarını da fiilen ortadan kaldırmaktadır. Pek çok düzenleme ilgili ihtisas komisyonu yerine genellikle Plan ve Bütçe Komisyonu'na sunulmaktadır. Herhangi bir komisyona faaliyet ve uzmanlık alanları dışında düzenlemeler getirilmesi yasama etiğine aykırıdır.

Örneğin bu torba yasa teklifinde yer alan polis eğitim kurumlarına ilişkin düzenlemelerin İçişleri Komisyonu'nda, Basın İlan Kurumu'na ilişkin düzenlemelerin Dijital Mecralar Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. O zaman Meclis bünyesindeki bu komisyonlara niçin “ihtisas komisyonları” adı

verilmiştir? Bu durum, Plan ve Bütçe Komisyonu'nun ve üyelerinin saygınlığına da hâle getirmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonu ve üyeleri her alandaki düzenlemeleri görüşmek durumunda bırakılan adeta “ne iş olsa yapan” bir komisyona dönüştürülmüştür. DEM Parti olarak yasama kalitesi ve etiği açısından bu durumu kabul etmediğimizi bir kere daha ifade ediyoruz.

Öte yandan Anayasa Mahkemesi (AYM) kararlarının “gereğinin yapılması” meselesi hala devam etmektedir. 2/3703 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde de AYM kararlarının gereği olarak yapıldığı söylenen düzenlemeler bulunmaktadır. Hatırlanacağı üzere geçen dönem, yani 28. Dönemin 3. Yasama yılında Plan ve Bütçe Komisyonu'na “AYM kararlarının gereği olarak” iddiasıyla yaklaşık 200 düzenleme getirilmişti. Geçen dönem yaptığımız en temel eleştiri iktidarın Anayasa'ya aykırı düzenlemelerle işini gördüğü, sonrasında aradan zaman geçtikten sonra bu kez AYM kararları doğrultusunda düzenleme yaptığı yönündeydi. Bu kez yine AYM kararları gereğince düzenlemeler yapılacağı iddia edilmektedir. Ancak iktidarın her defasında AYM kararlarının arkasından dolanarak icraatlarına devam etmekte olduğunu, işine gelen AYM kararlarının gereğini yaptığını işine gelmeyen AYM kararlarını hiçe saydığını bu vesileyle bir kere daha not etmek isteriz.

Belirli Çıkar Grupları İçin Getirilen Düzenlemeler

Teklifin genel gerekçesinde her ne kadar “kurumsal kapasitenin geliştirilmesi”, “etkinlik ve verimlilik” gibi teknik ve parlatılmış kavramlar kullanılsa da satır aralarına gizlenen temel dinamik, iktidarın kamusal alanı tamamen merkezileştirme, rantiye ilişkilerini yasal korumaya alma ve muhalif sesleri bürokratik kuşatmayla susturma gayesidir. Teklifin genel yaklaşımı incelendiğinde, yürütme organının idari takdir yetkisini genişleten, merkezi idarenin denetim kapasitesini artıran ve ifade özgürlüğü ile örgütlenme özgürlüğü

bakımından yeni risk alanları oluşturan bir çerçeve ortaya çıkmaktadır. Teklifin özellikle basın ve ifade özgürlüğü üzerinde yeni baskı araçları oluşturan, kamu kurumlarında siyasal çoğulculuğu zayıflatan ve idarenin geniş takdir yetkisini denetimsiz biçimde artıran hükümler içerdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra sosyal politika ve vergi düzenlemeleri alanındaki bazı düzenlemeler ise yine bazı kesimlere imtiyaz tanıyan sosyal adalet ve kamusal yarara aykırı düzenlemelerdir.

2/3703 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, içerdiği düzenlemelerle “acaba neden bu düzenlemeye ihtiyaç duyuluyor?”, “bu düzenleme hangi çıkar ve sermaye grubunun talebiyle getirilmektedir? sorularını sıklıkla akıllara getiren bir torba yasa teklifidir. Örneğin:

6. Maddeyle yapılmak istenen düzenleme ile gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin, maddenin yürürlük tarihinden önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaları elden çıkarmalarından doğan kazançları gelir vergisinden istisna ediliyor. Bu kimin ya da hangi çevrelerin talebidir?

12. ve 13. Maddeyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline verilecek disiplin cezaları, hangi fiil ve haller dolayısıyla disiplin cezası verileceği, cezalara ilişkin çeşitli haller ve disiplin hükümlerinin kapsamı düzenlenmektedir. Buna neden ihtiyaç duyulmuştur? Merkez Bankası'nın yıl sonu enflasyon hedefini yüzde 50 oranında yukarı yönlü güncelleyerek yüzde 16'dan yüzde 24'e çıkarmış olmasının bunda etkisi olmuş mudur?

15. Maddeyle yerel yönetimlerin taşınmazlarının taksitle satılabilmesinin önü açılıyor. Kimin peşin parası yoktur ve taksit talep etmektedir? Hangi sermaye kesimi bu düzenlemenin arkasındadır?

17. Maddeyle gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların devri KDV'den istisna edilmektedir. Neden vergiden muafiyet imkânı getirilerek plaka

devri teşvik edilmektedir? Belirli çevreler için yeni bir sisteme geçiş mi hedeflenmektedir? Kimler bu durumdan faydalanacaktır?

22. Maddeyle TOBB Genel Kurulu'nun her yıl "mayıs ayı içerisinde" toplanması zorunluyken, bu zorunluluk esnetilerek genel kurulun Ocak-Mayıs ayları arasında yapılabilmesinin önü açılmaktadır. Neden böyle bir esnekliğe ihtiyaç duyulmuştur?

Dolayısıyla 2/3703 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, "belirli çıkar gruplarının güncel somut özel ihtiyaçlarına yanıt verecek" bir temelde hazırlanmıştır. Bu torba yasa teklifi, toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan asgari ücretlilerin, işsizlerin, emeklilerin, kadınların ve gençlerin değil belirli çıkar gruplarının özel ihtiyaçları için getirilmiştir.

Buna karşılık DEM Parti olarak Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde daha önce de defalarca yaptığımız gibi Bağ-Kur'lu yurttaşların emeklilik ve prim gün sayısı sorununa ilişkin ek madde ihdası önergesi verdik. Bağ-Kur sigortalıları için öngörülen 9.000 günlük prim ödeme şartının 7.200 güne düşürülmesini talep ettik. Ancak önergemiz AKP-MHP oylarıyla reddedildi.

Orman Kanunu'nda "Kamu Yararı" Masalı

Teklifin önemli düzenlemelerinden biri de 4. Maddedir. Bu maddeyle, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 17. Maddesine "engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri" ibaresi eklenmektedir. İlk bakışta yaşlılar ve engelliler gibi dezavantajlı toplumsal grupların rehabilitasyonu ve doğayla buluşması gibi son derece insani bir gerekçeye dayandırılan bu düzenleme aslında iktidarın sermaye çevrelerine orman alanlarını peşkeş çekmek için kullandığı "kamu yararı ve zaruret" kılıfının yeni bir uzantısıdır.

İnsani bir kılıfla kamufler edilmek istenen bu düzenleme, Türkiye'de orman alanlarının uzun süredir "istisna" hükümleri aracılığıyla yapılaşmaya açıldığı

dikkate alındığında ciddi sakıncalar içermektedir. Zira AKP döneminde orman alanlarının kamu yararı gerekçesiyle farklı kullanım biçimlerine açılması pratiği zaman içinde genişletilmiş ve çoğu kez sermaye lehine işletilmiştir. Teklifte her ne kadar engelli ve yaşlı bakım merkezleri gibi sosyal amaçlı kullanım vurgulansa da Türkiye’de benzer düzenlemelerin zamanla rant politikalarına dönüştüğü deneyimlerle sabittir. Düzenlemedeki “kamu yararı” kavramının belirsiz bırakılması, idareye çok geniş bir takdir yetkisi vermektedir. Ayrıca bu merkezlerin işletilmesi konusunda da bir muğlaklık vardır.

Sosyal bakım hizmetlerinin geliştirilmesi için öncelikli çözümün doğal alanların yapılaşmaya açılması olmadığı açıktır. Merkezi hükümetin uzun yıllardır sosyal bakım altyapısına yeterli bütçe ayırmaması ve kamusal sosyal hizmetleri piyasalaştırması göz önünde bulundurulduğunda, teklifin sosyal devlet anlayışından çok idari kolaylık üretmeye yönelik olduğu ortadadır.

Bu düzenlemede esasen engelli ve yaşlı yurttaşların haklı talepleri birer “Truva Atı” gibi kullanılmak istenmektedir. İsveç’teki hortikültürel terapi örnekleri verilerek ambalajlanan bu düzenlemenin Türkiye gerçekliğindeki karşılığı, ormanlık alanların yapılaşmaya açılması, ekolojik dengenin tahrip edilmesi ve “rehabilitasyon merkezi” adı altında özel zincir işletmelere, yandaş vakıf ve cemaatlere yeni rantiyeli alanları yaratılması olacaktır. Engelli ve yaşlı yurttaşların bakımı ve doğayla buluşması için orman sınırları dışındaki kent içi yeşil alanlar, kamulaştırılmış araziler pekâlâ kullanılabilir.

Orman zeminine harç dökmek, ağaç kesmek bir “zorunluluk” değil, ekolojik bir kırımdır. Oysa çevre politikaları yalnızca kalkınma ya da yatırım meselesi olarak değil, ekolojik yaşam hakkı, yerel halkların yaşam alanları ve doğanın korunması çerçevesinde de ele alınmalıdır. Ekolojik dengeyi tehdit eden her türlü düzenleme yerel yönetimlerin, meslek örgütlerinin ve ekoloji hareketlerinin katılımıyla değerlendirilmelidir. Bu teklif ise katılımcı değil merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanmıştır.

Ticari Plaka Tekellerine Vergi Muafiyeti Getiriliyor

Teklifte yer alan önemli bir düzenleme de Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliklerle taksi, dolmuş ve minibüs ticari plakalarının elden çıkarılmasında vergi istisnasının getirilmesidir. Bu kabul edilebilir değildir. Her ne kadar yasalar gerekçe gösterilerek inkâr edilse elinde çok sayıda taksi, dolmuş ve minibüs ticari plakası bulunanlar için iktidar vergi muafiyeti getirmektedir. Hem de çok uzun süreli bir muafiyettir bu.

Hali hazırda Türkiye'de mevcut vergi sistemi ağırlıklı olarak dolaylı vergilere dayanmakta, emekçiler, yoksullar ve dar gelirli kesimler üzerindeki vergi yükü artmaktadır. Buna karşılık sermaye grupları için istisna ve muafiyetler genişletilmektedir. Türkiye'de milyonlarca yurttaş temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanırken, vergi yükü emekçinin sırtındayken yüksek ekonomik değere sahip ticari plakaların satış kazançlarına vergi muafiyeti getirilmesi, iktidarın ekonomik tercihlerini kimlerden yana yaptığını bir kere daha ortaya koymuştur.

Ticari plakaların elden çıkarılmasından doğan kazançların gelir vergisinden istisna tutulması, vergi adaletsizliğini büyütecektir. Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin geçmişe dönük plakalarını elden çıkarmalarından doğan kazançların gelir ve KDV'den istisna edilmesi, tam anlamıyla adil vergilendirme ilkesine aykırıdır. Asgari ücretliden, yoksul halktan her alışverişinde dünyanın en adaletsiz dolaylı vergilerini tahsil eden iktidar, ticari plaka spekülâtörlerinin rantlarını tek bir kalemde muafiyet kapsamına almaktadır. Üstelik hasılat oranlarını indirme yetkisinin Cumhurbaşkanı'na verilmesi ekonominin kurumsal kurallarla değil, Saraydan çıkan tek bir kararname, lütuf ve ceza mekanizmasıyla yönetildiğinin ilanı niteliğindedir.

Öte yandan bu düzenlemeleri, iktidarın kent içi taşımacılık sektörünü tekipleştirme ve esnafı büyük finans-filo sermayesine bağımlı kılma hamlesi olarak

da okumak mümkündür. “Kayıtlı ekonomiyi destekleme” iddiasıyla sunulan mali cihaz zorunluluğu, direksiyon başında günde 14 saat çalışan emekçi şoförü değil, elinde çok sayıda ticari plaka tutan plaka baronlarını ihya etmeye yöneliktir.

Şayet taksi, dolmuş ve minibüs sektöründe bir düzenleme gerekiyorsa bu şoför esnafının sosyal haklarına ve insanca çalışma koşullarına kavuşması için olmalıdır. Bugün Türkiye’de şoförlerin çok büyük bir kısmı kendi aracının sahibi değildir. Plaka sahiplerinden veya galerilerden araç kiralayarak çalışmaktadırlar. Her gün işe başlarken, önce mal sahibinin yevmiyesini ve yakıt masrafını çıkarmak zorundadırlar. Ancak bu tutarlar çıktıktan sonra kalan kısım şoförün kendi kazancı olmaktadır. Yine sigorta, sanayi/bakım masrafları, lastik ücretleri ve durak aidatları gibi birçok operasyonel gider genellikle şoförün sırtındadır. Yüksek akaryakıt fiyatları da kâr marjını iyice daraltmaktadır. Birçok şoför, yüksek prim maliyetleri nedeniyle SGK (Bağ-Kur) primlerini düzenli ödeyememekte ve sosyal güvenceden ya da emeklilik hakkından mahrum kalmaktadır. Günlük yevmiyeyi çıkarıp evine ekmek götürmek isteyen bir şoför, günde ortalama 12 ila 16 saat çalışmak zorunda kalabilmektedir. Sürekli hareketsiz oturma ve aracın vibrasyonuna maruz kalma nedeniyle meslek hastalıkları olarak bel ve boyun fitiği, ortopedik rahatsızlıklar şoförler arasında çok yaygındır. Ancak iktidar ulaşımında çalışan emekçilerin bu gibi sorunlarına çözüm getirmek yerine çok sayıda ticari plakası olanlar için vergiden vazgeçeceği düzenlemeleri Meclis’e getirmektedir.

Ayrıca teklifin Vergi Usul Kanunu’nda yaptığı değişiklikle idarenin teminat artırma yetkisinin iki katından beş katına çıkarılması, küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından ciddi riskler doğurabilecektir. Vergi güvenliğinin sağlanması elbette önemlidir ancak idareye geniş ve denetimsiz mali yaptırım yetkileri verilmesi ekonomik faaliyet özgürlüğünü zedeleyen bir başka unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özetle, vergi sistemi sermaye lehine değil, toplum yararına yeniden yapılandırılmalıdır. Vergi politikalarının temel ilkesi sosyal adalet olmalı ve düzenlemeler bu hassasiyetleri gözetenek yapılmalıdır. Servet vergisi, yüksek gelir gruplarının daha fazla vergilendirilmesi ve dolaylı vergilerin azaltılması gibi yapısal reformlar gündeme alınmadan yapılan parçalı düzenlemeler ekonomik eşitsizliği ve adaletsizliği derinleştirmektedir.

İnternet Haber Sitelerine Abone Kuşatması ve Basının Yeniden Hizalandırılması

Teklifin en tehlikeli ve özgürlük karşıtı düzenlemelerinden biri de Basın İlan Kurumu (BİK) Teşkiline Dair Kanun'da yapılan değişikliklerdir. AYM'nin daha önce verdiği ihlal kararlarının gereğini yerine getirmek iddiasıyla sunulan maddeler, ironik bir biçimde AYM kararlarının arkasından dolanarak sansürü daha rafine ve sistematik bir yapıya kavuşturmaktadır. İnternet haber sitelerinin resmi ilan alabilmesi için getirilen “haber sayısı, içerik, kadro, okur sayısı” gibi kriterlerin belirlenmesini doğrudan BİK Genel Kurulu'na bırakmak yerel ve bağımsız basının idam fermanıdır. Özellikle internet haber sitelerine yönelik yeni yükümlülükler ve “basın yayın ilkeleri” adı altında getirilen geniş yaptırım alanı, ifade özgürlüğü bakımından ciddi sorunlar doğurmaktadır. İnternet haber siteleri için getirilen okur sayısı, kadro yapısı ve yayın süresine ilişkin kriterler de küçük, bağımsız ve alternatif medya organlarının sistem dışına itilmesine yol açabilir.

AYM daha önce Basın İlan Kurumu'nun ilan kesme cezalarının ifade ve basın özgürlüğünü ihlal ettiğine hükmetmiş ve mevcut sistemin öngörülebilirlikten uzak olduğunu belirtmiştir. Ancak teklif, bu sorunu çözmek yerine, yaptırım mekanizmasını daha ayrıntılı ve daha geniş biçimde yeniden kurmaktadır. Teklifte yer alan “Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı yayın yapılamaz”, “örgütlü suçlulukla mücadeleyi etkisiz kılacak yayın yapılamaz” ya da “milli ve manevi değerlere aykırı yayın

yapılamaz” gibi ifadeler iktidarın pratiklerinden de bilindiği üzere son derece tehlikelidir ve istismara açıktır. Türkiye’de özellikle Kürt basını, muhalif medya kuruluşları, kadın yayıncılığı yapan platformlar ve bağımsız gazeteciler açısından bu tür muğlak ifadelerin nasıl kullanıldığı bilinmektedir. Pek çok kez “terör propagandası”, “kamu düzeni”, “milli güvenlik” gibi gerekçelerle çok sayıda gazeteci tutuklanmış, medya kuruluşu kapatılmış veya ekonomik yaptırımlarla baskı altına alınmıştır.

İfade özgürlüğü yalnızca çoğunluğun değil, muhaliflerin, azınlıkların ve iktidar politikalarını eleştirenlerin de güvencesidir. Basın özgürlüğü devletin ideolojik sınırları içinde kalan bir özgürlük değil, kamusal eleştiri hakkının temel unsurudur. Bu teklif ise Basın İlan Kurumu’nu bağımsız bir kamu kurumu olmaktan çok medya üzerinde ekonomik baskı uygulayan yarı-idari bir denetim aygıtına dönüştürme riskini taşımaktadır. Özellikle resmi ilan gelirlerine bağımlı yerel medya kuruluşları bakımından ilan kesme cezaları fiilen ekonomik sansür işlevi görebilecektir.

Bugün Basın İlan Kurumu, iktidarın resmi ilan musluklarını elinde tutarak muhalif gazeteleri ve alternatif internet medyasını açlığa mahkûm ettiği ideolojik bir kırbaç gibi çalışmaktadır. Yeni düzenlemeyle getirilen alt ve üst sınır müeyyideleri, basına “belirlilik” değil, yasal sınırlar içinde nasıl biat edileceğinin çerçevesini çizmektedir. Haber içeriğinin denetlenmesi, kadro yapısının merkezi otoriteye dikte edilmesi tek sesli bir medya düzeni yaratma projesidir. Halkın haber alma hakkı ve hakikat arayışı, Basın İlan Kurumu bürokratlarının masa başında belirleyeceği idari yaptırım tehditleriyle ipotek altına alınamaz. Oysa yapılması gereken asıl düzenleme, medyanın devlet denetimine daha fazla açılması değil, editoryal bağımsızlığın güvence altına alınması, gazetecilerin tutuklanmasına ve basın-yayın kuruluşlarına yönelik baskılara son verilmesi ve çoğulcu medya yapısının önünün açılmasıdır.

Yerel Yönetimlerin Taşınmazlarının Satışı Kolaylaştırılıyor

Teklifte yer alan yerel idarelerin taşınmazlarını taksitle satabilmesinin önünün açılması düzenlemesi oldukça önemlidir. Her şeyden önce sorulması gereken soru şudur: Yerel yönetimlerin elindeki taşınmazların satışında neden taksitlendirme kolaylığına gidilmekte, yerel yönetimlerin taşınmazlarını ellerinden çıkarmaları neden bu yolla teşvik edilmektedir?

Kuşkusuz bu düzenleme rant odaklı bir düzenlemedir. Borç sarmalına itilen belediyelerin elindeki halka ait varlıkların parça parça haraç mezat satılmasına, özelleştirilmesine yasal kılıf hazırlanmaktadır. Hele ki halkın iradesinin kayyım rejimiyle açıkça gasp edildiği kentlerde bu düzenleme, yerel varlıkların yandaş sermayeye fütursuzca peşkeş çekilmesini hızlandıracaktır.

Belediye arazilerinin satışının nasıl bir talana dönüştüğünü görmek için yakın zamanda Van'da gerçekleşen örneğe bakmak yeterli olacaktır. Van Valiliği bünyesindeki Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) Edremit ve Tuşba ilçelerinde bulunan tam 15 adet taşınmazı kapalı teklif usulüyle satışa çıkarmıştır. Bu ihalenin toplam muhammen bedeli tam 1 milyar 520 milyon 821 bin lira tutarındadır.

Satışa çıkarılan bu taşınmazlar uzun yıllardır bölge halkının, çiftçilerin kullanımında bulunan alanlardır. Usulsüz bir şekilde mera olmaktan çıkarılan, ecrimisili ödenmesine rağmen çiftçinin elinden zorla alınıp YİKOB'a devredilen bu alanlar, şimdi yandaşlara 1,5 milyar liraya ihaleyle altın tepside sunulmaktadır. Bu yapılan kelimenin tam anlamıyla yeni bir talan arayışıdır.

İhalenin ve satışın gerçekleşmesi hâlinde bölgede yaşayan çok sayıda hane mağdur edilecek, mera ve tarım alanları büyük zarar görecektir. Kamu kaynaklarının belirli kişi ve rant odaklarına aktarılmasına hizmet eden bu satış, kamu yararına tamamen aykırıdır. Bu kanun teklifinde getirilen düzenlemeyle Van'da icra edilen bu hukuksuz kayyım talanını tüm ülkeye yayma ve yasal bir zırha kavuşturma operasyonudur.

Belediye taşınmazlarının satışı düzenlemesi, yerel yönetimlerin elindeki kamu arazilerinin, taşınmazların taksitle satılabilmesi, borç sarmalına itilen belediyelerin elindeki halka ait varlıkların parça parça haraç mezat satılmasına, özelleştirilmesine, yasal zemin hazırlamaktadır. Özellikle halkın iradesinin kayyım rejimiyle gasp edildiği kentlerde bu düzenleme, yerel varlıkların yandaş sermayeye peşkeş çekilmesinin hızlandırıcısı olacaktır.

Antidemokratik Uygulamaları ve Ekolojik Kırımı Büyütecek Bir Kanun Teklifi

2/3703 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, antidemokratik uygulamaları büyütecek düzenlemelere sahiptir. Örneğin Merkez Bankası personeline yönelik disiplin cezalarının kanuni dayanağa kavuşturulması ve Reklam Kurulu'na Ticaret Bakanlığı bünyesinden genel müdür yardımcılarının monte edilmesi, devletin her hücresine sızan tekçi yönetsel aklın koordinasyon hamleleridir.

Merkez Bankası personeline getirilen yeni disiplin rejimi, kurumun geriye kalan kısıntı halindeki teknik ve idari bağımsızlığını da ortadan kaldırarak Saray'ın ekonomi politikalarına itiraz edebilecek nitelikli bürokratları disiplin sopasıyla baskılama arayışıdır. Bu, aynı zamanda Merkez Bankası'nın kurumsal özerkliğinin tasfiyesi yönünde önemli bir adımdır. Çünkü düzenleme incelendiğinde, yalnızca idari işleyişi düzenleyen teknik hükümler değil, aynı zamanda çalışanların düşünce ve ifade alanını daraltabilecek hükümler de yer almaktadır.

Özellikle “siyasi faaliyet”, “ideolojik amaçlı davranış”, “Bankanın huzurunu bozmak”, “genel ekonomik politikaya ilişkin kamuya açık konuşmalar yapmak” gibi ifadeler oldukça geniş yorumlara açıktır. Kamu kurumlarında tarafsızlık ilkesi önemlidir ancak tarafsızlık, çalışanların demokratik haklarının ortadan kaldırılması anlamına gelemmez. Kamu çalışanlarının sendikal hakları,

düşünce özgürlüğü ve örgütlenme hakkı demokratik toplumun temel unsurlarıdır. Teklifte bazı disiplin hükümlerinin oldukça sert olduğu görülmektedir. Özellikle “işe son verme” yaptırımı gerektiren fiiller arasında yer alan siyasi faaliyet tanımları, Türkiye’de muhalif kamu çalışanlarının geçmişte nasıl tasfiye edildiği düşünüldüğünde kaygı vericidir.

OHAL döneminde çıkarılan KHK’larla binlerce kamu emekçisinin yargı kararı olmaksızın ihraç edilmesi hâlâ toplumsal hafızadaki yerini korumaktadır. Bu nedenle kamu personeline ilişkin disiplin rejimleri hazırlanırken insan hakları hukuku, savunma hakkı ve örgütlenme özgürlüğü esas alınmalıdır. Teklif ise daha çok kurumsal itaati önceleyen ve çalışanların siyasal alanla ilişkisini baskılayan bir anlayış taşımaktadır. Yine Reklam Kurulu’na bakanlık bürokratlarının doğrudan dahil edilmesi, tüketicinin korunması ve haksız ticari uygulamaların denetlenmesi gibi özerk kalması gereken bir alanı tamamen siyasi idarenin doğrudan kontrol odasına bağlamaktadır.

Dolayısıyla bu kanun teklifi, farklı alanlarda düzenlemeler içerse de genel yaklaşımı itibarıyla merkeziyetçi, güvenlikçi ve idarenin takdir yetkisini genişleten bir perspektif taşımaktadır. Demokratik bir hukuk devletinde temel öncelik ifade özgürlüğünün genişletilmesi, kolluk kuvvetlerinin demokratik denetime açılması, kamu kurumlarında çoğulculuğun güçlendirilmesi, sosyal adaletin sağlanması ve ekolojik yaşamın korunması olmalıdır. Ancak teklif güvenlik bürokrasisini genişletmekte, basın ve ifade özgürlüğü üzerinde yeni baskı mekanizmaları oluşturmaktadır. Kamu kurumlarında disiplin ve kontrol mekanizmalarını sertleştirmekte, idarenin ekonomik ve idari yaptırım yetkilerini artırmakta, çevresel koruma ilkelerini zayıflatabilecek istisnalar getirmektedir. Bu nedenle teklifin mevcut haliyle demokratikleşme, toplumsal barış ve hukuk devleti ilkelerine katkı sunmaktan uzaktır.

Özetle, bu kanun teklifi, toplumun ve kamunun ortak yararını savunan değil, sermayenin, rantın, güvenlikçi elitlerin ve tek sesli medya arzusunun

çıkarlarını tahkim eden parça parça yamalardan oluşmuş bir metindir. Kamusal alanın ve ekolojik varlıkların talanına kapı aralayan, basın özgürlüğünü idari vesayet altına alan, yerel yönetimlerin iradesini ve mülkiyetini ranta kurban eden, liyakat yerine sadakati büyüten bu yasa teklifinin hiçbir maddesi halkın çıkarına değildir.

Yapılması gereken güvenlikçi devlet aklını büyüten değil demokratik siyaseti güçlendiren, merkeziyetçiliği derinleştiren değil yerel katılımı artıran, ifade özgürlüğünü sınırlayan değil, çoğulculuğu güvence altına alan bir reform anlayışıyla insanı, doğayı, emeği ve yerel demokrasiyi esas alan çoğulcu bir yasama perspektifi ortaya koymaktır. Bu sebeple otoriterleşmeyi kurumsallaştıran, AYM kararlarını biçimsel oyunlarla aşmaya çalışan bu düzenlemeleri kabul etmiyoruz.

MADDE DEĞERLENDİRMELERİ

Madde 4: Orman Kanunu'nun 17. Maddesine ekleme yapılarak, devlete ait engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin ormanlık alanlarda kurulabilmesinin önü açılmaktadır.

Toplumdaki, ülkedeki dezavantajlı toplumsal grupların rehabilitasyonu meselesi, doğayla buluşmaları son derece insani ve sosyal konular bakımından tartışmasız önem taşımaktadır. Sosyal bakım hizmetlerinin geliştirilmesi için adımlar atılması, bu konuda daha fazla kaynak ayrılması gerekmektedir. Ancak iktidarın ekolojik talan konusundaki performansı düşünüldüğünde bu düzenlemelerin yeni orman katliamlarına yol açabilmesi kuvvetle muhtemeldir. Engelli ve yaşlı yurttaşların rehabilitasyonu ve bakımı kamusal bir sorumluluktur; ancak bu sosyal hak, orman alanlarının yapılaşmaya açılmasının bir bahanesi

haline getirilmemelidir. Doğa ve ormanlar koşulsuz korunmalı, bu tür tesisler kent çeperlerindeki uygun Hazine arazilerinde kurulmalı ve bu alanlar ormanlaştırılmalıdır. İktidar, daha önce de “kamu yararı” adı altında ormanlık alanları maden, enerji ve turizm sermayesine peşkeş çekmiştir. Kent içindeki rant alanlarını şirketlere verip, sosyal hizmet tesislerini doğaya ve orman ekosistemine göz dikerek buralara taşımak ekolojik kırım siyasetinin bir parçasıdır.

Madde 5 ve 6: Taksi, dolmuş ve minibüslerde hasılat esaslı vergilendirme ve ticari plaka satışında gelir vergisi muafiyetini kapsamaktadır.

Elektronik sistem kullanmayan, taksimetre cihazıyla hasılat tespiti yapan taksicilere 3 yıl süreyle hasılat esaslı kazanç usulü getirilmekte; ayrıca ticari plaka (taksi, dolmuş, minibüs, servis) satışından doğan kazançlar gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

Bu düzenleme, taksi sektöründeki mali şeffaflığı ve kayıt dışılığı ortadan kaldırmak yerine, mevcut denetimsiz yapıyı yasal kılıfa uydurma çabasıdır. Enerji, yedek parça ve amortisman maliyetleri altında ezilen binlerce kiralık taksi şoförü (emekçisi) günlük yevmiye çıkarabilmek için günde en az 12-14 saat çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Getirilen hasılat esaslı vergilendirme, direksiyon başındaki şoförün cebini rahatlatmayacak aksine, birden fazla plakayı elinde tutan ve bu plakaları şoförlere fahiş fiyatlarla kiralayan rant sahiplerinin vergi yükünü hafifletecektir. Vergi adaleti emeğiyle geçinen şoförden değil, bu sektörün asıl kaymağını yiyen plaka sahiplerinden adil vergi alınmasını gerektirir. Türkiye’de, özellikle büyükşehirlerde ticari plakalar (taksi, minibüs vb.) ulaşım ihtiyacını karşılayan bir araç olmaktan çıkmış, milyonlarca liralık bir gayriresmi borsa ve rant mekanizmasına dönüşmüştür.

Asgari ücretliden, fabrikadaki işçiden, memurdan daha parası cebine girmeden gelir vergisi kesilirken milyonlarca lira değerindeki ticari plakaların satışından doğan rant kazançlarının gelir vergisinden tamamen muaf tutulması

kabul edilemez. Bu düzenleme kiralık araçlarda güvencesiz, sigortasız ve sendikasız çalıştırılan binlerce emekçi şoförü kapsamamaktadır. İktidar bu maddeyle, kent içi ulaşımdaki plaka tekellerini, plaka borsasını yöneten galericileri ve rant çevrelerini ödüllendirmiştir.

Madde 7: Resmi ilan ve reklam alacak internet haber sitelerinin haber sayısı, içerik, kadro ve okur sayısı gibi vasıflarının belirlenmesi yetkisi Basın İlan Kurumu Genel Kurulu'na verilmektedir.

Basın İlan Kurumu'na son derece muğlak ifadelerle verilen yetkiler, yerel ve bağımsız basının âdeta idam fermanı olmuştur. Yazılı basına karşı bir "iktidar kırbağı" ve sansür aygıtı olarak işlev görmektedir. Muhalif ve özgür gazetelere keyfi ilan kesme cezaları veren bu kurumun yetki alanının internet medyasını da tam tahakküm altına alacak şekilde genişletilmesi, dijital sansürün kurumsallaşmasıdır.

"Haber sayısı", "içerik" gibi muğlak kriterlerin belirlenmesinin Basın İlan Kurumu Genel Kurulu'na bırakılması bağımsız, yerel ve muhalif internet sitelerinin resmi ilan gelirlerinden mahrum bırakılarak boğulması demektir.

Resmi ilanların adil ve şeffaf bir şekilde dağıtılmaması, iktidara biat etmeyen yerel ve ulusal gazetelerin cezalandırılması fikri demokrasinin infazıdır. İfade özgürlüğünü ve halkın haber alma hakkını kısıtlayan bu maddeye, özgür basın ilkemiz gereği kesinlikle karşıyız.

Madde 8: Basın İlan Kurumu teşkiline yönelik kanunda düzenleme yapılıyor. AYM'nin "belirsizlik" ve "ölçsüzlük" gerekçesiyle iptal ettiği boşluğu doldurmak amacıyla yaptırım mekanizmasını kademelendirmekte ve yasal bir alt/üst sınır (1 günden 10 güne kadar) çizmektedir. İhlalin tekrarı halinde ise ceza

süresi 25 güne kadar çıkabilecektir. Birden fazla ihlal aynı anda tespit edilirse cezalar toplanarak uygulanacaktır.

Kanun teklifinin ilk hâlinde yer alan ve gazete, dergi ile internet haber sitelerine yönelik oldukça muğlak ve keyfi yoruma açık ifadeler barındıran “basın yayın ilkeleri” (ahlak esasları) düzenlemesinin, komisyon görüşmelerinde partimizin ve muhalefetin haklı itirazları sonucunda geri çekilmesi önemli bir adımdır. Metinden çıkarılan bu kısım sayesinde, Basın İlan Kurumu’nun son derece sübjektif “ahlak ilkelerine aykırılık” gerekçesiyle resmi ilan ve reklam kesme cezası uygulamasının ve internet haber sitelerinin okur sayısına yönelik haksız yaptırımların şimdilik önüne geçilmiştir.

Ancak bu geri adıma rağmen maddenin kalan yapısı basın özgürlüğü üzerindeki ağır baskı mekanizmasını tamamen ortadan kaldırmamıştır. Düzenleme, kanunda öngörülen “vasıf, ödev ve yükümlülükler” uyulmaması bahanesiyle Basın İlan Kurumu’na orantısız yaptırım yetkileri tanımaya devam etmektedir. Özellikle, eski kanunda açıkça yer almayan ve Basın İlan Kurumu’nun geçmişte muhalif basını cezalandırmak için fiilen kullandığı “resen inceleme yetkisi” yasal bir kılıfa büründürülerek kurumsallaştırılmaktadır. Herhangi bir şikâyet dahi olmaksızın başlatılabilecek bu incelemeler sonucunda verilecek olan 1 günden 10 güne kadar başlayan ve ihlalin tekrarı hâlinde toplamda 60 güne kadar çıkabilen ağır ilan ve reklam kesme cezaları sistemde korunmuştur. Özünde Basın İlan Kurumu “resen inceleme” sopası ve uzun süreli ekonomik cezalarla, bağımsız ve muhalif medyayı ekonomik bir ablukaya alıp açlığa mahkûm edecek bir sansür aygıtı olma vasfını bu maddeyle sürdürmektedir.

Madde 9: Şirketler ve ticari kazanç sahipleri için Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın e-tebligat sistemini kullanma zorunluluğu getirilmekte, engelliler muaf

tutulurken, 65 yaş üstü kişilere sistemden çıkış hakkı ve tebligatın iletildiği günü izleyen 5. günde tebliğ edilmiş sayılması kuralı düzenlenmektedir.

Dijitalleşme idari süreçleri hızlandırabilir ancak yurttaşın hak arama özgürlüğünü kısıtlamamalıdır. E-tebligatın sisteme düştüğü andan itibaren, muhatap görmüş ya da görmemiş olsun, 5 gün içinde tebliğ edilmiş sayılması kuralı, özellikle dijital altyapıya erişimi kısıtlı olan küçük esnaf, çiftçi ve dijital okuryazarlığı düşük kesimler için telafisi imkânsız hak kayıplarına (itiraz sürelerinin kaçırılması, icra takipleri vb.) yol açacaktır. Devlet, dijitalleşmeyi bir kolaylık olarak sunmalı, yurttaşı gafil avlayacak bir tuzak haline getirmemelidir. 65 yaş üstüne getirilen hak olumludur ancak dijital adaletsizlik göz önünde bulundurularak tüm küçük ölçekli gerçek kişi mükellefler için fiziki tebligat seçeneği saklı tutulmalıdır.

Madde 10: Akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi piyasalarda tahsil güvenliğini sağlama bahanesiyle, idareye tanınan teminat tutarını artırma yetkisi 2 katından 5 katına çıkarılmaktadır. Vergi güvenliğinin sağlanması mazeretinin ardına sığınarak idareye verilen bu geniş ve denetimsiz mali yaptırım yetkisi, ekonomik faaliyet özgürlüğünü derinden zedelemektedir. Bu tür fahiş teminat artışları, piyasadaki büyük sermaye grupları tarafından kolayca karşılanabilirken, küçük ve orta ölçekli işletmeler açısından ciddi riskler doğuracak ve adeta bir tasfiye mekanizmasına dönüşecektir.

Madde 11: Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki önergelerle ihdas edilen bu madde düzenlemesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na Geçici Madde 38'in eklenmesini öngörmektedir. Bu düzenleme AYM'nin elektronik tebligat sistemine (e-tebligat) ilişkin verdiği iptal kararı doğrultusunda şekillenen yasal boşluğu doldurmak amacıyla getirilmiştir.

Madde ile düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Vergi Usul Kanunu'nun 107/A maddesi kapsamında halihazırda elektronik tebligat sistemine dahil edilmiş olan mükelleflerin, idareye yeni bir başvuru yapmalarına gerek kalmaksızın sistemi kullanmaya devam etmeleri hüküm altına alınmaktadır.

Siyasi iktidar, idari eylem ve işlemlerin sınırlarını anayasal güvencelere kavuşturmak yerine, yargı kararlarının etrafından dolanmayı sistematik bir yasama alışkanlığı haline getirmiştir. AYM, e-tebligat sisteminin kapsamını, zorunluluk şartlarını ve sistemden çıkış usullerini idari takdire ve yönetmeliklere bırakan önceki düzenlemeleri "idarenin kanuniliği" ve "hukuki belirlilik" ilkeleri uyarınca iptal etmiştir.

Getirilen geçici madde düzenlemesi, geçmişteki idari hukuksuzlukları tek bir kalemde geriye dönük olarak "yasal" kılma ve idarenin geçmişteki keyfi uygulamalarını aklama çabasından ibarettir. Temel hak ve özgürlükleri, hak arama hürriyetini ve mülkiyet hakkını doğrudan etkileyen tebligat hukuku, iktidarın "ben yaptım oldu" mantığıyla geçiş süreçlerine sıkıştırılmaya çalışılmaktadır.

Elektronik tebligat sistemine otomatik ve kesintisiz geçişi öngören bu madde, Türkiye'deki dijital eşitsizliği ve altyapı yetersizliklerini tamamen göz ardı etmektedir. Özellikle Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı illerde, taşrada ve dezavantajlı bölgelerde faaliyet yürüten küçük esnaf, kooperatifler, çiftçiler ve kendi namına çalışan gerçek usuldeki mükellefler; internete erişim, dijital okuryazarlık ve teknik altyapı sorunları nedeniyle e-tebligat sistemini etkin şekilde kullanamamaktadır.

Sisteme dahil olanların geçmişteki rızasız veya zorunlu kayıtlarını yeni bir başvuru şartı olmaksızın devralmak, bu teknik altyapıdan mahrum olan yüz binlerce küçük esnafın, gözden kaçan bir tebligat yüzünden çok ağır vergi cezaları, gecikme faizleri ve geri dönülemez hak kayıplarıyla yüz yüze kalmasına yol açacaktır.

Bu düzenleme, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ve Gelir İdaresi Başkanlığı'na denetimsiz bir bürokratik konfor alanı sunmaktadır. İdare, mükelleflerin durumunu teker teker incelemek, rıza ve teknik uygunluk kriterlerini yeniden test etmek yerine, dijital veri tabanındaki eski kayıtları toptan geçerli sayarak işin kolayına kaçmaktadır. Vergi adaletini ve mükellef haklarını korumak yerine, kamu alacaklarının tahsilat hızını artırmayı tek amaç edinen bu yaklaşım, sosyal devlet ilkesine aykırıdır.

İktidarın ekonomi yönetimi vergi kayıp ve kaçakçılığı ile organize suç ağlarıyla kaynağında mücadele etmek yerine, her teknolojik altyapıyı küçük mükellefin ve halkın üzerinde mali bir baskı aracı olarak tahkim etmektedir.

Mükelleflerin hak arama özgürlüğünü, savunma hakkını ve mülkiyet güvencesini idari konfora kurban eden bu geçici madde düzenlemesi demokratik hukuk devleti ilkelerine açıkça aykırıdır. Olması gereken e-tebligat sistemine geçiş süreçlerinin rızaya dayalı, esnafın ve küçük mükellefin dijital imkanları gözetilerek adil bir şekilde kurgulanması gerektiğidir.

Madde 12 ve 13: Bu maddelerle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) personeline verilecek disiplin cezaları (“uyarma”, “kınama”, “işe son verme” vb.) ve soruşturma usulleri yeniden düzenlenmektedir. Merkez Bankası'nın yıl sonu enflasyon hedefini yüzde 16'dan yüzde 24'e çıkararak iflasını ilan etmesinin bu düzenlemeye ihtiyaç duyulmasında bir etkisi var mıdır? Bu düzenleme, kurumsal bir disiplin inşa etmekten öte kurumun teknik ve idari bağımsızlığındaki son kısıntıları da ortadan kaldırarak, Saray'ın ekonomi politikalarına itiraz edebilecek nitelikli bürokratları susturma hamlesidir. Özellikle “ideolojik amaçlı davranış” veya “siyasi faaliyet” gibi oldukça muğlak ifadelere dayanan “işe son verme” yaptırımları, OHAL dönemi KHK'larını aratmayacak keyfi ihraçlara ve cadı avlarına zemin hazırlayacaktır.

Madde 14: Lunapark, sirk ve benzeri alanlarda 18 yaş altındaki çocuklar ve 25 yaş altındaki öğrenciler için eğlence vergisinin kaldırılması, teklifin nadir olumlu düzenlemelerinden biridir. Bu düzenleme, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak gençlerin sosyal ve kültürel faaliyetlere erişimini kısmen kolaylaştıracak olsa da iktidarın yarattığı ekonomik krizin ve yoksulluğun etkilerini silmeye yetmeyecektir.

Madde 15: Belediyelerin elindeki taşınmazların taksitle satılabilmesine ve geçici teminat oranlarının esnetilmesine imkân tanıyan bu madde, kamu varlıklarının satılmasının ve özelleştirilmesinin yasal kılıfıdır. Kimin peşin parası yoktur da taksit talep etmektedir ve hangi sermaye kesimi bu düzenlemenin arkasındadır? Özellikle halkın iradesinin gasp edildiği kayyım rejimindeki kentlerde bu düzenleme, yerel varlıkların yandaş sermayeye peşkeş çekilmesini hızlandıracaktır. Ayrıca, kişiye özel ödeme kolaylığı sağlanması riski, eşitlik ilkesinin zedelenmesi ve yüksek enflasyon ortamında uzun vadeli tahsilatların kamu zararına ve reel gelir kaybına yol açması kaçınılmazdır.

Madde 16: Elektronik ortamda tescilli mümkün olan araçlar için tanınan 3 iş günlük sürenin 15 iş gününe çıkarılması, bürokratik bir esnetme olarak görünse de idari işleyişte yaratacağı potansiyel aksaklıklar dikkatle izlenmelidir.

Madde 17: Gerçek usulde gelir vergisi mükelleflerinin sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların devrinin KDV'den istisna edilmesi, iktidarın sermayeyi kollayan mali rejiminin en net özetidir. Plaka devrini teşvik hamlesi, kent içi taşımacılık sektörünü tek tipleştirmeye ve küçük esnafı büyük finans-filo sermayesine bağımlı kılmaya yöneliktir. İktidar asgari ücretliden, yoksul halktan her tüketiminde adaletsiz

dolaylı vergiler (KDV) tahsil ederken elinde çok sayıda ticari plaka tutan plaka baronlarının ve spekülâtorlerin rantlarını tek kalemde ve uzun süreli muafiyet kapsamına almaktadır. Bu düzenleme tam anlamıyla bir servet transferidir, adil vergilendirme ilkesine açıkça aykırıdır ve kamu vicdanını yaralamaktadır.

Madde 18: 7524 sayılı Kanun (KDV Kanunu Geçici Madde 45) uyarınca, 6 Şubat depremleri sonrası afet bölgesinde yabancı devlet kurum ve kuruluşlarınca genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konut, iş yeri, okul, hastane gibi taşınmazların inşasına yönelik teslim ve hizmetler 31/12/2025'e kadar KDV'den istisna tutulmuştur. 2/3703 Esas Numaralı Kanun Teklifi'nin 18 inci Maddesiyle bu süre 31/12/2028 tarihine kadar uzatılmaktadır.

Depremzedelerin barınma, eğitim ve sağlık haklarının tesisi için yapılacak kolaylıklar sosyal devletin gereğidir. Ancak düzenleme, iktidarın merkezîyetçi, dışlayıcı ve şeffaflıktan uzak afet politikasının bir uzantısıdır.

İstisna hakkı yalnızca genel bütçeli kamu idareleriyle sınırlı tutulmuş, depremin ilk gününden itibaren sahada ve halkın yanında kritik roller üstlenen belediyeler, yerel kooperatifler, emek-meslek örgütleri ve demokratik kitle kuruluşları kapsam dışı bırakılmıştır. Bu dışlayıcı tutum, yerel iradeyi ve yerel yönetimleri yok sayan, adeta cezalandıran tekçi bir yaklaşımın tezahürüdür.

Süreçlerin kapalı kapılar ardında imzalanan protokollere endekslenmesi kamusal şeffaflığı ve hesap verebilirliği tamamen zedelemektedir. Yardımların hangi kriterlere göre dağıtılacağı, projelerin ve ihalelerin hangi sermaye gruplarına peşkeş çekileceği konusunda ciddi bir denetimsizlik ve rant riski barındırmaktadır. Özellikle halkın iradesinin gasp edildiği ve kayyım rejimiyle yönetilen bölge kentlerimizde, bu tür denetimsiz muafiyetler, yerel varlıkların ve kamu kaynaklarının yandaş sermaye çevrelerine fütursuzca aktarılması riskini büyötmektedir.

İktidar, büyük holdinglerin ve yabancı kurumların vergilerini sıfırlayarak onlara imtiyaz tanırken, bölgede ayakta kalmaya çalışan yerel halkın, emekçilerin ve küçük esnafın vergi yükünü hafifletmemektedir. Bu durum, anayasal bir ilke olan vergide adalet ve eşitlik ilkelerine açıkça aykırıdır.

İçinde bulunduğumuz dönemde, iktidar ortaklarının yürüttüğü ekonomi programları toplumdaki gelir dağılımı dengesizliklerini daha da keskinleştirmekte ve toplumsal sınıflar arasındaki ekonomik mesafeyi hızla açmaktadır. Halk yoksulluk sınırının altında yaşam mücadelesi verirken, bütçe kaynakları faiz sarmalına ve “carry trade” mekanizmalarıyla uluslararası sermayeye transfer edilmektedir.

Deprem bölgesinde uluslararası kuruluşlardan (İslam Kalkınma Bankası, Dünya Bankası vb.) temin edilen yüzlerce milyon dolarlık ve avroluk kredilerin hangi şeffaf kriterlerle harcandığı, okulların ve sosyal alanların inşasında neden gecikmeler yaşandığı Meclis denetiminden kaçırılmaktadır. İktidar, afet yaralarını sarmayı yapısal ve kamusal bir bütçe planlamasıyla çözmek yerine, ucu açık muafiyetlerle bütçe açığını kapatma kolaycılığına ve yandaş sermayeyi tahkim etme arayışına girmektedir.

KDV istisnasının, halkın oylarıyla seçilmiş yerel iradeleri dışlamayacak şekilde ayırım gözetmeksizin tüm yerel yönetimleri (belediyeleri), kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını ve halkın öz örgütlenmesi olan yapı kooperatiflerini kapsayacak şekilde genişletilmesi elzemdir. Afet bölgesine yapılacak tüm yardımların, teslimlerin ve inşa süreçlerinin kapalı kapılar ardındaki protokollerden çıkarılarak; Meclis, yerel meclisler ve demokratik kitle örgütleri tarafından denetlenebilir, şeffaf ve hesap verebilir bir mekanizmaya kavuşturulması gerekmektedir.

Madde 19: AYM, 23/7/2024 tarihli kararıyla 4652 sayılı Kanun'un, Polis Akademisi'ne giriş ve dikey geçiş esaslarını yönetmeliğe bırakan hükmünü

“idarenin kanuniliđi” ilkesi geređi iptal etmiřtir. 2/3703 Esas Numaralı Kanun Teklifi’nin 19. Maddesiyle, İç Güvenlik Fakóltesi’ne öđrenci alımı ve dikey geçiř sūreleri 15/A Maddesi eklenerek kanun dūzeyinde yeniden dūzenlenmektedir.

2/3703 Esas Numaralı Kanun Teklifi’nin 19. Maddesi ile Polis Akademisi İç Güvenlik Fakóltesi’ne öğrenci alımı ve dikey geçiş kriterleri kanunlaştırılmaktadır. Dūzenleme, AYM’nin iptal kararının arkasına sığınarak şeklen kanunilik şartını yerine getiriyor gōrūnse de özü itibarıyla hak gaspları barındırmaktadır.

Bu maddeyle yapılan dūzenlemenin idari bir yōnetmelikten çıkarılıp kanunla belirlenmesi, “hukuki belirlilik” ilkesine řeklen uygun gōrūnse de özü itibarıyla ađır hak gasplarını barındıran antidemokratik bir niteliđe içkindir. İktidar blokunun yargı kararlarını araçsallařtıran siyasi mūhendislik yaklařımları, bu maddede AYM iptal kararının arkasına sıđınarak hak ihlallerine yasal bir zırh giydirme çabasına dōnūřmūřtur.

Sōz konusu madde dūzenlemesinin (ı) ve (k) bentlerinde yer alan hūkūmlerle hakkında kesinleřmiř hiçbir ceza hūkmū bulunmayan, sadece adli kovuřturması sūren veya Hūkmūn Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) kararı verilen kiřilerin dođrudan elenmesi öngōrūlmektedir. Bu durum, Anayasa’nın 38. Maddesinde gūvence altına alınan masumiyet karinesini ve evrensel bir hak olan lekelenmeme hakkını ayaklar altına almaktadır.

Yine bu madde dūzenlemesinin (j) bendinde yer verilen “Terōr örgütleri ve uzantılarının eylemlerine katılmamış olmak” kriteri hukuken muğlaktır. Haklarında yargı kararı olmayan, barışçıl gōsteri, evre veya kadın eylemlerine katılmış muhalif gençlerin idari fişlemelerle elenmesinin önu açılmakta, demokratik muhalefet sahne dışına itilmektedir.

Madde dūzenlemesinin (j) bendinde yer verilen “Terōr örgütleri ve uzantılarının eylemlerine, toplantılarına, yūrūyūř ve mitinglerine karıřmamıř,

desteklememiş, katılmamış olmak” kriteri hukuken tamamen muğlaktır ve ucu açık bir keyfiyeti haizdir.

Haklarında hiçbir kesin yargı kararı bulunmayan, demokratik hak arama özgürlüğü kapsamında barışçıl gösterilere, doğa-çevre eylemlerine, toplumsal cinsiyet eşitliği veya kadın hakları mitinglerine katılmış olan muhalif, demokrat gençlerin idari fişlemelerle ve istihbarat raporlarıyla sistem dışına itilmesinin önu açılmaktadır. Demokratik muhalefet ve hak arama bilinci bu muğlak bentlerle adeta sahne dışına itilmek istenmektedir.

Fakülte Giriş Puanı formülünde mülakatın ağırlığı yüzde 40 gibi fahiş ve belirleyici bir oranda tutulurken; nesnel ve ölçülebilir kriterler olan YKS (yüzde 30) ve fiziki parkur (yüzde 30) sınavları gölgede bırakılmıştır. Bu fahiş oran, liyakat esaslı bir alım yerine siyasi kayırmacılığın, torpil sisteminin ve tek sesli bir kadrolaşmanın açık ilanıdır. Kamuda memur alımlarından akademi girişlerine kadar mülakat hegemonyasını bir biat mekanizması olarak kullanan iktidar, nesnel sınav sistemlerini felç ederek güvencesiz ve bağımlı bir bürokrasi yaratmayı hedeflemektedir.

Son kertede masumiyet karinesini çiğneyen, demokratik hak arama özgürlüğünü cezalandıran ve kayırmacılığı kurumsallaştıran bu madde düzenlemesi bütünüyle antidemokratiktir. Güvenlik bürokrasisinin şeffaf, hesap verebilir, insan haklarına saygılı ve adil bir yapıya kavuşması, ancak mülakat hegemonyasının sonlandırıldığı, her türlü idari ve siyasi kayırmacılıktan arındırılmış, nesnel ve şeffaf sınav kriterlerinin uygulanmasıyla mümkündür.

Madde 20: AYM, “idarenin kanuniliği” ilkesi uyarınca, bir idari yapının organ, görev ve yetkilerinin doğrudan kanunla düzenlenmesi gerektiğini vurgulayarak 4652 sayılı Kanun’un ilgili ibaresini iptal etmiştir. Ortaya çıkan yasal boşluğu gidermek amacıyla, Kanun Teklifi’nin 20. Maddesiyle (Ek Madde 4) Polis

Amirleri Eğitimi Merkezi'nin (PAEM) kurumsal yapısı, teşkilat kademeleri ve görevleri ilk kez kanun düzeyinde tanımlanmaktadır.

Söz konusu düzenleme, AYM'nin iptal kararının etrafından dolanarak şeklen yasal bir çerçeve çiziyor gibi görünse de amir yetiştirme, rütbe terfi, görevde yükselme ve kolluk sınavları gibi kritik süreçleri şeffaflıktan uzak, tamamen yürütmenin tahakkümünde bir yapıya teslim etmektedir. AYM kararının sadece lafzı yerine demokratik ruhu esas alınmalı ve bağımsız bir yapı kurgulanmalıydı. Mevcut haliyle düzenleme, bilimsel ve özerk bir akademi yerine iktidarın ideolojik yönelimlerine uygun, liyakatten uzak "sadık amir" devşirme ve güvenlik bürokrasisinde tek sesli bir kadrolaşma mekanizması yaratma riski taşımaktadır.

Merkez bünyesindeki kurulların oluşumu, yöneticilerin atanması ve akademik kadro seçimi tamamen İçişleri Bakanlığı'nın hiyerarşik kontrolündedir. Bu durum kurumsal özerkliğin yok sayılması anlamına gelmektedir. Nesnel liyakat kriterleri getirilmemiştir. Bu durum, bilimsel bir akademi yerine iktidarın ideolojik yönelimlerine uygun "sadık amir" yetiştirme (ideolojik kadrolaşma) riski barındırmaktadır.

Rütbe terfi ve görevde yükselme sınavlarının PAEM eliyle yürütülecek olması, muhalif, demokrat ve liyakatli personelin mülakat ve idari kararlarla elenmesinin önünü açmaktadır.

"Yabancı ülke polislerine" verilecek eğitimlerin hangi ülkelerle, hangi güvenlik konseptleri ve insan hakları standartlarında yürütüleceği muğlaktır ve Meclis denetimine tamamen kapalıdır.

PAEM'in idari, akademik ve özellikle sınav komisyonlarının oluşumunda iktidarın güdümünden arınmış, parlamenter denetime imkân tanıyan, şeffaf, bağımsız ve liyakati temel alan demokratik kriterler getirilmelidir.

Madde 21: 5015 sayılı Kanun'un 20/2-g maddesinde yer alan sahte/yanıltıcı belge (fatura ticareti) şüphesi halinde rafineriler hariç tüm lisanslı tesislerin faaliyetlerinin geçici olarak durdurulması tedbiri, AYM'nin 22/7/2025 tarihli kararı ile teşebbüs özgürlüğü ve ölçülülük ilkelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Teklifle doğrudan faaliyet durdurma cezası kaldırılmakta, üçüncü kişiye devir yasağı korunurken aynı kişinin kendi adına yeniden lisans başvurusu yapabilesinin önu açılmaktadır. Doğacak mali riskleri önlemek adına ise Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın riskli mükelleflerden alacağı teminat tutarını artırma yetkisi brüt satışların yüzde 1'inden yüzde 5'ine (2 katından 5 katına) çıkarılmaktadır.

Gerek mevcut mevzuatta gerekse önümüze getirilen bu yeni teklifte, sahte veya yanıltıcı belge suçu söz konusu olduğunda dev enerji şirketleri ve "rafineriler" her türlü idari yaptırım, tedbir ve engelleme kapsamının tamamen dışarısında tutulmaktadır. Kaçakçılık ve usulsüzlük iddialarında küçük bayiler ve yerel esnaf abluka altına alınıp ağır mali yaptırımlarla piyasadan tasfiye edilirken, çok uluslu dev enerji tekellerine bu tarz yasal imtiyazlar tanınması, iktidarın sermaye odaklı net tercihini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

AYM kararı neticesinde faaliyet durdurma cezasının kaldırılması olumlu bir adım gibi sunulsa da bunun yerine ikame edilen 5 kat artırımlı teminat mekanizması yerel ve küçük işletmeler için gizli bir tasfiye aracına dönüşecektir. Büyük sermaye bu teminatları kolaylıkla karşılayıp piyasadaki tekeli büyütebilirken, taşradaki küçük bayiler ve esnaf derinleşen ekonomik kriz ortamında bu finansal yüklerin altında ezilecek, bankalardan teminat mektubu dahi alamayarak piyasadan zorla elenme ve silinme riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

Milyarlarca liralık kaçakçılık sadece teminat artırarak engellenemez. İktidar, suç organizasyonlarını kaynağında kurutmak yerine doğacak kamu

zararını peşinen paraya çevirme ve bütçe açığını kapatma kolaycılığına kaçmaktadır.

Petrol piyasasında ve tüm sektörlerde vergi güvenliğinin kamusal bir ciddiyetle sağlanması, kayıt dışılığın önlenmesi elbette toplumsal bir zorunluluktur. Ancak bu mücadele yürütülürken anayasal eşitlik ilkesi çiğnenerek rafineriler imtiyazlı kılınmaz, küçük esnaf finansal baskılarla yok edilemez. İdari ve mali tedbirlerin işletmenin büyüklüğü, işlem hacmi ve sınıfsal konumu gözeticilerle kademeli ve adil hale getirilmesi; dev enerji şirketleri ile rafinerilerin de aynı ceza ve denetim hiyerarşisine dahil edilmesi gerekir.

Madde 22: 5174 sayılı Kanun'un 61. maddesine göre TOBB Genel Kurulu'nun her yıl "mayıs ayı içerisinde" toplanması zorunludur. Teklifte bu zorunluluk esnetilerek genel kurulun Ocak-Mayıs ayları arasında yapılabilmesinin önu açılmaktadır. Ayrıca toplantı detaylarının en az 30 gün öncesinden Ticaret Sicili Gazetesi ve Birlik internet sitesinde ilan edilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Dijital ve kurumsal altyapıdaki gelişmeler dikkate alınarak bütçe, ibra ve idari süreçlerin erkene alınması ile 30 günlük ilan şartı rasyonel idari adımlar gibi sunulmaktadır. Ancak bu düzenleme, TOBB'un holding odaklı, merkeziyetçi ve tabandaki küçük esnaftan kopuk yapısını tahkim eden eksik ve vitrinlik bir hamleden ibarettir.

Düzenleme, devasa bütçeleri yöneten ticaret elitlerinin ve büyük metropol odalarının tahakkümü altındaki antidemokratik delege yapısına ve seçim sistemine zerre kadar dokunmamaktadır. Sadece zirvedeki sermaye bürokrasisinin işleyişini hızlandırmaya yaramaktadır.

Üyelerinden muazzam kamusal kaynak toplayan bu yapının mali tabloları sadece kendi içinde ibra edilmektedir. Harcamalar üzerinde şeffaf, toplumsal ve kamusal bir denetim modeli kurulmamaktadır.

Ticaret ve sanayi odalarının demokratikleşmesi yönünde irade beyan etmeyen her yasal hamle kadük kalmaya mahkûmdur. TOBB mevzuatının; holdinglerin değil küçük esnafın sesini duyurabileceği çoğulcu bir delege yapısına kavuşturulması, seçim barajlarının kaldırılması ve mali denetimin kamusal şeffaflık ilkeleriyle yeniden kurgulanması gerekmektedir.

Madde 23: 5174 sayılı Kanun'un 85. Maddesine göre; Ekim-Kasım aylarında seçilen yerel oda ve borsa delegeleri, üst yönetim olan TOBB organlarını (Birlik Başkanı, Yönetim Kurulu vb.) seçmek için "mayıs ayı içine" kadar en az 5 ila 7 ay beklemek zorundaydı.

Teklifin 23. Maddesiyle bu fıkrada yer alan "mayıs ayı içinde" ibaresi "84 üncü Maddenin birinci fıkrasında belirtilen kasım ayını takip eden yılda mayıs ayının sonuna kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu düzenlemeyle, seçimli genel kurulların kasım ayını takip eden yılda mayıs ayının sonuna kadar olan daha erken bir tarihte yapılabilmesine imkân tanınmıştır. Ayrıca, toplantı detaylarının en az otuz gün öncesinden Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmesi, Birlik resmi internet sitesinde duyurulması ve olası gecikmelerde/kaymalarda mevcut birlik organlarının görevlerinin yeni organların seçimine kadar kesintisiz devam etmesi hükme bağlanmaktadır.

Yeni delegelerin iradesinin Birlik yönetimine yansması için aylarca beklenmesinin önlenmesi, idari açıdan rasyonel bir düzeltmedir. Ancak bu zamansal esnetme, TOBB'un oligarşik ve tekelci niteliğini makyajlamaktan öteye geçmemektedir.

Yeni seçilen delegelerin iradesinin Birlik yönetimine yansması için aylarca beklenmesinin önlenmesi, idari açıdan rasyonel bir düzeltme gibi parlatılmaktadır. Ancak maddenin satır aralarına gizlenen "Mevcut birlik organlarının görevleri kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni

organların seçimine kadar devam eder” hükmü büyük bir tehlike barındırmaktadır.

Bu muafiyet siyasi iktidarın statükoyu korumak amacıyla odalar ve borsalar birliği seçimlerini keyfi idari kararlarla ertelemesi durumunda, mevcut holdingleşmiş yönetimlerin ucu açık şekilde, hiçbir yasal süreye takılmaksızın koltuklarında kalmalarına yasal kılıf hazırlamaktadır. Siyasi mühendislik hamleleriyle muhalefeti ve demokratik yapıları felç eden iktidar zihniyeti, iş sermaye bürokrasisine geldiğinde koltuk saltanatını ucu açık muafiyetlerle güvence altına almaktadır.

Düzenleme, holdingleşmiş ticaret elitlerinin ve büyük metropol odalarının tahakkümündeki antidemokratik delege çoğunluğuna dokunmamaktadır. Bölge kentlerindeki ve taşradaki yerel odaların, tabandaki küçük esnafın, kooperatiflerin ve dezavantajlı üreticilerin iradesini büyütecek, çoğulculuğu merkeze alacak hiçbir demokratik yenilik getirmemektedir.

Komisyon müzakerelerinde de açıkça itiraf edildiği üzere, esnaf maliyetler altında ezilip can çekişirken, TOBB ve esnaf odaları kendi ticaret ve aidat krallıklarını korumanın peşindedir.

Yeni seçilen delegelerin bekletilmemesi fikri anlaşılabilir olsa da bu düzenleme TOBB’un antidemokratik ve tabandan kopuk yapısını çözmekten tamamen uzaktır.

TOBB organ ve yönetim seçimlerinin, biriktirilen aidat gücüne veya holding cirolarına göre değil, adil ve eşitlikçi bir temsiliyet ilkesine göre belirlenmesi gerekir. Seçimlerde kadın ve genç girişimcilerin kotayla desteklendiği, küçük yerel odaların ve dezavantajlı bölge temsilcilerinin yönetimde söz ve karar sahibi olabildiği adil bir yapı inşa edilmelidir.

Madde 24: Tüketicileri haksız ticari uygulamalara karşı koruyan, reklamları denetleyen, durdurma ve idari para cezası verme yetkisine sahip yarı-yargısal Reklam Kurulu, başkan dahil 19 üyeden oluşmakta ve en az 11 üyeye toplanmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle Kurulun üye sayısı 23'e, toplantı yeter sayısı ise 13'e çıkarılmaktadır. Kurula, Ticaret Bakanlığı bünyesindeki dört farklı genel müdürlükten birer genel müdür yardımcısı daimî üye olarak dahil edilmektedir.

Reklam Kurulu, yapısı gereği Barolar, Türk Tabipleri Birliği (TTB), Türk Dişhekimleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği ve bağımsız tüketici dernekleri gibi sivil, mesleki ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla çok paydaşlı ve çoğulcu olması gereken bağımsız bir denetim organıdır. Ancak bu düzenlemeyle Kurula doğrudan Ticaret Bakanlığı'na bağlı 4 yeni üst düzey bürokratin eklenmesi, sivil ve mesleki örgütlerin Kurul içindeki ağırlığını ve oy oranını bilinçli olarak azaltmaktadır.

İktidar, kamusal denetim mekanizmalarını tek tipleştirme politikası doğrultusunda Kurulun özerkliğini tamamen yok etmekte, burayı Bakanlığın talimatlarıyla hareket eden tek sesli bir daire haline getirerek sermayenin ve iktidarın ekonomik yönelimlerini koruyan güdümlü bir yapıya büründürmektedir.

Bu ülkede geniş halk kitleleri açlık sınırının altında yaşam mücadelesi verirken, kamuda asli görevleri ve yüksek maaşları olan genel müdür yardımcılarında Kurul üyeliği üzerinden "ikinci koltuk", ek imtiyaz ve yeni bir gelir kapısı aralanmaktadır.

Kurul üye sayısının 23'e çıkarılmasıyla birlikte, üyelere "huzur hakkı" adı altında ödenen aylık brüt ücret toplamda 77.720,76 TL artmaktadır. Bu durum kamu bütçesine yıllık 932.649,12 TL ek brüt maliyet yüklemektedir.

Halkın cebinden kuruşu kuruşuna vergi toplayan, emekçinin ve emeklinin kazanılmış haklarına göz diken iktidarın, iş kendi bürokratik elitlerini fonlamaya

geldiğinde bizzat çıkardığı “kamuda tasarruf genelgelerini” ve adalet ilkelerini nasıl çiğnediğinin açık kanıtı bu maddedir.

Bakanlığın deyim yedindeyse idari tahakkümünü pekiştiren, kamu kaynaklarını bürokratik elitlere aktaran ve kurulun demokratik-sivil çoğulculuğunu yok eden bu düzenleme sorunludur.

Reklam Kurulu’nun üye artışına ve güçlendirilmesine gerçekten ihtiyaç varsa, bu idari takviye bakanlık kadroları üzerinden değil, sivil tüketici örgütleri, ekoloji-çevre hareketleri, bağımsız uzmanlar ve emek-meslek örgütleri üzerinden demokratik bir yöntemle yapılmalıdır. Kurul kararlarının şeffaflık, liyakat ve kamusal yarar ilkeleriyle alınabilmesi ancak bu şekilde mümkündür.

Kamuran Tanhan
Mardin

Adalet Kaya
Diyarbakır

Hakkı Saruhan Oluç
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

2/3703 esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi esas komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu, tali komisyonları İçişleri Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu olmak üzere 22 Mayıs 2026 Cuma günü meclise sunulmuştur.

Teklif, yürürlük ve yürütme dâhil toplam 24 madde olarak 3 Haziran 2026 tarihinde Komisyonunda görüşülmüş, 2 yeni madde eklenerek 26 madde olarak kabul edilmiştir.

Teklif:

- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu,
- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun,
- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu,
- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu,
- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu,
- 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu,
- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu,
- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu,
- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu,
- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu,
- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu,
- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, olmak üzere 14 farklı kanunda değişiklik içermektedir.

Usul Üzerine Değerlendirmeler

2/3703 esas numaralı Kanun Teklifinin yasama süreci, Plan ve Bütçe Komisyonu'nun ihtisas alanını aşan, birbirinden tamamen bağımsız ve farklı uzmanlık gerektiren birçok konuyu barındıran yapısıyla, Meclis'in yasama kalitesine ve ciddiyetine gölge düşürmektedir. Teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmesinin rasyonel bir temeli bulunmamaktadır. Emniyet hizmetlerinden orman kanunlarına, basın ilan kurumundan petrol piyasasına kadar 14 farklı kanunda değişiklik öngören bu teklif, ihtisas komisyonlarının işlevini yok sayan bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Yasama faaliyetinin "kaliteli iş yapma" hedefinden uzaklaşarak her konunun tek bir komisyona yığılması, parlamenter geleneğimiz ve yasama disiplini açısından telafisi güç bir erozyondur.

İktidarın yasa yapma pratiği haline getirdiği "torba kanun" mantığı, bu teklif ile bir kez daha teyit edilmiştir. Yürütme tarafından hazırlanan bu metinlerin, uzmanlık alanlarına göre ilgili ihtisas komisyonlarında tartışılmadan doğrudan Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmesi, yasama sürecinin asli unsuru olan müzakere kültürünü zedelemektedir. Yasama ciddiyeti, her maddenin kendi uzmanlık alanında derinlemesine analiz edilmesini, teknik detayların ve toplumsal etkilerin ilgili ihtisas komisyonlarında süzgeçten geçirilmesini gerektirir. Ancak bu teklif sürecinde, teknik hakimiyeti bulunmayan üyelerden oluşan bir komisyonda, farklı sektörlere dair düzenlemelerin yasalaştırılması hedeflenmektedir.

Teklifin usulüne dair en temel eleştirilerimizden biri de tali komisyonların işlevsiz bırakılmasıdır. TBMM İçtüzüğü uyarınca, kanun teklifinin teknik, hukuki ve sektörel boyutlarının kendi uzmanlık alanları ışığında incelenmesi için tali komisyonlara havale edilmesi ve bu komisyonların görüşlerinin esas alınması temel bir gerekliliktir. Ancak, teklifte yer alan ve uzmanlık gerektiren alanlar için tali komisyonlardan herhangi bir görüş alınmadan veya bu komisyonlar usulüne uygun şekilde çalıştırılmadan sürece devam edilmesi, parlamenter denetim mekanizmalarının işletilmediğinin açık bir göstergesidir.

Sonuç olarak; yasama yetkisini, sadece yürütmenin sunduğu metinleri onaylayan bir mekanizmaya dönüştüren bu yöntem, Meclis iradesini bürokratik bir onaya indirgemektedir. Plan ve Bütçe Komisyonu'nun uzmanlık alanı dışında kalan bu kadar geniş kapsamlı bir teklifin, ihtisas komisyonlarından gelen görüşler olmaksızın görüşülmesi, yasama faaliyetini bir "yasama kalitesi" arayışından uzaklaştırarak formaliteye mahkûm etmektedir.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

2/3703 esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", iktidarın son yıllarda yasama pratiği haline getirdiği, yapısal reformlardan kopuk ve toplumun geniş kesimlerinin dertlerine çözüm üretmekten ziyade belirli grupların taleplerine odaklanan "torba kanun" geleneğinin bir başka tezahürüdür. Teklifin genel incelemesi, Türkiye'nin içinde bulunduğu derin ekonomik krizin gerektirdiği yapısal düzenlemelerden yoksun olduğunu aksine bütçe disiplininin uzak ve günübirlik kararlarla hazırlandığını açıkça göstermektedir.

Türkiye'nin bugün yaşadığı temel ekonomik sorunlar; emekli aylıklarının alım gücünün tükenmesi, esnafın kira stopaj yükü altında ezilmesi, KDV sistemindeki kronik adaletsizlikler ve tarımsal üretimdeki maliyet sorunlarıdır. İktidar ise Parlamento'nun bütçe ve yasama iradesini kullanarak bu kronik sorunlara eğilmek yerine, sistematik bir servet transferine zemin hazırlayan parçalı düzenlemelerle meşgul olmaktadır.

J.P. Morgan gibi uluslararası finans kuruluşlarının dahi Türkiye'de "carry trade" yoluyla döviz bazında yüzde 55 net kâr elde ettiğini açıkça beyan ettiği bir konjonktürde, ultra zengin sayısının son beş yılda yüzde 94 oranında artmış olması, uygulanan ekonomi politikalarının kimin lehine işlediğini ve kaynakların nasıl transfer edildiğini gözler önüne sermektedir.

İktidarın ekonomi karnesi, geçmişteki rezerv kayıplarından, kur korumalı mevduat gibi uygulamalara ve bugünkü "düşük kur-yüksek faiz" politikalarına kadar her aşamada sermayeyi koruyup yükü vatandaşa yıkan bir "servet transferi" anatomisi sergilemektedir. Büyüme oranlarının son derece düşük seyrettiği bir ülkede ultra zengin sayısının Japonya gibi dünya devleriyle yarışır seviyeye ulaşması, gelir dağılımındaki adaletsizliğin ulaştığı vahameti kanıtlamaktadır.

Teklifte yer alan bazı maddelerin, taksiciler gibi basit usulden gerçek usule geçişte zorlanan esnafın mağduriyetini gidermek yerine, büyük sermaye sahibi taksit plakası sahiplerine vergi muafiyeti getirmesi, vergi adaletinden ne kadar uzaklaştığını ve rantın nasıl korunduğunu göstermektedir.

Tapu harçlarındaki yüksek oranlar ve emlakçılara getirilen ağır harç yükleri, dürüst ve küçük esnafı boğarken, vergi sistemini rasyonel bir temele oturtmak yerine günübirlik kararlarla yönetmeye çalışmanın ağır bir faturasıdır. Bu tür uygulamalar, dürüst mükellefin vergi uyumunu teşvik etmek yerine, kayıt dışılığa itilmesine yol açmaktadır.

KDV sistemi ise bir cezalandırma mekanizmasına dönüşmüştür; girdisi yüzde 20 iken çıktısı yüzde 1 olan sanayici iadesini alamadığı için finansal krizi yaşarken, halkın temel ihtiyaçlarından dahi yüksek KDV alınması, iktidarın çarpık vergi anlayışının bir sonucudur. Vatandaş bazı temel ihtiyaçlarını alırken dahi yüzde 20 KDV öderken, lüks tüketim mallarındaki düşük KDV oranları bu adaletsizliğin bir göstergesidir.

Basın İlan Kurumu'nun yapısının Cumhurbaşkanı etkisi altındaki temsilcilerden oluşması, kararların tarafsızlığını tamamen ortadan kaldırmaktadır. Mevcut yapısıyla Kurum, yerel basının güçlenmesini değil, bağımsız medyanın tasfiyesini ve yandaş medyanın ilan gelirleriyle fonlanmasını hedefleyen bir mekanizma haline gelmiştir.

Basın İlan Kurumu üzerinden yerel ve muhalif medyaya uygulanan baskı ve ayrımcı ilan dağıtımı, teklifin bir "ahlak yasası" maskesi altında basın özgürlüğünü kısıtlayan bir "sopa" olarak kullanıldığını göstermektedir. Kurumun gelirlerinin büyük bölümünün iktidara yakın medyaya aktarılması, objektif bir karar alma mekanizmasının kalmadığının tescilidir.

Anayasal kurumların işlevsizleştirildiği ve "devlet aklı" kavramının her türlü hukuksuzluğa dokunulmazlık zırhı olarak pazarlandığı bu süreçte, Meclis'in yasama gücü de erozyona uğratılmaktadır. Devlet aklı, milletin menfaatini değil, sadece iktidarın siyasi hesaplarını karşılayan bir araç haline getirilerek, kurumlar liyakatten koparılıp sadakat eksenine hapsedilmektedir.

İYİ Parti olarak bizler, İmralı süreci gibi ihanet pazarlıklarını veya yargı üzerinden şekillendirilen siyasi operasyonları "devlet aklı" olarak değil, millet iradesine müdahale olarak görüyoruz. Devlet aklı; hukukun üstünlüğüne, bağımsız yargıya ve millete hesap verebilme ahlakına bağlıdır, iktidarın aldığı her kararı "dokunulmaz" kılma kurnazlığı değildir.

Teklifteki Emniyet teşkilatına dair düzenlemeler, personel eksikliği ve özlük hakları gibi temel sorunların yanında cılız kalsa da olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir. Ancak polisin bağımsız ve tarafsız görev yapması önündeki engellerin, siyasi müdahale ve amir baskısıyla tescillenmiş olması, Emniyetin kurumsal dönüşüm ihtiyacının vahametini ortaya koymaktadır.

Tarımsal üretimde durum daha da vahimdir; TMO tarafından açıklanan hububat fiyatları, TÜİK'in dahi yüzde 34,3 olarak açıkladığı girdi maliyet artışlarının altında kalarak

üreticiyi tüccara ve borç batağına mahkûm etmektedir. Bu, sadece ekonomik bir hata değil, tarımsal üretimi bitirme pahasına üreticinin emeğini değersizleştirme operasyonudur.

Sulama birliği borçları ve elektrik sayaçlarındaki abonelik sorunları gibi, toplumun küçük gördüğü ancak kırsalda "su terörü" olarak nitelendirilen sorunlar, iktidarın sahadan ne kadar kopuk olduğunun bir başka delilidir. Çiftçinin kendi açtığı kuyudan su çıkarmasına dahi yüksek bedeller istenmesi, tarımı desteklemek yerine vergilendirerek öldürme anlayışıdır.

Yaşlılarımıza ve emeklilerimize yönelik huzurevi gibi düzenlemelerin, refah paketlerinden ve insanca yaşam standardından uzak, sembolik adımlar olduğu da açıktır. 20 bin lira gibi açlık sınırının çok altında bir maaşa mahkûm edilen emekliler için huzurevi vaadinin, hayat standartlarını yükseltmekten çok uzak olduğu ortadadır.

Merkez Bankası personel yönetmeliğinin kanunlaştırılması sürecinde, siyasi faaliyette bulunma ve üyelik gibi maddelerin "herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına" gibi muğlak ifadelerle genişletilmesi, keyfi cezalandırmalara ve sakıncalı bir otoriterleşmeye kapı aralamaktadır.

Sonuç olarak: Türkiye'nin biriken acil sorunlarını çözmek yerine, ranta ve imtiyaza alan açan bu teklif, ekonomik enkazın faturasını adaletsiz vergi düzenlemeleriyle halka kesmektedir. İyi Parti olarak biz, hukukun üstünlüğünü ve millet iradesini merkeze alan bir yönetim anlayışını savunurken, iktidarın kendi yarattığı tahribatı gidermeye yönelik köklü reformları hayata geçirmesi gerektiğini vurguluyoruz.

Bu teklif, mevcut haliyle ekonomik sorunlarımızı gidermek bir yana, vergi adaleti ve sosyal devlet ilkelerini daha da sarsarak toplumsal huzursuzluğu derinleştirme potansiyeli taşımaktadır. Türkiye'nin ihtiyacı, belirli sermaye çevrelerini koruyan torba kanunlar değil; şeffaf, hesap verebilir, üretimi teşvik eden ve adaleti esas alan bir mali reformdur.

Yasama faaliyetinin, demokratik bir denge ve denetim mekanizması yerine, yürütmenin her türlü kararını onaylayan bir makama indirgenmesi kabul edilemez. Türkiye, anayasal kurumların doğru işlediği, liyakatin esas alındığı ve millet iradesinin her şeyin üstünde tutulduğu gerçek bir cumhuriyet yönetimine dönmek zorundadır.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

Madde 3

Maddeyle, emniyet eğitim kurumlarına giriş aşamasında aranan sağlık şartlarını taşımadıkları gerekçesiyle öğrencilikle ilişkileri kesilen, ancak yargı kararları doğrultusunda eğitimlerine devam ederek mezun olan ve Emniyet Hizmetleri Sınıfında göreve başlayan kişilerden, daha sonra sağlık durumlarına ilişkin nihai yargı kararları nedeniyle devlet memurluğundan çıkarılanların mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır. Düzenleme kapsamında, herhangi bir kasıt veya kusurları bulunmayan bu kişilerin, belirlenen süre içerisinde başvurmaları ve genel sağlık şartlarını taşımaları kaydıyla durumlarına uygun unvanlarda Genel İdare Hizmetleri Sınıfındaki kadrolara atanabilmelerine imkân tanınmaktadır. Bu sayede eğitim sürecinde edinilen tecrübenin kamu hizmetinde değerlendirilmesi, idari ve yargısal uyumsuzlukların azaltılması hedeflenmektedir.

Komisyon görüşmelerinde, bu düzenlemenin yerinde olduğu ve uzun süredir devam eden somut bir mağduriyeti gidermesi bakımından desteklediği tarafımızca ifade edilmiştir. Mağduriyetin giderilmesine yönelik bu adımın, idari süreçlerde yaşanan tıkanıklıkları aşmak adına olumlu bir gelişme olduğu değerlendirilmektedir.

Bu vesileyle, kamuda personel alımlarında uygulanan mülakat sisteminin liyakatten uzak ve tartışmalı yapısına da dikkat çekilmiştir. İktidarın, KPSS ile alınan adayların yetkinliklerini ölçmek için mülakatı zorunlu tutma savunması, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan bir yıllık aday memurluk sürecinin varlığı karşısında geçersiz kalmaktadır. Aday memurluk süreci, kişinin mesleki yeteneklerini ve göreve uygunluğunu objektif bir şekilde değerlendirmek için yeterli bir zemin sunmaktadır. Mülakat sisteminin kaldırılması durumunda yaşanabilecek endişelerin, bu maddede olduğu gibi benzer pratik yöntemlerle giderilmesi mümkündür; dolayısıyla mülakat artık bir mazeret olmaktan çıkarılmalıdır.

Madde 4

Maddeyle, orman alanlarında engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin kurulabilmesine olanak sağlanmaktadır. Sosyal devlet ilkesi gereği, savunmasız durumdaki bireylere yönelik hizmetlerin erişilebilir alanlarda sunulması prensipte desteklenmekle birlikte, mevcut düzenleme uygulama biçimi, işletme modelleri ve tesislerin devri konularında ciddi denetim boşlukları içermektedir. Orman varlıklarımızın korunması ile

sosyal hizmetlerin yürütülmesi arasındaki dengenin, kamu yararını merkezine alan katı kurullarla tesis edilmesi zaruridir.

Özellikle kamu taşınmazlarının zaman içerisinde ticari işletmelere dönüştürülerek rantı kurban edildiği yönündeki geçmiş uygulamalar, bu düzenlemenin de benzer bir istismara açık olduğunu göstermektedir. Bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin ilerleyen süreçte özel şirketlere, vakıflara veya çeşitli ticari kuruluşlara devredilmesi; bakım hizmetlerinin ticari bir kazanç alanına dönüşmesine, kamu yararının zedelenmesine ve en önemlisi kırılgan bireylerin ekonomik kaygılar doğrultusunda hizmet kalitesinden mahrum bırakılmasına yol açabilecektir.

Bu endişeler doğrultusunda, İYİ Parti olarak, söz konusu tesislerin yalnızca devlet eliyle işletileceğini hüküm altına almak amacıyla bir değişiklik önergesi sunulmuştur. Önerge ile orman alanlarının dolaylı biçimde ticari kullanıma açılmasının engellenmesi, kamu kaynaklarının rant amacıyla kullanımının önüne geçilmesi ve engelli ile yaşlı bireylere sunulacak hizmetlerin tamamen kamu yararı esas alınarak yürütülmesi amaçlanmıştır. Ancak, sosyal devlet ilkesinin korunması ve kamu yararının üstün tutulması adına sunulan bu makul ve önleyici önerge, ne yazık ki AK Parti ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Madde 5 ve 6

Kanun teklifinin 5 ve 6'ncı maddeleri, taksici esnafının basit usulden gerçek usule geçiş sürecinde ortaya çıkan yapısal sorunları çözmek yerine, "hasılat esaslı kazanç" gibi geçici ve kestirme yollara başvurmaktadır. Gerçek usulde vergilendirme, modern ve adil bir vergi sisteminin temelidir. Ancak bu sistemin sağlıklı işleyebilmesi için güçlü bir Gelir İdaresi altyapısına ve gerçekçi bir gelir tespit mekanizmasına ihtiyaç vardır.

Büyükşehirlerde yaşayan her esnafın mutlaka yüksek kazanç elde ettiği varsayımı üzerinden kurgulanan bu vergilendirme mantığı, iktisadi gerçeklikten kopuktur. Özellikle büyükşehir sınırları içerisinde yer alan ancak sosyoekonomik yapısı itibarıyla küçük bir ilçe statüsünde bulunan yerleşim yerlerinde, esnafın gerçek usule geçirilmesi büyük bir mağduriyet ve ızdırap kaynağı haline gelmiştir.

Hasılat esaslı kazanç sistemi, gerçek usulden bir sapma olarak değerlendirilmelidir. Gelir ile giderin dengelenmesi gereken bir sistemde, cironun belli bir yüzdesinin matrah kabul edilmesi, vergi adaletini sağlamaktan ziyade geçici bir yamadan ibaret kalmaktadır. Eğer gerçek usule geçilmesinde ısrarcı olunacaksa, bunun maliyeti veya yöntemi, sektörü istisnadan

istisnaya sürükleyen karmaşık düzenlemelerle değil, adil ve sürdürülebilir bir çerçevede belirlenmelidir.

Bu teklif, özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyükşehirlerin merkeze alındığı bir perspektifle hazırlanmıştır. Oysa Türkiye'nin her yerindeki esnafın durumu aynı değildir; kırsal nüfusun yoğun olduğu veya ticari hacmin düşük olduğu yerlerdeki taksici esnafının, büyükşehirdeki bir taksiciyle aynı vergi sistemine tabi tutulması, hakkaniyet ilkesini zedelemektedir.

Diğer yandan, ticari plaka devirlerinde gelir vergisi ve KDV istisnası getiren düzenleme, kamu vicdanını sarsan bir rant transferi ihtimalini barındırmaktadır. Birden fazla plakayı yatırım aracı olarak elinde tutan kişi veya gruplara yönelik sınırsız bir vergi avantajı sağlamak, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmaz. Düzenlemenin mevcut hali, emeğiyle geçinen esnafı değil, plaka üzerinden rant elde eden kesimi korumaya yönelik bir kalkan işlevi görmektedir.

Özellikle bu istisnanın, kanunun yürürlüğe girdiği tarihte plaka sahibi olanlara yönelik "ömür boyu" bir vergi güvencesi gibi sunulması kabul edilemez. Bir mükellefe, gelecekte ne zaman satacağı belli olmayan bir varlık için bugünden sınırsız vergi muafiyeti tanınması, kamu maliyesi ilkeleriyle hiçbir şekilde örtüşmemektedir. Bu sistem ayrıca ikili bir fiyat yapısına neden olacaktır. Vergiden muaf olanlarla olmayanların sahip oldukları plakaların piyasa değerleri farklılaşacak ve bu nedenle aksak bir sistem oluşacaktır.

Bu adaletsizlikleri gidermek adına, en azından istisnanın "bir adet ticari plaka" ile sınırlandırılması yönünde tarafımızca önerge sunulmuştur. Bu sınırlama, düzenlemenin asıl amacı olan esnafı koruma hedefini gerçekleştirmek için zorunludur. Ancak bu makul öneriler, maalesef kamu vicdanını gözetmeyen bir yaklaşımla reddedilmiştir.

Yaşanılan tüm bu teknik ve vicdani sorunların temelinde, "tarihsel maliyet" ile "rayiç bedel" arasındaki farkın vergilendirilmesinde izlenen yanlış yöntem yatmaktadır. Gerçek usule geçişin bir gereği olarak, varlıkların alış bedeli ile satış bedeli arasındaki farkın, yeniden değerlendirme gibi rasyonel yöntemlerle hesaplanması ve adil bir vergiye tabi tutulması gerekirdi.

Sonuç olarak, bu maddeler basit usuldeki esnafın gerçek usulde vergilendirilmesi sorununu çözmediği gibi, vergi sistemini daha da keyfi hale getirmektedir. Büyükşehirlerdeki ticari rantın vergilendirilmemesi veya düşük oranlarda bırakılması, küçük yerlerdeki esnafa ise

gerçek usulde vergi dayatılması, iktidarın vergi politikasındaki adaletsizliğin en somut göstergesidir.

İYİ Parti olarak, bu yanlışların bir an önce düzeltilmesi, küçük yerlerdeki esnafın üzerindeki vergi baskısının kaldırılması ve rant odaklı değil, emek odaklı bir vergi düzenlemesinin hayata geçirilmesi gerektiği görüşümüzü koruyoruz. Bu teklif, mevcut haliyle ekonomik adaleti sağlamak yerine, sistemsel bir karmaşaya ve haksız kazanca zemin hazırlamaktadır.

Madde 7 ve 8

Teklifin 7 ve 8'inci maddeleri TBMM Başkanlığına sunulduğu haliyle, basın ahlak esaslarının yerini "basın yayın ilkeleri" kavramına bırakmasını öngörmekte ve bu ilkelere aykırılık gerekçesiyle gazete, dergi ve internet haber sitelerine resmi ilan ve reklam kesme yaptırımları getirmektedir. Bir günden başlayıp altmış güne kadar ulaşabilen bu yaptırımlar, yalnızca ekonomik bir cezalandırma aracı değil, aynı zamanda internet haber sitelerinin resmi ilan alma şartlarını dolaylı yoldan etkileyen ve haber sitelerin gelecekteki statülerini zayıflatan bir mekanizmaya dönüşmektedir.

Basın İlan Kurumu'nun yönetim yapısı, kararların büyük ölçüde Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı etkisi altındaki kurulların temsilcileriyle alınması nedeniyle objektiflikten tamamen uzaktır. Kurumun, ilan gelirlerinin büyük çoğunluğunu yandaş medyaya aktarırken, ceza yaptırımlarının neredeyse tamamını muhalif medyaya yönlendirdiği, kendi raporlarıyla dahi tescillenmiştir. Özellikle 2024 yılının ilk beş ayında dağıtılan 500 milyon lirayı aşkın resmi ilanın hangi ölçütlere göre verildiğine dair yöneltilen sorulara, "ticari sır" gerekçesiyle şeffaflıktan uzak yanıtlar verilmesi, kamu kaynaklarının yandaş kayırmacılığı için kullanıldığının somut göstergesidir.

BİK'in resmi ilan dağıtımında adil bir koordinatör olmak yerine, kamu kaynakları üzerinden yüzde 15'lere varan oranda komisyon alan bir yapıya dönüşmesi kabul edilemez bir "komisyonculuk" faaliyetidir. Basın özgürlüğünü ekonomik bir araca dönüştüren, yargılamaları ve ilan kesme tehdidini konjonktürel bir dizayn aracına çeviren bu zihniyet, 1961'den bu yana var olan kurumun iktidarın siyasi hesapları doğrultusunda araçsallaştırıldığını göstermektedir. Öyle ki, Anayasa Mahkemesi'nin BİK'e dair verdiği 11 iptal kararının 7'sinin AK Parti dönemine

denk gelmesi, kurumun demokratik hukuk devleti ilkeleriyle yaşadığı kopuşu kanıtlar niteliktedir.

İYİ Parti olarak, tiraj yolsuzlukları ve sanal tiraj oluşturma gibi uygulamalara karşı sıkı denetimi destekliyoruz. Ancak, yerel basının gerçeklerine aykırı kadro ve ofis şartları ile dijital çağın getirdiği algoritma belirsizliklerini göz ardı eden kotalar, basını güçlendirmek yerine bağımsız haberciliği boğmaktadır. Basın İlan Kurumu'nun acil ihtiyacı olan düzenleme, basını ekonomik yaptırımlarla hizaya sokmaya çalışan bu tür yöntemler değil; kurumun yapısının, misyonunun ve karar verici mekanizmalarının demokratik, şeffaf ve çoğulcu bir anlayışla baştan aşağı değiştirilmesidir.

Teklifin TBMM Başkanlığına sunulduğu ilk halinde Kurumun Genel Kurul Kararı ile belirlediği “basın ahlak esasları”, “basın yayın ilkeleri” olarak kanun metnine yazılmak istenmiştir. Genel Kurul Kararında yer alıp kanun metnine işlenecek olan tüm bentler Komisyon görüşmelerinde iktidar grubunun sunduğu önerge ile son dakikada çıkarılmıştır. “a)” bendi Teklifin sunulduğu tarihten itibaren birtakım çevreleri rahatsız etmiş, Cumhuriyet ve Atatürk düşmanlığı besleyenler tarafından eleştirilmiştir. Nitekim bu bendin de yer aldığı basın yayın ilkeleri tekliften çıkarılmıştır.

“a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılablarına aykırı yayım yapılamaz.”

Her ne kadar önerge gerekçesinde “dijital ortamın dinamik yapısı gözetilmek suretiyle kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısıyla yeniden ele alınacağı” ifade edilmiş olsa da a) bendinin gerekçe ile ilgisinin olmayışı, söz konusu çevrelerin rahatsızlığının giderilmesi amacıyla çıkarma işleminin yapıldığını düşündürmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devletini yönetme iradesini Türk milletinin oylarıyla almış iktidarın bu bentten rahatsız olan çevrelerin talebi ile geri adım atmış olması asla kabul edilemezdir.

Madde 12 ve 13

Teklifin 12 ve 13'üncü maddeleri, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personelinin disiplin işlemlerine ilişkin usul ve esasları kanuni bir çerçeveye kavuşturmayı amaçlamaktadır. Mevcut durumda büyük ölçüde ikincil mevzuatla yürütülen disiplin süreçleri, bu düzenlemelerle birlikte fiil ve ceza tanımlarının netleştirildiği, savunma hakkı ve yargı yoluna

başvuru imkânlarının güvence altına alındığı bir yapıya dönüştürülmektedir. Disiplin amirlerinin yetkileri, Disiplin Kurulunun işleyişi ve disiplin soruşturmalarının usulü, kurumsal işleyişte öngörülebilirliği artırmak adına kanun düzeyinde hüküm altına alınmaktadır.

Komisyon görüşmelerinde, disiplin süreçlerinin kanuni bir zemine oturtulması genel olarak makul karşılanmakla birlikte, bazı fiil tanımlarının muğlaklığı ve cezai yaptırımların niteliği üzerine tarafımızca önemli eleştiriler getirilmiştir. Yönetmelik ile kıyaslandığında, mobbing gibi fiillerin daha ağır yaptırımlara bağlanması veya pozisyon tazminatı sisteminin ücret kesintisi sistemine dönüştürülmesi gibi değişiklikler, düzenlemenin mevcut uygulamadan daha katı bir yapıya büründüğünü göstermektedir.

Özellikle "herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak" şeklindeki ifade, cezai yaptırımların keyfi kullanılmasına imkân tanıyabilecek muğlak bir içerik taşımaktadır. Bağımsız bir kurum olan Merkez Bankası çalışanlarının tarafsızlığının korunması elzem olmakla birlikte, siyasi faaliyeti "yararına" veya "zararına" şeklinde ucu açık tanımlamak, yarın farklı yorumlarla disiplin cezalarının bir baskı aracı olarak kullanılması riskini barındırmaktadır.

İdare tarafından bu ifadenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile uyumlu olduğu ve Anayasa Mahkemesi tarafından daha önce meşru görüldüğü savunulsa da bu gerekçe tatmin edici bulunmamıştır. Merkez Bankası gibi özgün bir kurumsal yapı için, Devlet Memurları Kanunu'ndaki tartışmalı ve yoruma açık maddeleri birebir kopyalamak yerine, kurumun kendi niteliğine uygun, daha somut ve objektif disiplin tanımları oluşturulması beklenmektedir.

Sonuç olarak, disiplin süreçlerinde şeffaflığı ve uygulama birliğini hedefleyen bu düzenlemeler, personelin haklarının ve idarenin yetkilerinin sınırlarının çizilmesi bakımından olumlu bir adım olsa da hukuki güvenliği sarsabilecek muğlak ifadelerden arındırılmalıdır. Disiplin uygulamalarının, siyasi veya keyfi yorumlara kapı aralamayacak şekilde, "kanunilik ilkesi" ile "hukuki belirlilik" esasları çerçevesinde titizlikle yeniden değerlendirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu disiplin süreçlerinin daha objektif ve somut bir temele oturtulması adına, "herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak" şeklindeki muğlak ifadenin metinden çıkarılmasına ilişkin olarak sunduğumuz önerge, hukuk devleti ilkesinin temel unsurlarından olan belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri gözetilerek hazırlanmıştır. Disiplin

hukukunda yaptırma bağlanan fiillerin açık, net ve denetlenebilir olması gerekliliği hem Anayasa Mahkemesi hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ile sabit bir hukuki güvencedir. Ancak idareye geniş ve keyfi yorum alanı bırakan bu muğlak düzenlemeyi düzeltmeye yönelik sunduğumuz değişiklik teklifi, iktidar milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir. Söz konusu ifadenin metinde korunması, idarenin subjektif değerlendirmelerine dayalı uygulamalara kapı aralayarak hukuki güvenlik ilkesini zedeleme riskini ne yazık ki devam ettirmektedir.

Madde 15

Teklifin 15'inci maddesi ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda yapılan değişiklikle il özel idareleri, belediyeler ve mahalli idare birliklerine ait taşınmazların satışında taksitli ödeme imkânı getirilmektedir. Düzenleme kapsamında satış bedelinin en az yüzde 25'inin peşin, kalan kısmın ise kanuni faiziyle birlikte en fazla iki yıl ve on iki taksitte ödenmesi öngörülürken; idare lehine ipotek veya banka teminat mektubu karşılığında tapu devrine olanak tanınmaktadır. Ayrıca ihalelerde rekabeti artırmak ve spekülatif girişimleri önlemek amacıyla, yüzde 3 olan mevcut geçici teminat oranının, tahmin edilen bedelin yüzde 3'ü ile yüzde 30'u arasında belirlenebilmesi için idarelere yetki tanınmaktadır.

İYİ Parti olarak idarelerin taşınmaz satışı gerçekleştirmesine prensipte karşı olmakla birlikte, taksitli satış imkânının rekabeti artırabileceği kabul edilmiştir. Ancak, mevcut madde metninde yer alan "taksitle ödenebileceği" ibaresinin yeterince açık olmadığı ve ihaleye katılanlar için öngörülebilir bir fiyatlama yapılmasına imkân tanımadığı vurgulanmıştır.

Yapılan değerlendirmelerde, taksit sayısı ve ödeme koşullarının ihale ilanı ve şartnamesinde net bir şekilde belirtilmemesinin, şeffaflık ve rekabet açısından zafiyet yarattığı ifade edilmiştir. Piyasa faiz oranları ile kanuni faiz oranları arasındaki makasın açıldığı bir ortamda, vadenin belirsizliği ihale bedellerinin gerçekçi oluşmasını engellemektedir. Bu doğrultuda, taksit sayısı, ödeme periyotları ve peşinat oranları gibi satış şartlarının ihale ilanında açıkça yer alması gerektiği, peşin ödeme yapacak istekliler için net bir iskonto mekanizması kurulmasının mali disiplin açısından daha sağlıklı olacağı savunulmuştur. Ayrıca idarenin takdir hakkını kullanırken, belirsizlikleri ortadan kaldıracak şekilde ihale şartnamesinde net hükümler oluşturmasının zorunlu olduğu üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak, iktidar grubu ve Teklif sahipleri bu önerimizi kabul ederek madde metnine “İhale ilanında; ödeme şekli, taksit süresi ve sayısı belirtilir.” ibaresini eklemiştir.

Madde 24

Teklifin 24 üncü maddesi, kurullar ve ilgili kurumlar arasındaki idari bağı güçlendirmeye yönelik düzenlemeler içermektedir. Bu kapsamda, İlan Reklam Kurulu gibi yapıların kapsamına dahil edilen birimlerin açıkça zikredilmesi ve bu birimlerin haklarının korunması amacıyla gerçekleştirilen düzenleme yerinde bir adım olarak değerlendirilmektedir. Kurumlar arası hiyerarşi ve iş birliğinin, yasama düzeyinde netleştirilmesi ve ilgili genel müdürlüklerin kanun metninde açıkça belirtilmesi, kurumsal yönetim ve denetim mekanizmalarının sağlıklı işleyişi açısından elzemdir.

Geçmiş dönemlerde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) gibi üst kurullar ile ilgili bakanlıklar arasındaki bağları koparan ve kurulların işlevselliğini zayıflatan düzenlemelere yönelik daha önce dile getirdiğimiz çekincelerimiz baki kalmakla birlikte mevcut düzenleme ile kurumlar arasındaki ilişkinin yeniden tesis edilmesini olumlu buluyoruz. Kurulların oluşumunda belirli bakanlıkların veya kurumların temsil edilmesine imkân tanıyan bu yaklaşım, geçmişte yapılan hatalı uygulamalardan dönülerek daha kurumsal bir yapının inşasına katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, madde metninde yer alan sayısal değişikliklerden bağımsız olarak kurumların ve temsil edilen birimlerin açıkça tanımlanması hukuk güvenliği ve idari öngörülebilirlik ilkeleriyle uyumludur.

Vergi Dilimleri Hakkındaki Önergemiz

İYİ Parti olarak Teklifin komisyon görüşmeleri esnasında vergi dilimlerinin yıllar içindeki güncellenme biçimindeki sistematik sorunlara dikkat çeken kapsamlı bir önerge sunduk. Söz konusu önerge, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 103'üncü maddesinde yer alan vergi dilimlerinin, 2001 yılından bu yana yeniden değerlendirilme oranının altında artırılması sonucu oluşan "gizli vergilendirme" etkisini gidermeyi amaçlamıştır. Vergi dilimlerinin yeniden değerlendirilme oranından düşük seviyelerde artırılması, özellikle orta ve üst gelir grubundaki çalışanlar ile beyaz yakalılar üzerinde kanuni bir vergi oranı artışı olmaksızın, efektif vergi yükünü ciddi oranda artıran bir mekanizmaya dönüşmüştür.

Önerenin gerekçesinde somut verilerle ortaya konulduğu üzere eğer vergi dilimleri 2001 yılından itibaren yeniden değerlendirilme oranına göre birebir aynı oranla güncellenseydi, mevcut uygulamada 190.000 TL olan ilk vergi dilimi 521.269 TL'ye, 400.000 TL olan ikinci dilim ise 1.303.175 TL'ye ulaşacaktı. Bu durumun çalışanlar üzerindeki maliyetine ilişkin örnekler sunulmuş; yıllık 500.000 TL kazancı olan bir çalışandan mevcut sistemle 39.946 TL vergi tahsil edilirken, önerilen düzenleme ile bu tutarın 17.446 TL'ye düşeceği, yani çalışanın yaklaşık 22.500 TL daha az vergi ödeyeceği ifade edilmiştir.

Benzer şekilde, aylık 100.000 TL geliri olan bir çalışanın mevcut sistemde yıllık 65.545 TL fazladan gelir vergisi ödemek durumunda kaldığı vurgulanarak söz konusu sistematik vergi politikasının ücretli çalışanlar üzerindeki ağır yükü gözler önüne serilmiştir. Teklifimiz ile vergi dilimlerinin sınırlarını belirleyen tutarların günümüze kadar yeniden değerlendirilme oranıyla getirilerek ücretli çalışanların üzerindeki vergi yükünün azaltılması hedeflenmiştir.

Ancak çalışanların üzerindeki bu haksız vergi yükünü hafifletmeyi ve vergi adaletini sağlamayı hedefleyen bu somut çözüm teklifimiz, maalesef AK Parti ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir. Bu ret kararı, vergi dilimlerinin örtülü bir ilave vergi politikası aracı olarak kullanılmasına yönelik eleştirilerimizi haklı çıkarmakla birlikte ücretli çalışanların mağduriyetinin sürdürülmesine tercih edildiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, gelir vergisi dilimlerinde yapılan bu sistematik politika, çalışanların gelirlerini reel olarak azaltan ve adaletsiz bir vergi yükü yaratan bir uygulama haline almıştır. Çalışanların emeğini ve alım gücünü koruyacak bir vergi düzenlemesi yerine, mevcut sistemde ısrar edilmesi, ekonomik rasyonalite ve hakkaniyet ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

İYİ Parti olarak Teklifin içerdiği bazı düzenlemeleri uygun ve makul bulmakla birlikte muhalefet şerhimizde detaylarıyla belirttiğimiz gerekçelerden ötürü karşı oy kullanıyoruz.

Ayyüce Türkeş Taş
Adana

Erhan Usta
Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

KANUNUN GENELİ ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Teklif ile emniyet teşkilatının personel yapısından polis eğitim sistemine, vergi mevzuatından belediye gelirlerine, Basın İlan Kurumundan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personel rejimine, petrol piyasasından tüketicinin korunmasına kadar birçok farklı alanda düzenleme yapılmaktadır. Teklif kapsamında yer alan bazı düzenlemelerin uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap verme, Anayasa Mahkemesi kararları sonrasında oluşan hukuki boşlukları giderme ve kamu hizmetlerinin işleyişine ilişkin bazı sorunları çözme amacı taşıdığı görülmektedir.

Bununla birlikte teklifin temel sorunu, birbirleriyle doğrudan bağlantısı bulunmayan çok sayıda düzenlemenin tek bir kanun teklifi içerisinde bir araya getirilmiş olmasıdır. Emniyet teşkilatı, basın mevzuatı, vergi uygulamaları, yerel yönetimler, enerji piyasası ve merkez bankası personel rejimi gibi farklı uzmanlık alanlarına ilişkin düzenlemelerin aynı teklif içerisinde görüşülmesi, yasama faaliyetinin etkinliği ve kanun yapım sürecinin kalitesi bakımından önemli sakıncalar doğurmaktadır.

Kanun yapım sürecinin temel amacı yalnızca düzenleme yapmak değil, aynı zamanda yapılacak düzenlemelerin ilgili ihtisas alanlarında ayrıntılı biçimde değerlendirilmesini sağlamaktır. Farklı alanlara ilişkin çok sayıda hükmün torba kanun yöntemiyle bir araya getirilmesi hem komisyon çalışmalarının etkinliğini azaltmakta hem de milletvekillerinin her bir düzenlemeyi kendi özel koşulları içerisinde değerlendirmesini güçleştirmektedir. Bu durum yasama faaliyetinin şeffaflığına ve öngörülebilirliğine de olumsuz etki etmektedir.

Teklifte yer alan bazı düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi kararları sonrasında hazırlanmış olması ayrıca dikkat çekmektedir. Basın İlan Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personel rejimi ve polis eğitim sistemine ilişkin bazı hükümlerin, Anayasa Mahkemesi tarafından ortaya konulan kanunilik, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi olumlu bir gelişmedir. Ancak; Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğinin yerine getirilmesi, yalnızca iptal edilen hükümlerin farklı ifadelerle yeniden kaleme alınmasından ibaret görülmemelidir. Yapılan düzenlemelerin, kararların ortaya koyduğu anayasal ilkeleri özümseyen ve uygulamada yeni hak ihlallerine yol açmayacak nitelikte olması gerekmektedir.

Bu çerçevede teklifin bazı maddelerinde olumlu ve gerekli düzenlemeler bulunmakla birlikte, özellikle idareye geniş takdir yetkisi tanınan, temel hak ve özgürlükleri etkileyen veya uygulamada belirsizlik yaratabilecek hükümlerin dikkatle değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

ANAYASAL VE HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Kanun teklifinde yer alan düzenlemeler incelendiğinde, farklı alanlara ilişkin hükümler içermekle birlikte ortak bazı anayasal ve hukuki tartışmaların öne çıktığı görülmektedir. Özellikle hukuk devleti ilkesi, kanunilik, belirlilik, öngörülebilirlik, ölçülülük ve idarenin takdir yetkisinin sınırları bakımından teklifin bazı hükümlerinin dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı üzere hukuk devletinin temel unsurlarından biri, kişilerin hangi hak ve yükümlülüklerle tabi olduklarını önceden öngörebilmeleri ve idarenin işlem ve uygulamalarının açık kurallara dayanmasıdır. Bu nedenle temel hak ve özgürlüklere etki eden düzenlemelerde kanuni çerçevenin mümkün olduğunca açık, net ve belirli olması önem taşımaktadır. Kanunda belirlenmesi gereken temel hususların ikincil düzenlemelere veya idarenin geniş takdirine bırakılması, uygulamada farklı yorum ve uygulamalara yol açabilmektedir.

Teklifte yer alan bazı düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi kararları sonrasında hazırlanmış olması, anayasal denetim mekanizmasının işlediğini göstermesi bakımından önemlidir. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğinin yerine getirilmesi yalnızca şekli bir uyum olarak değerlendirilmemelidir. Kanun koyucunun amacı, iptal edilen hükümlerin yerine yeni hükümler ihdas etmekten öte, iptal kararlarının dayandığı anayasal ilkeleri düzenlemelerin bütününe yansıtmak olmalıdır.

Diğer taraftan, kamu hizmetlerinin etkin yürütülmesi amacıyla idareye belirli ölçüde takdir yetkisi tanınması kaçınılmazdır. Ancak bu yetkinin kapsamı ve sınırlarının kanunla belirlenmesi, keyfi uygulama ihtimalini ortadan kaldıracak güvencelerin oluşturulması ve idari işlemlerin etkili yargısal denetime açık olması hukuk devleti ilkesinin gereğidir. Özellikle temel hak ve özgürlükleri, mesleki faaliyetleri, mülkiyet hakkını veya ekonomik hayatı etkileyen alanlarda bu husus daha da önem kazanmaktadır.

Bu nedenle teklif kapsamında yer alan düzenlemelerin değerlendirilmesinde, yalnızca idari etkinlik veya uygulama kolaylığı değil; hukuk devleti ilkesinin gerektirdiği kanunilik, belirlilik, öngörülebilirlik ve ölçülülük kriterlerinin ne ölçüde karşılandığının da dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

MADDELER ÜZERİNE GENEL DEĞERLENDİRMELER

MADDE 1, 2 VE 3 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Teklifin 1 ve 2'nci maddeleri ile Emniyet Teşkilatında amir sınıfında yer alan rütbelerin teşkilat içerisindeki azami oranları yeniden düzenlenmekte ve buna bağlı olarak mevcut geçiş hükümlerinde değişikliğe gidilmektedir. Emniyet teşkilatının personel yapısının değişen ihtiyaçlar doğrultusunda gözden geçirilmesi ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi amacıyla mezkûr oranların güncellenmesi geneli itibariyle yerinde ve ihtiyaca cevap veren bir düzenlemedir.

Ancak ivedi olarak ele alınması gereken ve emniyet teşkilatının uzun yıllardır dile getirilen temel sorunları arasında personel yetersizliği, yoğun çalışma temposu, fazla mesai yükü, özlük hakları ve çalışma koşullarına ilişkin hususlar düzenlemede yer almamaktadır. Bu nedenle personel yapısına ilişkin düzenlemeler yapılırken teşkilat mensuplarının çalışma şartlarını ve mesleki beklentilerini doğrudan ilgilendiren konuların da bütüncül bir yaklaşımla ele alınması yerinde olacaktır.

Madde 3 ile sağlık şartları nedeniyle eğitim kurumlarıyla ilişkisi kesilen ve sonrasında yargı kararları sonucunda göreve başlayan ancak yine yargı kararları nedeniyle memuriyetleri sona eren bazı kişilere Genel İdare Hizmetleri Sınıfında atanma imkânı tanınmaktadır. Düzenleme, geçmişte ortaya çıkan mağduriyetlerin giderilmesi bakımından olumlu bir amaç taşımaktadır. Bununla birlikte atama süreçlerine ilişkin usul ve esasların önemli ölçüde idarenin düzenlemelerine bırakılması uygulamada farklı değerlendirmelere ve tereddütlere neden olabilecektir.

Bu nedenle başvuru, değerlendirme ve yerleştirme süreçlerine ilişkin temel kriterlerin mümkün olduğunca kanun düzeyinde belirlenmesi; uygulamanın şeffaf, öngörülebilir ve eşitlik ilkesine uygun şekilde yürütülmesi önem arz etmektedir.

MADDE 19 VE 20 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 19 ve 20 ile Polis Akademisi bünyesindeki eğitim kurumlarına giriş şartları, dikey geçiş süreçleri ile Polis Amirleri Eğitim Merkezinin görev ve organizasyon yapısına ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır. Söz konusu maddelerin önemli bir bölümü, Anayasa Mahkemesinin daha önce vermiş olduğu iptal kararları sonrasında ortaya çıkan hukuki durumun yeniden düzenlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında vurguladığı üzere, eğitim ve öğrenim hakkına erişimi etkileyen temel şartların, idarenin düzenleyici işlemlerine bırakılmaksızın kanunla belirlenmesi hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, daha önce yönetmelik düzeyinde yer alan bazı hususların kanun metnine taşınması ve öğrenci kabul süreçlerine ilişkin temel çerçevenin belirlenmesi olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte; eğitim kurumlarına kabul, dikey geçiş, mülakat süreçleri ve güvenlik değerlendirmeleri gibi adayların geleceğini doğrudan etkileyen alanlarda objektiflik, şeffaflık ve öngörülebilirlik ilkelerinin özel önem taşıdığı unutulmamalıdır. Özellikle mülakat uygulamalarının kamuoyunda uzun süredir tartışma konusu olduğu dikkate alındığında, değerlendirme kriterlerinin mümkün olduğunca açık ve denetlenebilir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Bu bakımdan özellikle giriş puanının hesaplanmasında mülakat sınavının ağırlığının %40 gibi yüksek bir oranda tutulması ve mülakata çağrılacak aday sayısının kontenjanın 5 katı ile sınırlandırılması objektif kriterlere dayalı bir eleme sürecinin varlığı hususunda şüphelere yol açacaktır.

Madde 20 ile Polis Amirleri Eğitim Merkezinin görev alanı ve kurumsal yapısına ilişkin çeşitli hükümler getirilmektedir. Polis teşkilatının eğitim kapasitesinin güçlendirilmesi ve meslek içi eğitim süreçlerinin kurumsal bir yapı içerisinde yürütülmesi önemli olmakla birlikte, kamu görevlilerinin mesleki statülerini etkileyen eğitim, sınav ve yükselme süreçlerinde yetki ve sorumluluk alanlarının açık şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi kararlarının ortaya koyduğu temel yaklaşım, yalnızca kurumların isimlerinin veya organizasyon şemalarının kanun metnine taşınması değil; görev, yetki ve sorumlulukların da açık, anlaşılır ve öngörülebilir şekilde düzenlenmesidir. Bu nedenle uygulama sürecinde, idareye bırakılan takdir alanının nesnel ölçütlerle sınırlandırılması ve işlemlerin etkin yargısal denetime açık olması büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak söz konusu maddeler, Anayasa Mahkemesi kararları sonrasında ortaya çıkan hukuki ihtiyaçlara cevap verme amacı taşımakla birlikte; eğitim hakkı, liyakat ilkesi, hukuki güvenlik ve idarenin kanuniliği ilkeleri bakımından uygulamanın dikkatle takip edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

MADDE 4 ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Madde 4 ile engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin belirli şartlar altında orman alanlarında kurulabilmesine imkân tanınmaktadır. Düzenlemenin amacı; engelli ve yaşlı bireylerin doğayla iç içe, fiziksel ve ruhsal iyilik hallerini destekleyecek ortamlarda hizmet alabilmelerini sağlamaktır. Bu yönüyle düzenleme sosyal devlet anlayışı ve dezavantajlı grupların yaşam kalitesinin artırılması bakımından olumlu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte; Anayasa'nın ormanların korunmasına ilişkin hükümleri dikkate alındığında, orman alanlarında gerçekleştirilecek yapılaşma faaliyetlerinin kamu yararı amacıyla sınırlı tutulması, çevresel etkilerinin dikkatle değerlendirilmesi ve uygulamanın şeffaf biçimde yürütülmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin kullanım alanları, yapılaşma sınırları ve çevresel koruma tedbirlerine ilişkin hususların uygulama sürecinde titizlikle gözetilmesi gerekmektedir.

MADDE 5 VE 6 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 5 ile taksitle yolcu taşımacılığı yapan mükelleflere belirli şartlar altında hasılat esaslı vergilendirme sisteminden yararlanma imkânı tanınmaktadır. Düzenlemenin temel amacı, kayıtlı ekonominin güçlendirilmesi ve vergi uygulamalarında sadeleşmenin sağlanmasıdır. Özellikle hasılatın elektronik sistemler üzerinden izlenebilir hâle gelmesi vergi güvenliği bakımından olumlu sonuçlar doğurabilecek niteliktedir. Bununla birlikte uygulamanın, mükellefler arasında farklı sonuçlar doğurmaması ve vergi sisteminin temel ilkeleriyle uyumunun izlenmesi önem taşımaktadır.

Madde 6 ile taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis aracı plakalarının devrinden doğan kazançlara gelir vergisi istisnası getirilmektedir. Düzenlemenin sektörde uzun süredir devam eden bazı uygulamaların vergisel boyutuna açıklık kazandırmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte vergi istisnalarının mali etkilerinin ve vergi sisteminin bütünlüğü üzerindeki sonuçlarının uygulama döneminde dikkatle değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

MADDE 7 VE 8 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 7 ve 8 ile Basın İlan Kurumunun internet haber sitelerine ilişkin yetkileri, internet haber sitelerinin resmî ilan ve reklam alabilmek için taşıması gereken şartlar ile basın yayın ilkelerine aykırılık hâlinde uygulanacak yaptırımlar yeniden düzenlenmektedir. Düzenlemelerin önemli bir bölümünün Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin iptal kararları sonrasında hazırlandığı görülmektedir.

İnternet haberciliğinin son yıllarda önemli ölçüde gelişmesi ve dijital yayıncılığın kamuoyu üzerindeki etkisinin artması nedeniyle bu alanda belirli standartların oluşturulması ve kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin kuralların açık şekilde belirlenmesi gereklidir. Bu yönüyle internet haber sitelerine ilişkin yasal çerçevenin güçlendirilmesi ve uygulamada ortaya çıkan bazı belirsizliklerin giderilmeye çalışılması olumlu bir adım olmakla birlikte internet haber sitelerine Basın-İlan Kurumu tarafından belirlenecek haber sayısı, içerik, kadro ve okur sayısı gibi katı kriterlere uyma zorunluluğunun getirilmesi ve bu yükümlülükler veya Kurumun belirlediği sorumluluklara riayet edilmemesi halinde 25 güne kadar resmi ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanması fiili uygulamada objektif kriterlere dayanmayacak bir değerlendirme durumunda gelir modeli resmi ilanlara dayalı olan internet haber siteleri, gazete ve dergiler üzerinde ciddi bir finansal risk yaratarak bağımsız yayıncılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini tehlikeye atacaktır. Ayrıca produktörlük müesseselerinin 2 aya kadar kapatılabilmesi ticari faaliyet özgürlüğünü kısıtlayıcı niteliktedir.

Bu bakımdan internet haber sitelerinin taşıması gereken şartlara ilişkin düzenlemelerde bazı temel ölçütlerin kanun yerine Basın İlan Kurumu Genel Kurulunun belirleyeceği düzenlemelere bırakılması dikkat çekmektedir. Haber sayısı, içerik yapısı, kadro durumu, okur sayısı ve benzeri kriterlerin kapsamı ile uygulanma esaslarının yeterli açıklıkta ortaya konulmaması, uygulamada farklı yorumlara ve tereddütlere neden olabilecektir. Özellikle internet haber sitelerinin ekonomik faaliyetlerini ve resmî ilan gelirlerine erişimlerini doğrudan etkileyen

hususların mümkün olduğunca kanun düzeyinde düzenlenmesi hukuk güvenliği açısından önem taşımaktadır.

Madde 8 ile basın yayın ilkeleri ve yaptırım rejimi ayrıntılı biçimde yeniden düzenlenmektedir. Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği kararlarda, yaptırıma konu fiillerin ve uygulanacak yaptırımların yeterli açıklıkta düzenlenmemiş olması nedeniyle kanunilik, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerinin ihlal edildiği tespit edilmiştir. Teklif ile bu eksikliklerin giderilmesi amaçlanmakta ve yaptırımların çerçevesi kanun metni içerisinde daha ayrıntılı şekilde tanımlanmaktadır.

Ancak düzenleme incelendiğinde, bazı kavramların hâlen yorum farklılıklarına açık olduğu ve uygulama bakımından idareye geniş bir değerlendirme alanı bıraktığı görülmektedir. Basın yayın ilkelerinin uygulanması sırasında ifade ve basın özgürlüğü ile kamu yararı arasındaki dengenin korunması büyük önem taşımaktadır. Özellikle yerel ve dijital medya kuruluşları açısından resmî ilan ve reklam gelirlerinin önemli bir finansman kaynağı olduğu dikkate alındığında, uygulanacak yaptırımların ölçülülük ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, basın özgürlüğünün sınırsız olmadığı, kişilik haklarının korunması, çocukların üstün yararı, masumiyet karinesi ve nefret söylemiyle mücadele gibi temel ilkelerin gözetilmesinin gerekli olduğu açıktır. Ancak bu ilkelerin uygulanmasına ilişkin süreçlerde, idarenin takdir yetkisinin açık kurullarla sınırlandırılması ve yargısal denetimin etkinliğinin güvence altına alınması hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir.

Bu nedenle düzenlemenin Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda önemli bazı değişiklikler içermekle birlikte, uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi, temel kriterlerin daha açık şekilde belirlenmesi ve basın özgürlüğüne ilişkin anayasal güvencelerin güçlendirilmesi bakımından ilave değerlendirmelere ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir.

MADDE 9, 10 VE 11 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 9 ve 11 ile Vergi Usul Kanununda elektronik tebligat sistemine ilişkin hükümler yeniden düzenlenmekte, elektronik tebligat sistemini kullanmakla yükümlü olan kişi ve kurumların kapsamı genişletilmekte ve sistemden çıkış usulleri belirlenmektedir. Ayrıca hâlihazırda elektronik tebligat sistemine kayıtlı bulunan mükelleflerin herhangi bir başvuruya gerek olmaksızın sistemi kullanmaya devam etmeleri öngörülmektedir.

Kamu hizmetlerinde dijitalleşmenin yaygınlaştırılması, idari işlemlerin hızlandırılması, işlem maliyetlerinin azaltılması ve tebligat süreçlerinin daha etkin yürütülmesi bakımından elektronik tebligat uygulamaları önemli avantajlar sağlamaktadır. Bu nedenle elektronik tebligat sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması genel olarak olumlu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, elektronik tebligat sisteminin kullanım alanı genişletilirken mükelleflerin sisteme erişim imkânları ve dijital okuryazarlık düzeyleri de dikkate alınmalıdır. Özellikle ileri yaş gruplarında yer alan vatandaşlar, kırsal bölgelerde yaşayan kişiler, teknolojik araçlara erişimde güçlük yaşayan kesimler ve elektronik sistemleri düzenli olarak takip etme imkânı

bulunmayan mükellefler bakımından hak kayıplarının önlenmesi büyük önem taşımaktadır. Düzenlemede 65 yaşını dolduran kişiler ile engellilik oranı yüksek olan bireylere yönelik bazı kolaylıklar öngörülmüş olması olumlu olmakla birlikte, uygulama sürecinde bilgilendirme ve destek mekanizmalarının etkin şekilde işletilmesi gerekmektedir.

Elektronik ortamda yapılan tebligatların hukuki sonuç doğurması nedeniyle, mükelleflerin tebligatlardan zamanında haberdar olabilmelerini sağlayacak ek tedbirlerin geliştirilmesi ve sistemin vatandaş odaklı bir anlayışla uygulanması önem arz etmektedir.

Madde 10 ile akaryakıt, LPG ve benzeri lisansa tabi sektörlerde faaliyet gösteren bazı mükelleflerden alınacak teminat tutarlarının artırılmasına ilişkin Bakanlık yetkisi genişletilmektedir. Vergi güvenliğinin sağlanması, kayıt dışılıkla mücadele edilmesi ve kamu alacaklarının korunması amacıyla belirli sektörlerde ek tedbirler alınması anlaşılabilir olmakla birlikte, uygulanacak teminat yükümlülüklerinin dürüst mükellefler üzerinde aşırı mali yük oluşturmaması ve piyasa faaliyetlerini olumsuz etkilememesi önem taşımaktadır.

Bu kapsamda teminat uygulamalarının ölçülü, öngörülebilir ve objektif kriterlere dayanması; uygulamanın sektör içerisindeki rekabet koşulları ve yatırım ortamı üzerindeki etkilerinin dikkatle izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

MADDE 12 VE 13 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 12 ve 13 ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline ilişkin disiplin hükümleri kanun seviyesinde düzenlenmekte, disiplin cezaları, disiplin suçları, soruşturma usulleri ve görevden uzaklaştırma süreçlerine ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin kamu personeline ilişkin disiplin hükümlerinin kanunla düzenlenmesi gerektiğine yönelik kararları dikkate alındığında, daha önce ikincil düzenlemelerle yürütülen bazı hususların kanun düzeyine taşınması hukuki güvenlik ve kanunilik ilkeleri bakımından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Disiplin rejiminin kanuni dayanağının güçlendirilmesi hem kurum hem de personel açısından daha öngörülebilir bir çerçeve oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Bununla birlikte, disiplin suçlarının tanımlanmasında kullanılan bazı kavramların uygulamada farklı yorumlara açık olduğu görülmektedir. “Banka personeli vakarına yakışmayan davranış”, “itibar ve güven duygusunu zedeleyici davranış”, “ahlaka aykırı amaçlar” ve benzeri ifadeler, disiplin hukukunun gerektirdiği açıklık ve öngörülebilirlik bakımından tartışma yaratabilecek niteliktedir. Disiplin yaptırımlarının doğrudan çalışanların mesleki statülerini ve çalışma hayatlarını etkilediği dikkate alındığında, suç ve ceza ilişkisini kuran hükümlerin mümkün olduğunca açık ve somut şekilde düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Madde 13 ile disiplin soruşturmaları, görevden uzaklaştırma tedbirleri ve disiplin süreçlerine ilişkin çeşitli hükümler getirilmektedir. Kamu kurumlarının disiplin düzenini koruyabilmesi ve kurumsal işleyişin güvence altına alınabilmesi için belirli tedbir mekanizmalarına ihtiyaç bulunduğu açıktır. Ancak bu tedbirlerin uygulanmasında savunma hakkı, ölçülülük ilkesi ve hukuki güvenlik prensibinin gözetilmesi gerekmektedir.

Özellikle görevden uzaklaştırma tedbirlerinin uygulanma süresi, disiplin süreçlerinin uzunluğu ve ceza soruşturmalarıyla disiplin soruşturmalarının eş zamanlı yürütülmesine ilişkin hükümler bakımından uygulamada ortaya çıkabilecek sonuçların dikkatle takip edilmesi önem taşımaktadır. Ayrıca disiplin amirleri, disiplin kurullarının yapısı ve işleyişine ilişkin bazı hususların yönetmelikle düzenlenecek olması nedeniyle, ikincil düzenlemelerin hazırlanma sürecinde şeffaflık ve hukuki öngörülebilirlik ilkelerinin gözetilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak düzenleme, Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda disiplin hükümlerini kanuni zemine taşıması bakımından olumlu bir adım olmakla birlikte, disiplin suçlarının tanımlanmasında açıklığın artırılması ve uygulamada doğabilecek tereddütlerin giderilmesi yönünden ilave değerlendirmelere ihtiyaç bulunduğu düşünülmektedir.

MADDE 14, 15, 16 VE 17 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 14 ile Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında biletle girilen eğlence yerlerinde, 18 yaşını doldurmamış kişiler ile öğrenimine devam eden 25 yaşını doldurmamış öğrenciler adına düzenlenen biletlerden eğlence vergisi alınmaması öngörülmektedir.

Gençlerin kültürel, sanatsal ve sosyal faaliyetlere erişiminin desteklenmesi sosyal devlet anlayışı bakımından olumlu bir amaç taşımaktadır. Bununla birlikte düzenlemenin uygulamada doğuracağı fiili sonuçların dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. Eğlence vergisi kapsamına giren bazı kültürel ve sanatsal faaliyetlerde vergi oranlarının hâlihazırda çeşitli Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla sıfır seviyesine indirilmiş olması nedeniyle, teklifin gençlerin kültürel yaşama katılımı üzerinde ne ölçüde ilave bir etki yaratacağı hususu ayrıca değerlendirilmelidir.

Faaliyet Kategorisi (Madde 21/I)	Kanuni Vergi Oranı (%)	Mevcut Fiili Vergi Oranı (%)	Yasa Teklifinin Gençler İçin Doğrudan Etkisi	Normal Dönemde Vergi Dağılım Mekanizması
1. Yerli film göstermeleri	20	0	Etkisiz (Mevcut oran zaten sıfırdır)	%75 Kültür ve Turizm Bak. / %25 Belediye
2. Yabancı film göstermeleri	50	0	Etkisiz (Mevcut oran zaten sıfırdır)	%75 Kültür ve Turizm Bak. / %25 Belediye
3. Tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve ortaoyunu	5	0	Etkisiz (Mevcut oran zaten sıfırdır)	%100 İlgili Belediye (Emanet hesaba tabi değildir)

4. Spor müsabakaları, yarışları ve konserler	10	0	Etkisiz (Mevcut oran zaten sıfırdır)	%100 İlgili Belediye (Emanet hesaba tabi değildir)
5. Sirkler, lunaparklar, bahçeler ve benzerleri	20	20	%20 Vergi Muafiyeti (Bilet ucuzlaması)	%100 İlgili Belediye (Emanet hesaba tabi değildir)

Tablodan da görüleceği üzere, düzenlemenin uygulamada hangi faaliyet alanlarında somut mali avantaj sağlayacağı ve hedeflenen sosyal faydayı ne ölçüde gerçekleştireceği uygulama sürecinde ortaya çıkacaktır. Bu nedenle gençlerin kültürel ve sosyal yaşama katılımını artırmaya yönelik politikaların yalnızca vergi teşvikleriyle sınırlı kalmaması, kültür, sanat ve eğitim alanındaki destekleyici uygulamalarla birlikte ele alınması önem taşımaktadır. Ancak gençlerin sosyalleşmesini, kültürel faaliyetlere katılımını ve sağlıklı biçimde eğlenmesini destekleyen politikalar geliştirilirken; sanal kumar, bahis, at yarışı ve alkol bağımlılığı gibi risklerden korunmalarını sağlayacak önleyici ve bilinçlendirici tedbirlerin de eş zamanlı olarak gözetilmesi gerekmektedir. Ayrıca eğlence vergisinin belediyelerin öz gelir kaynakları arasında yer aldığı dikkate alındığında, getirilen istisnanın yerel yönetim bütçeleri üzerindeki etkilerinin de izlenmesi gerekmektedir.

Madde 15 ile belediyeler ve il özel idarelerine ait taşınmazların satışına ilişkin usullerde değişikliğe gidilmekte ve taksitli satış imkânı genişletilmektedir. Düzenlemenin, yerel yönetimlerin taşınmaz satış süreçlerinde esneklik sağlamayı ve satışların daha etkin şekilde gerçekleştirilebilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, yerel yönetimlerin mali yapılarının güçlendirilmesinde taşınmaz satışlarının sürekli bir finansman yöntemi olarak görülmemesi gerektiği değerlendirilmektedir. Kamu taşınmazları yalnızca kısa vadeli gelir kaynağı olarak değil, uzun vadeli kamu yararı ve yerel hizmet kapasitesi açısından da değerlendirilmelidir.

Ayrıca uygulamaya ilişkin bazı usul ve esasların merkezi idare tarafından belirlenecek olması nedeniyle, düzenlemenin yerel yönetimlerin karar alma süreçleri üzerindeki etkilerinin uygulama döneminde dikkatle izlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Madde 16 ile Karayolları Trafik Kanunu kapsamında araçların satış ve devir işlemlerine ilişkin mevcut istisna hükmünün kapsamı genişletilmektedir. Düzenlemenin uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda işlem süreçlerini kolaylaştırmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Bu tür düzenlemelerin vatandaşların ve sektör paydaşlarının işlemlerini kolaylaştırması bakımından olumlu sonuçlar doğurması beklenmektedir.

Madde 17 ile Katma Değer Vergisi Kanununda yer alan geçici bir istisna hükmünün uygulama süresi uzatılmaktadır. Vergi mevzuatında belirli ekonomik ve sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda geçici düzenlemelere başvurulabilmektedir. Ancak geçici nitelikteki düzenlemelerin uzun süre devam etmesi hâlinde, bunların vergi sisteminin kalıcı unsurları hâline dönüşme ihtimali ortaya

çıkabilmektedir. Bu nedenle söz konusu uygulamanın mali etkilerinin ve vergi sistemi üzerindeki sonuçlarının ilerleyen dönemde ayrıca değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

MADDE 18 ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Madde 18 ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 45'inci maddesinde yer alan KDV istisnasının uygulama süresi 31 Aralık 2025 tarihinden 31 Aralık 2028 tarihine kadar uzatılmaktadır. Düzenlemenin gerekçesinde, 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında afet bölgesinde devam eden konut, iş yeri, okul, hastane ve benzeri yeniden inşa faaliyetlerinin kesintisiz sürdürülmesi ile uluslararası nitelikteki bazı projelerin tamamlanmasının amaçlandığı ifade edilmektedir.

Afet bölgesindeki yeniden inşa faaliyetlerinin desteklenmesi ve vatandaşların barınma ile temel kamu hizmetlerine erişiminin sağlanması kuşkusuz kamu yararı bakımından önemli bir gerekliliktir. Bununla birlikte, depremin üzerinden uzun bir süre geçmiş olmasına rağmen çok sayıda konut ve kamu yatırımının hâlen tamamlanamamış olması, yeniden inşa sürecinin planlanması ve uygulanmasına ilişkin bazı yapısal sorunların bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, yalnızca vergi istisnasının süresinin uzatılmasını değil, projelerin neden öngörülen takvimlerde tamamlanamadığının da kamuoyu nezdinde açıklığa kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Diğer taraftan vergi istisnaları, kamu maliyesi üzerinde doğrudan etkileri bulunan ve istisnai nitelik taşıması gereken uygulamalardır. Geçici olarak öngörülen teşviklerin tekrarlanan süre uzatımlarıyla kalıcı bir niteliğe dönüşmesi, bütçe üzerindeki etkileri ve vergide adalet ilkesi bakımından ayrıca değerlendirilmelidir. Özellikle geniş toplum kesimleri dolaylı vergiler yoluyla önemli mali yükler taşıırken, büyük ölçekli projelere yönelik vergi avantajlarının mali sonuçlarının şeffaf biçimde ortaya konulması önem arz etmektedir.

Bu nedenle düzenlemenin amacı anlaşılabilir olmakla birlikte, istisna süresinin yeniden uzatılmasının gerekçelerinin, mali etkilerinin ve uygulama sonuçlarının düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılması; yeniden inşa sürecindeki gecikmelerin nedenlerinin de etkin biçimde denetlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

MADDE 21 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 21 ile petrol piyasasında lisansa tabi faaliyetlere ilişkin bazı tedbir ve yaptırım mekanizmaları yeniden düzenlenmektedir. Düzenlemelerin temel amacının kayıt dışılıkla mücadele edilmesi, vergi güvenliğinin sağlanması ve akaryakıt sektöründe kamu zararına yol açabilecek uygulamaların önlenmesi olduğu anlaşılmaktadır. Vergi kaçakçılığı, sahte belge düzenlenmesi ve kayıt dışı faaliyetlerle mücadele edilmesi kamu yararı bakımından önemli ve gerekli bir hedeftir.

Düzenlemelerin bir bölümü Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin iptal kararı sonrasında hazırlanmıştır. Bu yönüyle kanuni çerçevenin yeniden oluşturulması ve uygulamada ortaya çıkan hukuki boşlukların giderilmeye çalışılması olumlu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, lisans verilmemesi, faaliyetlerin sınırlandırılması veya lisans iptaline kadar uzanabilecek tedbirlerin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkilerinin oldukça ağır olabileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle söz konusu tedbirlerin uygulanmasında ölçülülük, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkelerinin titizlikle gözetilmesi gerekmektedir.

Özellikle idari tedbirlerin uygulanmasına esas alınacak kriterlerin açık ve objektif şekilde belirlenmesi, dürüst mükelleflerin faaliyetlerini olumsuz etkilemeyecek güvencelerin oluşturulması ve idari işlemlerin etkin yargısal denetime tabi olması büyük önem taşımaktadır. Vergi güvenliği ile ekonomik faaliyet özgürlüğü arasında makul bir dengenin korunması, düzenlemenin başarısı açısından belirleyici olacaktır.

Bu çerçevede, kamu alacaklarının korunması ve kayıt dışılıkla mücadele amacı yerinde olmakla birlikte, uygulamanın hukuk devleti ilkesi ve ölçülülük kriterleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

MADDE 22, 23 VE 24 ÜZERİNDE DEĞERLENDİRME

Madde 22 ve 23 ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin organlarının çalışma usullerine ve seçim süreçlerine ilişkin bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Söz konusu değişikliklerin büyük ölçüde uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi ve mevcut sistemin işleyişine açıklık kazandırılması amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Düzenlemelerin uygulanmasının, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından yakından takip edilmesi ve ortaya çıkabilecek sonuçların değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Madde 24 ile Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda değişiklik yapılarak Tüketici Hakem Heyetlerinin yapısına ilişkin bazı hükümler yeniden düzenlenmektedir. Tüketici uyuşmazlıklarının hızlı, etkin ve düşük maliyetle çözülebilmesi bakımından Tüketici Hakem Heyetleri önemli bir işlev görmektedir. Bu nedenle heyetlerin kurumsal kapasitesini ve etkinliğini artırmaya yönelik düzenlemeler prensip olarak olumlu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, hakem heyetlerinin karar alma süreçlerinde tarafsızlık, çoğulculuk ve dengeli temsil ilkelerinin korunması büyük önem taşımaktadır. Tüketici haklarının korunmasına ilişkin mekanizmaların güçlendirilmesi kadar, bu mekanizmaların bağımsızlığına ve kamuoyu nezdindeki güvenilirliğine ilişkin hassasiyetlerin de gözetilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede söz konusu maddelerin uygulama sonuçlarının takip edilmesi ve tüketici haklarının korunmasına yönelik kurumsal yapının etkinliğinin düzenli olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Teklif kapsamında yer alan bazı düzenlemelerin uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap verme, Anayasa Mahkemesi kararları sonrasında oluşan hukuki boşlukları giderme ve kamu hizmetlerinin işleyişine ilişkin bazı sorunları çözme amacı taşıdığı görülmektedir. Özellikle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen bazı hükümlerin yeniden düzenlenmesi, kamu hizmetlerinde dijitalleşmenin geliştirilmesi, gençlerin kültürel ve sosyal faaliyetlere erişiminin desteklenmesi ve çeşitli alanlarda uygulama birliğinin sağlanmasına yönelik düzenlemeler olumlu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte teklifin, birbirleriyle doğrudan bağlantısı bulunmayan çok sayıda düzenlemeyi aynı kanun metni içerisinde bir araya getiren torba kanun yaklaşımını sürdürmesi yasama faaliyetinin niteliği bakımından önemli bir sorun oluşturmaktadır. Farklı uzmanlık alanlarına ilişkin düzenlemelerin tek bir teklif kapsamında görüşülmesi, kanun yapım sürecinde gerekli ihtisaslaşmanın ve ayrıntılı değerlendirmenin sağlanmasını güçleştirmektedir.

Ayrıca teklifin bazı hükümlerinde temel hak ve özgürlükleri etkileyebilecek alanlarda idareye geniş takdir yetkileri tanındığı, bazı hususların ikincil düzenlemelere bırakıldığı ve uygulamada farklı yorumlara yol açabilecek belirsizliklerin devam ettiği görülmektedir. Basın özgürlüğü, eğitim hakkı, mülkiyet hakkı, ekonomik faaliyet özgürlüğü ve hukuki güvenlik ilkesi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçların uygulama sürecinde dikkatle takip edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu nedenlerle teklifin olumlu yönleri bulunmakla birlikte; yasama tekniği, hukuk devleti ilkesi, belirlilik, öngörülebilirlik ve idarenin takdir yetkisinin sınırlandırılması bakımından yukarıda açıklanan hususların dikkate alınmasının gerekli olduğu kanaatine varılmıştır.

Sadullah Kısacık

Adana

ANKARA MİLLETVEKİLİ ORHAN YEGİN VE
TOKAT MİLLETVEKİLİ YUSUF BEYAZIT İLE
71 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan tablo aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

RÜTBELER	ORANLAR (On binde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	65
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	75
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	90
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	100
Emniyet Amiri	300
Başkomiser	310
Komiser	320
Komiser Yardımcısı	330

MADDE 2- 3201 sayılı Kanunun geçici 30 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 32- Emniyet Genel Müdürlüğü eğitim ve öğretim kurumlarına girişte aranan sağlık şartlarını taşımadıkları gerekçesiyle eğitim ve öğretim kurumlarından ilişkisi kesilenlerden, yargı kararına istinaden eğitim ve öğretime devam ederek mezun olan ve polis memuru veya polis amiri rütbesiyle Emniyet Hizmetleri Sınıfına atanan ancak bilahare sağlık sebeplerine dayanan yargı kararı gereğince Devlet memurluğundan ilişkisi kesilmiş olanların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğüne başvurmaları halinde Genel İdare Hizmetleri Sınıfında durumlarına uygun unvana atamaları yapılır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 55 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan tablo aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

RÜTBELER	ORANLAR (On binde)
Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	65
İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	75
Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	90
Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	100
Emniyet Amiri	300
Başkomiser	310
Komiser	320
Komiser Yardımcısı	330

MADDE 2- 3201 sayılı Kanunun geçici 30 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 3201 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 32- Emniyet Genel Müdürlüğü eğitim ve öğretim kurumlarına girişte aranan sağlık şartlarını taşımadıkları gerekçesiyle eğitim ve öğretim kurumlarından ilişkisi kesilenlerden, yargı kararına istinaden eğitim ve öğretime devam ederek mezun olan ve polis memuru veya polis amiri rütbesiyle Emniyet Hizmetleri Sınıfına atanan ancak bilahare sağlık sebeplerine dayanan yargı kararı gereğince Devlet memurluğundan ilişkisi kesilmiş olanların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Emniyet Genel Müdürlüğüne başvurmaları halinde Genel İdare Hizmetleri Sınıfında durumlarına uygun unvana atamaları yapılır.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamında yapılacak olan atamalarda 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesindeki şartlar ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı dışında kalan diğer hizmet sınıflarına açıktan yapılacak atamalar için belirlenmiş olan sağlık şartlarına uygunluk aranır.

Bu madde kapsamında yapılacak olan Devlet memurluğuna açıktan atama işlemleri ile ilgili diğer usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.”

MADDE 4- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “Devlete ait” ibaresinden sonra gelmek üzere “engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 113 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “birinci fıkra” ibaresi “bu madde” şeklinde ve mevcut beşinci fıkrasında yer alan “yarısına kadar” ibaresi “birinci fıkra kapsamına girenler bakımından yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanlardan bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını, elektronik ücret toplama sistemleri aracılığı olmaksızın, kullanma zorunluluğu getirilen taksi mali cihazla tespit ve belgelendirmek suretiyle elde edenler de talep etmeleri hâlinde, birinci fıkraya göre tespit edilen kazançları üzerinden vergilendirilir. Bu kapsama girenler, talep tarihini takip eden yılın başından itibaren hasılat esaslı kazanç tespit usulünden en fazla üç yıl süreyle yararlanabilir.”

MADDE 6- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 94- Ticari kazancı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği

Bu madde kapsamında yapılacak olan atamalarda 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesindeki şartlar ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı dışında kalan diğer hizmet sınıflarına açıktan yapılacak atamalar için belirlenmiş olan sağlık şartlarına uygunluk aranır.

Bu madde kapsamında yapılacak olan Devlet memurluğuna açıktan atama işlemleri ile ilgili diğer usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.”

MADDE 4- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesine “Devlete ait” ibaresinden sonra gelmek üzere “engelli ve yaşlı bireylere yönelik bakım ve rehabilitasyon merkezleri,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 113 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “birinci fıkra” ibaresi “bu madde” şeklinde ve mevcut beşinci fıkrasında yer alan “yarısına kadar” ibaresi “birinci fıkra kapsamına girenler bakımından yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Taksi ile yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanlardan bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını, elektronik ücret toplama sistemleri aracılığı olmaksızın, kullanma zorunluluğu getirilen taksi mali cihazla tespit ve belgelendirmek suretiyle elde edenler de talep etmeleri hâlinde, birinci fıkraya göre tespit edilen kazançları üzerinden vergilendirilir. Bu kapsama girenler, talep tarihini takip eden yılın başından itibaren hasılat esaslı kazanç tespit usulünden en fazla üç yıl süreyle yararlanabilir.”

MADDE 6- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 94- Ticari kazancı gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinin bu maddenin yürürlüğe girdiği

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

tarihten önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakalarını elden çıkarmalarından doğan kazançlar gelir vergisinden müstesnadır.”

MADDE 7- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İnternet haber sitelerinin vasıf ve ödevleri:

MADDE 35/A- Resmî ilan ve reklam verilen veya bekleme süresi içindeki internet haber sitelerinin vasıfları:

- a) Haber sayısı,
- b) İçerik,
- c) Kadro,
- ç) Okur sayısı,
- d) En az yayın hayatı süresi,

bakımlarından ve uygun görülecek diğer yönlerden Basın-İlan Kurumu Genel Kurulunca tespit olunur. Bu Kanunun 35 inci maddesi hükmü internet haber sitelerinin ödevleri bakımından da uygulanır.”

MADDE 8- 195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49 - Bu Kanun ile belirlenmiş vasıf, ödev, yükümlülük ve basın yayın ilkeleri ile bu Kanun hükümlerine istinaden Genel Kurul tarafından belirlenen sorumluluklara riayet etmeyen resmî ilan ve reklam yayımlama hakkına sahip veya bekleme süresinde olan gazete, dergi ve internet haber siteleri ile üreticiler, kamu idare ve teşekkülleri ve 42 nci maddede anılan sair müesseselerin veya bunların iştiraklerinin sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu madde kapsamında muamele yapılır.

Gazete, dergi ve internet haber siteleri basın yayın ilkelerine riayet etmekle yükümlüdür. Bu ilkelere aykırılık, ilgililerin şikâyeti üzerine veya Yönetim Kurulunca resen incelenir. Basın yayın ilkeleri şunlardır:

tarihten önce sahip oldukları taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakalarını elden çıkarmalarından doğan kazançlar gelir vergisinden müstesnadır.”

MADDE 7- 2/1/1961 tarihli ve 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanuna 35 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İnternet haber sitelerinin vasıf ve ödevleri:

MADDE 35/A- Resmî ilan ve reklam verilen veya bekleme süresi içindeki internet haber sitelerinin vasıfları:

- a) Haber sayısı,
- b) İçerik,
- c) Kadro,
- ç) Okur sayısı,
- d) En az yayın hayatı süresi,

bakımlarından ve uygun görülecek diğer yönlerden Basın-İlan Kurumu Genel Kurulunca tespit olunur. Bu Kanunun 35 inci maddesi hükmü internet haber sitelerinin ödevleri bakımından da uygulanır.”

MADDE 8- 195 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- Bu Kanun ile belirlenmiş vasıf, ödev, yükümlülük ve bu Kanun hükümlerine istinaden Genel Kurul tarafından belirlenen sorumluluklara riayet etmeyen resmî ilan ve reklam yayımlama hakkına sahip veya bekleme süresinde olan gazete, dergi ve internet haber siteleri ile üreticiler, kamu idare ve teşekkülleri ve 42 nci maddede anılan sair müesseselerin veya bunların iştiraklerinin sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu madde kapsamında muamele yapılır.

Kurum Yönetim Kurulunca, gazete, dergi ve internet haber sitelerine bu Kanunda öngörülen vasıfları taşımamaları veya ödevleri yerine getirmemeleri halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve süresi gözetilerek bir günden on güne kadar

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı yayım yapılamaz.

b) Şiddet kullanımını meşrulaştıran, şiddeti açıkça teşvik eden veya suç işlemeye yönlendiren içeriklere yer verilemez.

c) Suçu, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici, örgütlü suçluluk ile mücadeleyi etkisiz kılacak nitelikte yayım yapılamaz. Suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte yayım yapılamaz.

ç) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin imali, ticareti ve kullanılmasıyla mücadeleyi etkisiz kılacak yayım yapılamaz.

d) Yayımlarda hiç kimse ırkı, dili, dini, mezhebi, milliyeti, rengi, cinsiyeti, siyasal veya diğer düşünceleri, millî veya sosyal kökeni, doğum yeri, ekonomik ve diğer toplumsal konumları sebebiyle kınanamaz ve aşağılanamaz. Vicdan, düşünce ve anlatım özgürlüklerini hukuka aykırı şekilde sınırlayıcı, sarsıcı veya incitici yayım yapılamaz. Halkı kin ve düşmanlığa tahrik edecek yahut toplumda nefret duyguları oluşturacak nitelikte yayım yapılamaz.

e) Özel hayatın gizliliğine aykırı yayım yapılamaz. Kişi, kurum veya toplumsal gruplara yönelik yayımlarda, kişinin, kurumun veya grubun onur, şeref ve saygınlığını rencide edecek sözcükler kullanılamaz; hakaret edilemez, sövülemez, iftira ve haksız isnatlarda bulunulamaz.

f) Toplumun milli ve manevi değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı yayım yapılamaz.

g) Çocukların ve gençlerin toplum içinde kişiliklerinin gelişmesini ve korunmasını olumsuz etkileyecek veya onlara yönelik cinsel istismar ile cinsel taciz ve şiddete özendirici yayım yapılamaz. Yayımlarda geleceklerinin olumsuz etkilenmemesi amacıyla kimlik ve

resmî ilan ve/veya reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir. Ayrıca ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesi bu Kanunla temin edilen diğer menfaatlerden de aynı sürelerle faydalandırılmaz.

Bu maddeye göre gazete, dergi ve internet haber sitelerine dair verilecek müeyyide kararı; resmî ilan ve reklam yayımlama hakkı bulunanlar için resmî ilan verilmemesi; yalnız reklam yayımlama hakkı bulunanlar için listeden çıkarılması suretiyle kararın kesinleşmesini müteakip Kurum Genel Müdürlüğüne uygulanır. Bekleme süresindekiler için müeyyide kararı verilmesi halinde bu karar resmî ilan ve reklam yayımlama hakkının kazanılmasından sonra uygulanır.

Müeyyide kararının ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesine tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte ihlalin ilk tekrarı halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve tekrarı gözetilerek beş günden on beş güne kadar, ikinci tekrarı halinde on günden yirmi güne kadar, üçüncü ve daha fazla tekrarı halinde on beş günden yirmi beş güne kadar ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir.

İhlal süresinin bir ayı aşması halinde yukarıdaki fıkralara göre tespit edilecek müeyyide gün sayısı bir kat artırılır. Birden fazla konuda ihlal varsa her biri için belirlenen günler toplanır. Bir defada toplam uygulanabilecek müeyyide altmış günü aşamaz.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan düzenlemelere riayet etmeyen üreticiler ile kamu idare ve teşekkülleri hakkında aşağıdaki işlemler uygulanır:

a) Üreticilik müessesesi Yönetim Kurulu kararıyla iki aya kadar kapatılabilir. Kesinleşen karar, o yerdeki valilikçe uygulanır.

b) Kamu idare ve teşekkülleri ile ortaklıklarının sorumluları hakkında, Genel Müdürlüğün bildirim üzerine kendi mevzuatlarına

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yerleşim bilgilerine açık veya dolaylı olarak yer verilemez. Çocukların konu edildikleri yayımlarda, çocukların üstün yararı gözetilir, onların sağlıklı ve güvenli geleceği için her türlü hassasiyet göz önünde bulundurulur. Kamu yararı ile çocuğun yararının çatıştığı hallerde çocuğun üstün yararı esas alınır.

ğ) Habertoplama ve yayımlama süreçlerinde hukuka aykırı yöntemlere başvurulamaz ve haber kaynağının gizliliği korunur.

h) Bir kamu hizmeti olan gazetecilik, kişisel veya ahlaka aykırı amaç ve çıkarlara alet edilemez ve kamu yararına aykırı bir şekilde kullanılamaz.

ı) Haber ve yorumların gerçeği yansıtmaması esastır. Doğruluğu şüphe uyandırabilen ve araştırılması gazetecilik imkânları içinde bulunan haberler, araştırılıp doğruluğu ve görünürdeki gerçekliği teyit edilmeden yayımlanamaz.

i) Haber başlıklarında, haberin içeriği ve gerçek saptırılamaz, bu surette yanıltıcı olunamaz.

j) İlan veya reklam niteliğindeki içeriklerin, okur nezdinde tereddüte yer bırakmayacak şekilde ilan veya reklam olduğu belirtilir.

k) Hiç kimse, suçlu olduğu kesin yargı kararıyla sabit olmadıkça suçlu olarak ilan edilemez; cezai soruşturma aşamasında veya devam eden davaların konusu olan olaylarla ilgili haber veya yorumlarda masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı ihlal edilemez; soruşturma ve yargılamanın doğal ve yasal akışını, özellikle hakimlerin kararını etkileyecek beyan ve yorumlarda bulunulamaz, soruşturmanın gizliliği ihlal edilemez.

1) Kişilerin şeref ve haysiyetini ihlal edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin düzeltme ve cevap yazısı 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre yayımlanmak zorundadır.

göre disiplin işlemi uygulanır. İşlem sonucu Kuruma bildirilir; Kurumun bu işlemlere itiraz hakkı saklıdır.

Bu maddeye göre verilen müeyyide kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar Genel Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

m) Bir içerik hakkında 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanuna göre içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine yönelik kesinleşmiş hakim veya mahkeme kararı bulunması halinde, ilgili içerik yayımdan kaldırılır.

Kurum Yönetim Kurulunca, gazete, dergi ve internet haber sitelerine bu Kanunda öngörülen vasıfları taşımamaları veya ödevleri yerine getirmemeleri ya da basın yayın ilkelerine aykırı davranışları halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve süresi gözetilerek bir günden on güne kadar resmî ilan ve/veya reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir. Ayrıca ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesi bu Kanunla temin edilen diğer menfaatlerden de aynı sürelerle faydalandırılmaz.

Basın yayın ilkelerine dair incelenen yayınlar hakkında ayrıca yargı mercilerine başvurulmuş olması, Yönetim Kurulunun incelemesini ve karar vermesini etkilemez.

Bu maddeye göre gazete, dergi ve internet haber sitelerine dair verilecek müeyyide kararı; resmî ilan ve reklam yayımlama hakkı bulunanlar için resmî ilan verilmemesi; yalnız reklam yayımlama hakkı bulunanlar için listeden çıkarılması suretiyle kararın kesinleşmesini müteakip Kurum Genel Müdürlüğüne uygulanır. Bekleme süresindekiler için müeyyide kararı verilmesi halinde bu karar resmî ilan ve reklam yayımlama hakkının kazanılmasından sonra uygulanır.

Müeyyide kararının ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesine tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte ihlalin ilk tekrarı halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve tekrarı gözetilerek beş günden on beş güne kadar, ikinci tekrarı halinde on günden yirmi güne kadar, üçüncü ve daha fazla tekrarı halinde on beş günden yirmi beş güne kadar ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İhlal süresinin bir ayı aşması halinde yukarıdaki fıkralara göre tespit edilecek müeyyide gün sayısı bir kat artırılır. Birden fazla konuda ihlal varsa her biri için belirlenen günler toplanır. Bir defada toplam uygulanabilecek müeyyide altmış günü aşamaz.

Basın yayın ilkelerinin internet haber sitesince ihlal edildiğine dair kesinleşmiş yargı kararının yapılan başvuruya birlikte Yönetim Kuruluna sunulması halinde, şikâyete konu haberin okur sayısı, Yönetim Kurulunca alınacak karar ile Kanunun 35/A maddesinin birinci fıkrasındaki okur sayısı yükümlülüğüne dâhil edilmez.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan düzenlemelere riayet etmeyen üreticiler ile kamu idare ve teşekkülleri hakkında aşağıdaki işlemler uygulanır:

a) Üreticiler müessesesi Yönetim Kurulu kararıyla iki aya kadar kapatılabilir. Kesinleşen karar, o yerdeki valilikçe uygulanır.

b) Kamu idare ve teşekkülleri ile ortaklıklarının sorumluları hakkında, Genel Müdürlüğün bildirim üzerine kendi mevzuatlarına göre disiplin işlemi uygulanır. İşlem sonucu Kuruma bildirilir; Kurumun bu işlemlere itiraz hakkı saklıdır.

Bu maddeye göre verilen müeyyide kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar Genel Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 107/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 107/A- Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselerden aşağıda sayılanlar Hazine ve Maliye Bakanlığınca kurulan elektronik tebligat sistemini kullanmak

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

zorundadır. Bu kimselere, 93 üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, elektronik tebligat sistemi vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.

1. Kurumlar vergisi mükellefleri,
2. Ticari, zirai ve mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri,
3. Kollektif şirketler ile adi komandit şirketler,

4. 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanların ilk iktisabında adına tescil yapılan gerçek kişiler ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküller.

Bu maddenin birinci fıkrası kapsamına girmeyenler, talep etmeleri halinde elektronik tebligat sistemine dâhil olabilirler.

Engellilik oranı %90 veya daha fazla olan malul ve engellilerin elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Zorunlu veya isteğe bağlı olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olanların elektronik tebligat sisteminden çıkışlarına ilişkin usuller şunlardır:

1. Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler ticaret sicil kayıtlarının, diğer tüzel kişiler ise tabi oldukları sicil kayıtlarının silindiği tarih dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkarılır.
2. Gerçek kişiler, kişinin ölüm tarihi veya gaipliğine karar verildiği tarih dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkarılır.
3. Birinci fıkra kapsamında zorunlu olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olan gerçek kişiler mükellefyetin sona erdiği tarihi izleyen beşinci takvim yılı sonundan itibaren talep etmeleri halinde ve elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu gerektiren diğer haller bulunmamak şartıyla, elektronik tebligat sisteminden çıkarılır.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

4. İsteğe bağlı olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olanlar, talep etmeleri halinde talep tarihleri dikkate alınarak, elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu gerektiren diğer haller bulunmamak şartıyla elektronik tebligat sisteminden çıkarılır.

5. 65 yaşını doldurmuş kişiler, talep etmeleri halinde talep tarihleri dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkarılır.

Elektronik ortamda tebligat, tebliğin bu sistem ile muhatabına iletiildiği tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10- 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan “iki katına” ibaresi “beş katına” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 213 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanunun 107/A maddesi kapsamında elektronik tebligat sistemine dâhil olanlar, yeni bir başvuru yapmaksızın elektronik tebligat sistemini kullanmaya devam eder.”

MADDE 12- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununa 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Disiplin cezaları:

MADDE 68/A - Banka hizmetlerinin yürütülmesinde bu Kanun ile diğer mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmeyen, yasaklanan fiil ve hallerde bulunan Banka personeli hakkında yapılacak disiplin işlemleri sonucunda, ihlalin niteliğine ve sonucun ağırlık derecesine göre bu maddede belirtilen disiplin cezaları uygulanır.

MADDE 9- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan “iki katına” ibaresi “beş katına” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununa 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Disiplin cezaları

MADDE 68/A - Banka hizmetlerinin yürütülmesinde bu Kanun ile diğer mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmeyen, yasaklanan fiil ve hallerde bulunan Banka personeli hakkında yapılacak disiplin işlemleri sonucunda, ihlalin niteliğine ve sonucun ağırlık derecesine göre bu maddede belirtilen disiplin cezaları uygulanır.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyaz ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

I- Uyarma cezası; Banka personelinin görevinde veya davranışlarında daha dikkatli ve özenli hareket etmesi gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde Bankaca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerinin korunmasında, kullanılmasında ve bakımında kayıtsızlık ve özensizlik göstermek,

b) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın göreve geç gelmeyi veya görevden erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek,

c) Çalışma saatlerinde izinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın görev mahallinden ayrılmak,

ç) İş sahipleri veya görev nedeniyle gelenler dışındaki kimselerle iş başında görüşmeyi alışkanlık haline getirmek,

d) Banka personeli vakarına uymayan tutum veya davranışlarda bulunmak,

e) Görevin iş birliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak,

f) Amirlerinin uyarılarına rağmen, görevi ile ilgisi olmayan işler yapmak,

g) Belirlenen kılık ve kıyafet esaslarına aykırı davranmak,

ğ) Bankaca istenilen veya mevzuat çerçevesinde verilmesi gereken bilgi ve bildirimleri zamanında vermemek,

h) Usulsüz başvuruda veya şikâyetle bulunmak.

II- Kınama cezası; Banka personeline görevinde veya davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde Bankaca belirlenen usul ve esasların yerine

I- Uyarma cezası; Banka personelinin görevinde veya davranışlarında daha dikkatli ve özenli hareket etmesi gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir. Uyarma cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde Bankaca belirlenen usul ve esasların yerine getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerinin korunmasında, kullanılmasında ve bakımında kayıtsızlık ve özensizlik göstermek,

b) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın göreve geç gelmeyi veya görevden erken ayrılmayı alışkanlık haline getirmek,

c) Çalışma saatlerinde izinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın görev mahallinden ayrılmak,

ç) İş sahipleri veya görev nedeniyle gelenler dışındaki kimselerle iş başında görüşmeyi alışkanlık haline getirmek,

d) Banka personeli vakarına uymayan tutum veya davranışlarda bulunmak,

e) Görevin iş birliği içinde yapılması ilkesine aykırı davranışlarda bulunmak,

f) Amirlerinin uyarılarına rağmen, görevi ile ilgisi olmayan işler yapmak,

g) Belirlenen kılık ve kıyafet esaslarına aykırı davranmak,

ğ) Bankaca istenilen veya mevzuat çerçevesinde verilmesi gereken bilgi ve bildirimleri zamanında vermemek,

h) Usulsüz başvuruda veya şikâyetle bulunmak.

II- Kınama cezası; Banka personeline görevinde veya davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevlerin tam ve zamanında yapılmasında, görev mahallinde Bankaca belirlenen usul ve esasların yerine

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerinin korunmasında, kullanılmasında ve bakımında kusurlu davranmak,

b) Verilen emirlere ve görevlere itiraz etmek,

c) Görev başında amirlerine saygısızlık etmek,

ç) Bankaya ait belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak veya kaybetmek,

d) Banka personeline ve iş sahiplerine karşı kırıcı veya saygısız davranışta bulunmak, çalışma düzen ve huzurunu bozmak,

e) Hizmet dışında Banka personeli sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu zedeleyecek nitelikte davranışlarda bulunmak,

f) Görev gereği almış olduğu avansı süresinde kapatmamak,

g) Banka personeli hakkında küçültücü ve yalan haberler yaymak veya dedikodu yapmak,

ğ) İçinde bulunulan yılın Ocak ayına ait brüt ücretinin iki katını aşan tutarda ücreti hacedilmek, maiyetinden borç almak veya bu kişileri kefil göstermek.

III- Kısa süreli ücret kesintisi cezası; Banka personelinin almakta olduğu ücretinin, 3 ay süre ile yüzde 15 oranında kesilmesidir. Kısa süreli ücret kesintisi cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevleri kasıtlı olarak tam ve zamanında yapmamak,

b) Hizmet içinde Banka personeli sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu zedeleyecek nitelikte davranışlarda bulunmak,

c) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın bir veya iki gün göreve gelmemek,

ç) Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ticaretle uğraşmak, çalışma saatleri dışında da olsa gerçek ve tüzel kişilerin herhangi bir işinde ücretli veya ücretsiz olarak çalışmak,

d) Bankadaki görevleri dolayısıyla edindiği bilgileri, kişisel yararına veya üçüncü kişilerin yararına ya da zararına kullanmak,

getirilmesinde, görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerinin korunmasında, kullanılmasında ve bakımında kusurlu davranmak,

b) Verilen emirlere ve görevlere itiraz etmek,

c) Görev başında amirlerine saygısızlık etmek,

ç) Bankaya ait belge, araç, gereç ve benzerlerini özel menfaat sağlamak için kullanmak veya kaybetmek,

d) Banka personeline ve iş sahiplerine karşı kırıcı veya saygısız davranışta bulunmak, çalışma düzen ve huzurunu bozmak,

e) Hizmet dışında Banka personeli sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu zedeleyecek nitelikte davranışlarda bulunmak,

f) Görev gereği almış olduğu avansı süresinde kapatmamak,

g) Banka personeli hakkında küçültücü ve yalan haberler yaymak veya dedikodu yapmak,

ğ) İçinde bulunulan yılın Ocak ayına ait brüt ücretinin iki katını aşan tutarda ücreti hacedilmek, maiyetinden borç almak veya bu kişileri kefil göstermek.

III- Kısa süreli ücret kesintisi cezası; Banka personelinin almakta olduğu ücretinin, 3 ay süre ile %15 oranında kesilmesidir. Kısa süreli ücret kesintisi cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevleri kasıtlı olarak tam ve zamanında yapmamak,

b) Hizmet içinde Banka personeli sıfatının gerektirdiği itibar ve güven duygusunu zedeleyecek nitelikte davranışlarda bulunmak,

c) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın bir veya iki gün göreve gelmemek,

ç) Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ticaretle uğraşmak, çalışma saatleri dışında da olsa gerçek ve tüzel kişilerin herhangi bir işinde ücretli veya ücretsiz olarak çalışmak,

d) Bankadaki görevleri dolayısıyla edindiği bilgileri, kişisel yararına veya üçüncü kişilerin yararına ya da zararına kullanmak,

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

e) Bankaca düzenlenen Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerine katılmak ve birincil piyasadan alım yapmak,

f) Görevleri dolayısıyla çıkar sağlamak, nezaket kurallarının gerektirdiği hediyeler hariç, iş ilişkisinde bulunduğu kimselerden doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye kabul etmek veya borç para istemek, Bankadaki görevi ile ilişkilendirilebilecek şekilde, Banka içindeki veya dışındaki herhangi bir kaynaktan maddi veya maddi olmayan bir çıkar sağlamak,

g) Sıfat ve görevleri dolayısıyla edindiği Bankaya veya Banka ile ilişkisi olan kişi ve kurumlara ait bilgilerin ve sırların korunmasında gereken özeni göstermemek,

ğ) Bankaya ait belgeleri ilgili amirinin izni ve bilgisi olmaksızın görev yeri dışına çıkarmak,

h) Başkanlıkça görevlendirilmedikçe, Banka ve görevleri ile ilgili olarak basına, haber ajanslarına, radyo veya televizyon kurumlarına, Banka dışındaki kişi, kurum ya da kuruluşlara bilgi ve demeç vermek veya açıklamada bulunmak,

ı) Bankanın gizli bilgi ve belgelerine dayanarak herhangi bir yayımda bulunmak, Başkanlıkça uygun görülmedikçe; görevleri dolayısıyla öğrendiği bilgilere dayanarak yayımda bulunmak, bankacılığı veya Bankayı ilgilendiren ve genel ekonomik politikaya ilişkin konularda kamuya açık konferans, seminer ve toplantılarda konuşmak,

i) Yetkilerini görevlerinin sınırları dışında kullanmak, yetkilerini aşarak Bankayı bağlayıcı girişim, açıklama, taahhüt veya vaatte bulunmak,

j) Görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerini görevin sona ermesine veya Bankaca istenmesine rağmen geri vermemek,

k) Yükümlü bulunduğu devir ve teslim işlerini tamamlamadan görevinden ayrılmak,

l) Görev mahallinde genel ahlak kurallarına uymamak, edep dışı davranışlarda bulunmak.

e) Bankaca düzenlenen Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerine katılmak ve birincil piyasadan alım yapmak,

f) Görevleri dolayısıyla çıkar sağlamak, nezaket kurallarının gerektirdiği hediyeler hariç, iş ilişkisinde bulunduğu kimselerden doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye kabul etmek veya borç para istemek, Bankadaki görevi ile ilişkilendirilebilecek şekilde, Banka içindeki veya dışındaki herhangi bir kaynaktan maddi veya maddi olmayan bir çıkar sağlamak,

g) Sıfat ve görevleri dolayısıyla edindiği, Bankaya veya Banka ile ilişkisi olan kişi ve kurumlara ait bilgilerin ve sırların korunmasında gereken özeni göstermemek,

ğ) Bankaya ait belgeleri ilgili amirinin izni ve bilgisi olmaksızın görev yeri dışına çıkarmak,

h) Başkanlıkça görevlendirilmedikçe, Banka ve görevleri ile ilgili olarak basına, haber ajanslarına, radyo veya televizyon kurumlarına, Banka dışındaki kişi, kurum ya da kuruluşlara bilgi ve demeç vermek veya açıklamada bulunmak,

ı) Bankanın gizli bilgi ve belgelerine dayanarak herhangi bir yayımda bulunmak, Başkanlıkça uygun görülmedikçe; görevleri dolayısıyla öğrendiği bilgilere dayanarak yayımda bulunmak, bankacılığı veya Bankayı ilgilendiren ve genel ekonomik politikaya ilişkin konularda kamuya açık konferans, seminer ve toplantılarda konuşmak,

i) Yetkilerini görevlerinin sınırları dışında kullanmak, yetkilerini aşarak Bankayı bağlayıcı girişim, açıklama, taahhüt veya vaatte bulunmak,

j) Görevle ilgili resmî belge, araç, gereç ve benzerlerini görevin sona ermesine veya Bankaca istenmesine rağmen geri vermemek,

k) Yükümlü bulunduğu devir ve teslim işlerini tamamlamadan görevinden ayrılmak,

l) Görev mahallinde genel ahlak kurallarına uymamak, edep dışı davranışlarda bulunmak.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

IV- Uzun süreli ücret kesintisi cezası; Banka personelinin almakta olduğu ücretinin, 6 ay süre ile yüzde 30 oranında kesilmesidir. Uzun süreli ücret kesintisi cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevleri kasten yapmamak,

b) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın kesintisiz olarak 3-9 gün göreve gelmemek,

c) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,

ç) Banka personeline veya iş sahiplerine küfretmek, küçük düşürücü hareketlerde bulunmak veya sözler sarf etmek, anılan şahısları alenen tehdit etmek; küfürlü, tehdit edici ve küçük düşürücü sözleri yazılı olarak veya elektronik yolla göndermek,

d) Bankaca istenilen ya da mevzuat çerçevesinde verilmesi gereken bilgilerde ve belgelerde gerçeğe aykırı beyanlarda bulunmak veya meydana gelen değişiklikleri kasten zamanında bildirmemek,

e) Banka personelinin zor duruma düşürmek veya kendi kusurunu örtmek amacı ile resmi bir belgeyi veya dosyayı gizlemek, tahrif etmek veya yok etmek,

f) İzinli bulunduğu sürede Bankaca çeşitli nedenlerle görevine derhal dönmesi kendisine duyurulduğu halde, kabul edilebilir özrü bulunmaksızın göreve başlamamak,

g) Gerçeğe aykırı rapor veya belge düzenlemek,

ğ) Banka personeline karşı; kasıtlı ve sistematik olarak baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmak, aşağılama, küçümseme, dışlama, kişiliği ve saygınlığı zedeleme, yıldırma gibi eylemler yapmak, Banka personeli hakkında dayanaksız belge düzenlemek,

h) Görevini yerine getirirken ırk, dil, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve

IV- Uzun süreli ücret kesintisi cezası; Banka personelinin almakta olduğu ücretinin, 6 ay süre ile %30 oranında kesilmesidir. Uzun süreli ücret kesintisi cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Verilen emir ve görevleri kasten yapmamak,

b) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın kesintisiz olarak 3 - 9 gün göreve gelmemek,

c) Göreve sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek,

ç) Banka personeline veya iş sahiplerine küfretmek, küçük düşürücü hareketlerde bulunmak veya sözler sarf etmek, anılan şahısları alenen tehdit etmek; küfürlü, tehdit edici ve küçük düşürücü sözleri yazılı olarak veya elektronik yolla göndermek,

d) Bankaca istenilen ya da mevzuat çerçevesinde verilmesi gereken bilgilerde ve belgelerde gerçeğe aykırı beyanlarda bulunmak veya meydana gelen değişiklikleri kasten zamanında bildirmemek,

e) Banka personelinin zor duruma düşürmek veya kendi kusurunu örtmek amacı ile resmi bir belgeyi veya dosyayı gizlemek, tahrif etmek veya yok etmek,

f) İzinli bulunduğu sürede Bankaca çeşitli nedenlerle görevine derhal dönmesi kendisine duyurulduğu halde, kabul edilebilir özrü bulunmaksızın göreve başlamamak,

g) Gerçeğe aykırı rapor veya belge düzenlemek,

ğ) Banka personeline karşı; kasıtlı ve sistematik olarak baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunmak, aşağılama, küçümseme, dışlama, kişiliği ve saygınlığı zedeleme, yıldırma gibi eylemler yapmak, Banka personeli hakkında dayanaksız belge düzenlemek,

h) Görevini yerine getirirken ırk, dil, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

mezhep, engelli olma ve benzeri sebeplerle ayrımcılık yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,

ı) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

V- İşe son verme cezası; Banka personelinin bir daha Bankada herhangi bir göreve atanmamak üzere ilişkisinin kesilmesidir. İşe son verme cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Başkanlıkça yetki verilen haller dışında, ekonomik kararların alınmasında Banka ve kamu yararı bakımından gizli kalması gerekli bilgileri ve belgeleri açıklamak, başkalarına vermek veya kendi yararına kullanmak,

b) Banka personeli sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

c) Savaş, olağanüstü hâl veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

ç) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya affa uğramış ya da ertelenmiş olsa dahi, kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş cezalar hariç olmak üzere kasten işlenen bir suçtan dolayı, bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasından, bu Kanun ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 27/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Önlenmesine İlişkin Kanun hükümlerine göre hapis cezasını gerektiren

mezhep, engelli olma ve benzeri sebeplerle ayrımcılık yapmak, kişilerin yarar veya zararını hedef tutan davranışlarda bulunmak,

ı) Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.

V- İşe son verme cezası; Banka personelinin bir daha Bankada herhangi bir göreve atanmamak üzere ilişkisinin kesilmesidir. İşe son verme cezasını gerektiren fiil ve haller aşağıda sayılmıştır:

a) Başkanlıkça yetki verilen haller dışında, ekonomik kararların alınmasında Banka ve kamu yararı bakımından gizli kalması gerekli bilgileri ve belgeleri açıklamak, başkalarına vermek veya kendi yararına kullanmak,

b) Banka personeli sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak,

c) Savaş, olağanüstü hâl veya genel afetlere ilişkin konularda amirlerin verdiği görev veya emirleri yapmamak,

ç) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş veya affa uğramış ya da ertelenmiş olsa dahi, kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş cezalar hariç olmak üzere kasten işlenen bir suçtan dolayı, bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasından, bu Kanun ile 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 27/12/2020 tarihli ve 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Önlenmesine İlişkin Kanun hükümlerine göre

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

suçlardan, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi ve belgelerin açıklanması, tefecilik, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörizmin finansmanı, kaçakçılık suçlarından veya Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlardan, Devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan, milli savunmaya karşı suçlardan, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluktan, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan, kamu güvenine karşı suçlardan, bilişim alanında suçlardan ve vergi kaçakçılığı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesi çerçevesinde hükümlü bulunmak,

d) Banka personeline veya iş sahiplerine karşı fiili saldırıda bulunmak,

e) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın bir yıl içinde toplam 20 gün göreve gelmemek,

f) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi ya da ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları Bankanın herhangi bir yerine asmak ya da teşhir etmek,

g) İdeolojik veya siyasi amaçlarla Bankanın huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,

ğ) İşe girişte istenilen belgelerde tahrifat yaptığı veya işe girmesini engelleyici nitelikteki bir konuda yanıltıcı ve gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu sonradan anlaşılmak,

hapis cezasını gerektiren suçlardan, 5237 sayılı Kanun veya diğer kanunlar uyarınca zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi ve belgelerin açıklanması, tefecilik, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörizmin finansmanı, kaçakçılık suçlarından veya Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlardan, Devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan, milli savunmaya karşı suçlardan, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluktan, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan, kamu güvenine karşı suçlardan, bilişim alanında suçlardan ve vergi kaçakçılığı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesi çerçevesinde hükümlü bulunmak,

d) Banka personeline veya iş sahiplerine karşı fiili saldırıda bulunmak,

e) İzinsiz veya kabul edilebilir özrü olmaksızın bir yıl içinde toplam 20 gün göreve gelmemek,

f) Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi ya da ideolojik amaçlı bildiri, afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları Bankanın herhangi bir yerine asmak ya da teşhir etmek,

g) İdeolojik veya siyasi amaçlarla Bankanın huzur, sükûn ve çalışma düzenini bozmak, boykot, işgal, kamu hizmetlerinin yürütülmesini engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak veya bu amaçlarla toplu olarak göreve gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek veya yardımda bulunmak,

ğ) İşe girişte istenilen belgelerde tahrifat yaptığı veya işe girmesini engelleyici nitelikteki bir konuda yanıltıcı ve gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu sonradan anlaşılmak,

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

h) Banka personelinin şerefine ve namusuna dokunacak yalan beyanlarda veya bu şahısları lekelemek kastı ile şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve şikayetlerde bulunmak,

ı) Siyasi partilere üye olmak,

i) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna aykırı eylemlerde bulunmak,

j) Bankanın bilişim sistemlerine yetkisi haricinde girerek programları, verileri veya diğer herhangi bir unsuru ele geçirmek, kullanmak, çoğaltmak, tahrip etmek, değiştirmek, silmek, sisteme yerleştirmek, sistemdeki verilere erişmeyi engellemek, sistemin işlemesine engel olmak veya yanlış biçimde işlemesini sağlamak,

k) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, Bankanın imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.

Geçmiş hizmetleri sırasında olumlu tutum, davranış ve çalışmaları olan personele verilecek disiplin cezalarında, fiil ve halin niteliği göz önünde bulundurularak, bir derece hafif olanı uygulanabilir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.

Bu madde ile bu Kanunun 68/B maddesi sözleşmeli personel hakkında da uygulanır.”

h) Banka personelinin şerefine ve namusuna dokunacak yalan beyanlarda veya bu şahısları lekelemek kastı ile şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ihbar ve şikayetlerde bulunmak,

ı) Siyasi partilere üye olmak,

i) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna aykırı eylemlerde bulunmak,

j) Bankanın bilişim sistemlerine yetkisi haricinde girerek programları, verileri veya diğer herhangi bir unsuru ele geçirmek, kullanmak, çoğaltmak, tahrip etmek, değiştirmek, silmek, sisteme yerleştirmek, sistemdeki verilere erişmeyi engellemek, sistemin işlemesine engel olmak veya yanlış biçimde işlemesini sağlamak,

k) Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, Bankanın imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak.

Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.

Geçmiş hizmetleri sırasında olumlu tutum, davranış ve çalışmaları olan personele verilecek disiplin cezalarında, fiil ve halin niteliği göz önünde bulundurularak, bir derece hafif olanı uygulanabilir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların özlük dosyasından silinmesine ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiil veya haller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir.

Bu madde ile bu Kanunun 68/B maddesi sözleşmeli personel hakkında da uygulanır.”

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 1211 sayılı Kanuna 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Disiplin işlemlerine ilişkin diğer hükümler ve görevden uzaklaştırma

MADDE 68/B - I- Disiplin soruşturması ve savunma hakkı

a) Disiplin soruşturması Banka denetim elemanları tarafından yapılır.

b) Banka personeli hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel olmaz.

c) Banka personeli hakkında, savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Yedi günlük süre içinde kabul edilebilir bir özre dayanmaksızın savunmasını yapmayan Banka personeli, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

II- Disiplin cezalarının verilmesi

a) Disiplin cezaları Disiplin Kurulu tarafından verilir. İşe son verme cezası için ayrıca Banka personelini atamaya yetkili organın onayı gerekir.

b) Disiplin Kurulu ve atamaya yetkili organ, dosyanın kendilerine tevdiinden itibaren 30 gün içerisinde soruşturma evrakına göre kararını verir.

III- Disiplin cezalarının uygulanması ve itiraz

a) Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır. Kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezaları kapsamında yapılacak kesintiler, Disiplin Kurulu karar tarihini takip eden ay başından itibaren uygulanır.

b) Banka personelinin mahkûm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.

c) Bir fiilin diğer kanunlar uyarınca idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

MADDE 13- 1211 sayılı Kanuna 68 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Disiplin işlemlerine ilişkin diğer hükümler ve görevden uzaklaştırma:

MADDE 68/B - I- Disiplin soruşturması ve savunma hakkı:

a) Disiplin soruşturması Banka denetim elemanları tarafından yapılır.

b) Banka personeli hakkında ceza soruşturması veya kovuşturmasına başlanmış olması, aynı olaydan dolayı disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası verilmesine engel olmaz.

c) Banka personeli hakkında, savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Yedi günlük süre içinde kabul edilebilir bir özre dayanmaksızın savunmasını yapmayan Banka personeli, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

II- Disiplin cezalarının verilmesi:

a) Disiplin cezaları Disiplin Kurulu tarafından verilir. İşe son verme cezası için ayrıca Banka personelini atamaya yetkili organın onayı gerekir.

b) Disiplin Kurulu ve atamaya yetkili organ, dosyanın kendilerine tevdiinden itibaren 30 gün içerisinde soruşturma evrakına göre kararını verir.

III- Disiplin cezalarının uygulanması ve itiraz:

a) Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve derhal uygulanır. Kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezaları kapsamında yapılacak kesintiler, Disiplin Kurulu karar tarihini takip eden ay başından itibaren uygulanır.

b) Banka personelinin mahkûm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz.

c) Bir fiilin diğer kanunlar uyarınca idari yaptırıma bağlanmış olması, aynı fiile bu Kanun kapsamında disiplin cezası verilmesine engel teşkil etmez.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ç) Uyarma, kınama, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarına karşı, Disiplin Kurulu kararının ilgiliye tebliğinden itibaren yedi gün içinde itirazda bulunulabilir. İtiraz başvuruları, Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla atamaya yetkili organ tarafından görüşülmek üzere disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birime yapılır. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

d) Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla atamaya yetkili organ, dosyanın kendisine tevdiinden itibaren 30 gün içerisinde itirazın reddi ya da dosyanın tekrar incelenmek üzere Disiplin Kuruluna gönderilmesi kararı verebilir. Dosya kendisine gönderilen Disiplin Kurulu 30 gün içerisinde cezanın hafifletilmesine ya da kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

IV- Zamaşımı, disiplin cezalarının kaydedilmesi ve silinmesi

a) Bu Kanunun 68/A maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birimce öğrenildiği tarihten itibaren;

1) Uyarma, kınama, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarında bir ay içinde,

2) İşe son verme cezasında altı ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamaşımına uğrar. Ancak, ceza muhakemesi süreci devam eden bir fiil nedeniyle disiplin cezası verilmesinin söz konusu olduğu hallerde zamaşımı süresi mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren başlar.

ç) Uyarma, kınama, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarına karşı, Disiplin Kurulu kararının ilgiliye tebliğinden itibaren yedi gün içinde itirazda bulunulabilir. İtiraz başvuruları, Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla atamaya yetkili organ tarafından görüşülmek üzere disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birime yapılır. Süresi içinde itiraz edilmeyen disiplin cezaları kesinleşir.

d) Yüksek Disiplin Kurulu sıfatıyla atamaya yetkili organ, dosyanın kendisine tevdiinden itibaren 30 gün içerisinde itirazın reddi ya da dosyanın tekrar incelenmek üzere Disiplin Kuruluna gönderilmesi kararı verebilir. Dosya kendisine gönderilen Disiplin Kurulu 30 gün içerisinde cezanın hafifletilmesine ya da kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Disiplin cezalarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilir.

IV- Zamaşımı, disiplin cezalarının kaydedilmesi ve silinmesi:

a) Bu Kanunun 68/A maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birimce öğrenildiği tarihten itibaren;

1) Uyarma, kınama, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarında bir ay içinde,

2) İşe son verme cezasında altı ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamaşımına uğrar.

Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamaşımına uğrar. Ancak, ceza muhakemesi süreci devam eden bir fiil nedeniyle disiplin cezası verilmesinin söz konusu olduğu hallerde zamaşımı süresi mahkeme kararının kesinleştiği tarihten itibaren başlar.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) Disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi hâlinde; kararın Bankaya ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin ceza zamaşımı süresi içerisinde, zamaşımı süresinin dolması veya üç aydan daha az süre kalması hâlinde en geç üç ay içerisinde karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden disiplin cezası tesis edilebilir.

c) Disiplin cezaları Banka personelinin özlük dosyasına işlenir.

ç) Banka personeli, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birime yazılı talepte bulunarak disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. Banka personelinin bu süreler içerisindeki davranışları isteğini haklı kılabilecek nitelikte görülürse, talebinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

V- Görevden uzaklaştırma

a) Haklarında ceza soruşturması ya da kovuşturması yapılan, gözaltı veya tutuklama kararı alınan veyahut disiplin soruşturması sırasında görevlerinde kalmalarında sakınca görülen Banka personeli hakkında ihtiyati tedbir niteliğinde görevden uzaklaştırma kararı alınabilir.

b) Görevden uzaklaştırma kararı, Banka personelinin atamaya yetkili organlarca alınır. Denetim ve soruşturma sırasında Banka denetim elemanlarınca gerekli görülmesi halinde de Başkanlık tarafından görevden uzaklaştırma kararı alınabilir.

c) Görevden uzaklaştırılan Banka personeli hakkında bu işlemi izleyen yedi iş günü içinde disiplin soruşturması başlatılır.

ç) Görevden uzaklaştırma, disiplin soruşturması ile ilgili olduğu takdirde altı ay devam eder. Bu süreden önce, hakkında bir disiplin cezası verilmeyen ya da işe son verme cezasından başka bir disiplin cezası verilen Banka personeli, bu kararların kesinleşmesi üzerine göreve başlatılır.

b) Disiplin cezasının yargı kararıyla iptal edilmesi hâlinde; kararın Bankaya ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin ceza zamaşımı süresi içerisinde, zamaşımı süresinin dolması veya üç aydan daha az süre kalması hâlinde en geç üç ay içerisinde karar gerekçesi dikkate alınarak yeniden disiplin cezası tesis edilebilir.

c) Disiplin cezaları Banka personelinin özlük dosyasına işlenir.

ç) Banka personeli, uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl, kısa süreli ücret kesintisi ve uzun süreli ücret kesintisi cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra disiplin işlemlerinin yürütülmesi ile görevli birime yazılı talepte bulunarak disiplin cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir. Banka personelinin bu süreler içerisindeki davranışları isteğini haklı kılabilecek nitelikte görülürse, talebinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

V- Görevden uzaklaştırma:

a) Haklarında ceza soruşturması ya da kovuşturması yapılan, gözaltı veya tutuklama kararı alınan veyahut disiplin soruşturması sırasında görevlerinde kalmalarında sakınca görülen Banka personeli hakkında ihtiyati tedbir niteliğinde görevden uzaklaştırma kararı alınabilir.

b) Görevden uzaklaştırma kararı, Banka personelinin atamaya yetkili organlarca alınır. Denetim ve soruşturma sırasında Banka denetim elemanlarınca gerekli görülmesi halinde de Başkanlık tarafından görevden uzaklaştırma kararı alınabilir.

c) Görevden uzaklaştırılan Banka personeli hakkında bu işlemi izleyen yedi iş günü içinde disiplin soruşturması başlatılır.

ç) Görevden uzaklaştırma, disiplin soruşturması ile ilgili olduğu takdirde altı ay devam eder. Bu süreden önce, hakkında bir disiplin cezası verilmeyen ya da işe son verme cezasından başka bir disiplin cezası verilen Banka personeli, bu kararların kesinleşmesi üzerine göreve başlatılır.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

Ancak, görevden uzaklaştırma, ceza
soruşturmasının veya kovuşturmasının varlığına
dayanıyorsa;

1) Kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat
kararı verilmesi,

2) Hükümden önce kovuşturmanın af ile
kaldırılması,

3) Görevle ilgili olsun veya olmasın işe son
verme cezası gerektirmeyen bir ceza ile hükümlü
olunup cezanın ertelenmesi,

hallerinde bu kararların kesinleşmesine
kadar devam edebilir.

d) Görevden uzaklaştırılan Banka personeline
görev başında bulunmadığı süre boyunca ücretinin
üçte ikisi ödenir. Bu personelin ücret dışında kalan
hak ve yükümlülükleri devam eder. Göreve tekrar
başlatılan Banka personelinin görevden uzak
kaldığı süre içerisinde ücretinden yapılan kesintiler
iade edilir. Ancak, işe son verme cezası alan veya
görevle ilgili olsun veya olmasın işe son verme
cezası gerektiren bir ceza ile mahkûm olanların
ücretleri iade edilmez.

VI- Disiplin amirleri ile bunların yetki ve
sorumlulukları, Disiplin Kurulunun kuruluşu,
üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü,
bunların yetki ve sorumlulukları ve disiplin
işlemlerine ilişkin diğer hususlar yönetmelik ile
belirlenir.”

MADDE 12- 26/5/1981 tarihli ve 2464
sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 19 uncu
maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 21 inci maddesinin birinci
fıkrasının (I) numaralı bendi kapsamında biletle
girilen yerlerde, 18 yaşını veya tahsilde olup 25
yaşını doldurmamış kişilere düzenlenen biletler
için vergi alınmaz.”

MADDE 13- 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı
Devlet İhale Kanununa aşağıdaki ek madde
eklenmiştir.

“Yerel yönetimlerin taşınmazlarının satışı:

EK MADDE 1- İl özel idareleri ve
belediyeler ile bunlar tarafından kurulan mahalli

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Ancak, görevden uzaklaştırma, ceza
soruşturmasının veya kovuşturmasının varlığına
dayanıyorsa;

1) Kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat
kararı verilmesi,

2) Hükümden önce kovuşturmanın af ile
kaldırılması,

3) Görevle ilgili olsun veya olmasın işe son
verme cezası gerektirmeyen bir ceza ile hükümlü
olunup cezanın ertelenmesi,

hallerinde bu kararların kesinleşmesine
kadar devam edebilir.

d) Görevden uzaklaştırılan Banka personeline
görev başında bulunmadığı süre boyunca ücretinin
üçte ikisi ödenir. Bu personelin ücret dışında kalan
hak ve yükümlülükleri devam eder. Göreve
tekrar başlatılan Banka personelinin görevden
uzak kaldığı süre içerisinde ücretinden yapılan
kesintiler iade edilir. Ancak, işe son verme cezası
alan veya görevle ilgili olsun veya olmasın işe
son verme cezası gerektiren bir ceza ile mahkûm
olanların ücretleri iade edilmez.

VI- Disiplin amirleri ile bunların yetki ve
sorumlulukları, Disiplin Kurulunun kuruluşu,
üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü,
bunların yetki ve sorumlulukları ve disiplin
işlemlerine ilişkin diğer hususlar yönetmelik ile
belirlenir.”

MADDE 14- 26/5/1981 tarihli ve 2464
sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 19 uncu
maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanunun 21 inci maddesinin birinci
fıkrasının (I) numaralı bendi kapsamında biletle
girilen yerlerde, 18 yaşını veya tahsilde olup 25
yaşını doldurmamış kişilere düzenlenen biletler
için vergi alınmaz.”

MADDE 15- 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı
Devlet İhale Kanununa aşağıdaki ek madde
eklenmiştir.

“Yerel yönetimlerin taşınmazlarının satışı:

EK MADDE 1- İl özel idareleri ve
belediyeler ile bunlar tarafından kurulan mahalli

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyaz ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

idare birliklerine ait taşınmazların satış bedeli peşin veya taksitle ödenebilir.

Satış bedelinin taksitle ödenebileceği hususunun ihale ilanında belirtilmesi ve ihale üzerinde kalan isteklinin talep etmesi durumunda, ihale sonucu belirlenen satış bedeli; en az yüzde yirmibeşi peşin, kalanı en fazla iki yılda ve en fazla oniki taksitle kanuni faiz ile birlikte ödenir.

Taksitli satışlarda taşınmazın tahsil edilen peşinatı düşüldükten sonra kalan miktar ile kanuni faizden ve sözleşmeden doğacak alacakların tamamını karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubu verilmesi veya satışı yapılan taşınmazın üzerinde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca idare lehine kanuni ipotek tesis edilmesi halinde, taşınmaz tapuda alıcısı adına devredilir. Bu fıkra uyarınca teminat mektubu verilememesi veya kanuni ipotek tesis edilememesi durumunda taksitlerin tamamı ödenene kadar alıcı adına tapuda taşınmaz devri yapılamaz.

Alıcısı adına mülkiyet devri yapılmayan taşınmazlara ilişkin taksitli satışlarda, alıcı tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda, tahsil edilen tutarlardan ihale sırasında alınan geçici teminata isabet eden tutar ilgili idareye irat kaydedilerek kalanı alıcıya aynen iade edilir. Alıcısı adına mülkiyet devri yapılan taşınmazlara ilişkin taksitli satışlarda, alıcı tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda ise idarece, teminat mektubu paraya çevrilerek veya ipotegin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılarak kalan borç faiziyle birlikte tahsil edilir.

Vadesinde ödenmeyen taksit tutarları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizle birlikte tahsil edilir.

idare birliklerine ait taşınmazların satış bedeli peşin veya taksitle ödenebilir.

Satış bedelinin taksitle ödenebileceği hususunun ihale ilanında belirtilmesi ve ihale üzerinde kalan isteklinin talep etmesi durumunda, ihale sonucu belirlenen satış bedeli; en az %25'i peşin, kalanı en fazla iki yılda ve en fazla 12 taksitle kanuni faiz ile birlikte ödenir. İhale ilanında ödeme şekli, taksit süresi ve sayısı belirtilir.

Taksitli satışlarda taşınmazın satış bedelinden tahsil edilen peşinat düşüldükten sonra kalan tutar ile kanuni faizden ve sözleşmeden doğacak alacakların tamamını karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubu verilmesi veya satışı yapılan taşınmazın üzerinde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca idare lehine kanuni ipotek tesis edilmesi halinde, taşınmaz tapuda alıcısı adına devredilir. Bu fıkra uyarınca teminat mektubu verilememesi veya kanuni ipotek tesis edilememesi durumunda taksitlerin tamamı ödenene kadar alıcı adına tapuda taşınmaz devri yapılamaz.

Alıcısı adına mülkiyet devri yapılmayan taşınmazlara ilişkin taksitli satışlarda, alıcı tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda, tahsil edilen tutarlardan ihale sırasında alınan geçici teminata isabet eden tutar ilgili idareye irat kaydedilerek kalanı alıcıya aynen iade edilir. Alıcısı adına mülkiyet devri yapılan taşınmazlara ilişkin taksitli satışlarda, alıcı tarafından yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda ise idarece, teminat mektubu paraya çevrilerek veya ipotegin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılarak kalan borç faiziyle birlikte tahsil edilir.

Vadesinde ödenmeyen taksit tutarları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizle birlikte tahsil edilir.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Satış, kira, trampa ve sınırlı aynı hak tesisi işlemleri ihalelerinde ihale konusu olan taşınmazın tahmin edilen bedelinin %3'ünden az olmamak üzere %30'una kadar geçici teminat alınabilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak usul ve esasları belirlemeye ve tereddütleri gidermeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 14- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “üç iş günü” ibaresi “onbeş iş günü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan “mükerrer 20/B maddesi” ibaresi “mükerrer 20/B ve geçici 94 üncü maddeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 3065 sayılı Kanunun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2025” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununa 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Adaylarda aranacak şartlar ve sınav

MADDE 15/A- Fakülteye başvuru yapacak adaylarda aşağıdaki şartlar aranır:

- Türk vatandaşı olmak.
- Lise ve dengi okullardan mezun olmak.
- Silah taşımaya veya silahlı görev yapmaya bir engeli bulunmamak.

d) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde, düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, sınavın yapıldığı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla yirmi iki yaşından gün almamış olmak.

Satış, kira, trampa ve sınırlı aynı hak tesisi işlemleri ihalelerinde ihale konusu olan taşınmazın tahmin edilen bedelinin %3'ünden az olmamak üzere %30'una kadar geçici teminat alınabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve tereddütleri gidermeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 16- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “üç iş günü” ibaresi “onbeş iş günü” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (a) bendinde yer alan “mükerrer 20/B maddesi” ibaresi “mükerrer 20/B ve geçici 94 üncü maddeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 3065 sayılı Kanunun geçici 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2025” ibaresi “31/12/2028” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununa 15 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Adaylarda aranacak şartlar ve sınav

MADDE 15/A- Fakülteye başvuru yapacak adaylarda aşağıdaki şartlar aranır:

- Türk vatandaşı olmak.
- Lise ve dengi okullardan mezun olmak.
- Silah taşımaya veya silahlı görev yapmaya bir engeli bulunmamak.

d) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde, düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, sınavın yapıldığı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla yirmi iki yaşından gün almamış olmak.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

e) İlgili mevzuattaki sağlık şartlarını taşımak.
f) İlgili mevzuatta belirtilen sağlık sebepleri hariç, herhangi bir nedenle polis eğitim kurumlarından çıkarılmamış olmak.

g) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavından Bakanlıkça belirlenen taban puan veya üzerinde puan almış olmak.

h) Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı nedeniyle tedavi görmüş veya görüyor olmamak.

ı) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Üçüncü Kısım Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlardan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçlarından dolayı hakkında herhangi bir adli kovuşturma devam ediyor olmamak veya bu suçlardan dolayı mahkum olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak,

i) Kumar oynamaktan dolayı idari yaptırım uygulanmamak.

j) Terör örgütleri ile bu örgütlerin uzantılarının eylemlerine, toplantılarına, yürüyüş ve mitinglerine karışmamış, desteklememiş, katılmamış olmak.

k) 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile;

1) Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olmamak,

2) Affa uğramış olsa bile 5237 sayılı Kanunun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan veya zimmet, irtikap,

e) İlgili mevzuattaki sağlık şartlarını taşımak.
f) İlgili mevzuatta belirtilen sağlık sebepleri hariç, herhangi bir nedenle polis eğitim kurumlarından çıkarılmamış olmak.

g) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavından Bakanlıkça belirlenen taban puan veya üzerinde puan almış olmak.

h) Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımı nedeniyle tedavi görmüş veya görüyor olmamak.

ı) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Üçüncü Kısım Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlardan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçlarından dolayı hakkında herhangi bir adli kovuşturma devam ediyor olmamak veya bu suçlardan dolayı mahkum olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak.

i) Kumar oynamaktan dolayı idari yaptırım uygulanmamak.

j) Terör örgütleri ile bu örgütlerin uzantılarının eylemlerine, toplantılarına, yürüyüş ve mitinglerine karışmamış, desteklememiş, katılmamış olmak.

k) 5237 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile;

1) Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına mahkûm olmamak,

2) Affa uğramış olsa bile 5237 sayılı Kanunun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan veya zimmet, irtikap,

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar nedeniyle mahkûm olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak.

l) Kamu haklarını kullanmaktan yoksun bırakılmış olmamak.

m) Başvuru tarihinde herhangi bir siyasi partiye veya siyasi partilerin yan kuruluşlarına üye olmamak.

Fakülte için sıralamaya esas alınacak yükseköğretim kurumları sınavı, taban puanı ve puan türü Bakanlıkça belirlenir. Başvuranlar arasından eğitime alınacak aday sayısının en fazla beş katı kadar aday fiziki yeterlilik ve mülakat sınavı olmak üzere iki aşamalı sınava tabi tutulur.

Başarılı olmak için fiziki yeterlilik sınavından ve mülakat sınavından yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan almak şarttır. Adayların başarı sıralamasına esas Fakülte giriş puanı; yükseköğretim kurumları sınav puanının % 30'u, fiziki yeterlilik sınavı puanının % 30'u ve mülakat sınavı puanının % 40'ının toplamıdır.

Fakülteye dikey geçiş müracaatında bulunabilmek için adaylarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde, düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, dikey geçiş sınavlarının yapılacağı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla yirmi dört yaşından gün almamış olmak.

b) Eğitim kurumundan çıkarma veya uzaklaştırma cezası gerektiren fiil ya da fiiller nedeniyle hakkında devam eden soruşturma işlemi bulunmamak ya da bu fiiller nedeniyle ceza almamış olmak.

c) Genel mezuniyet başarı sıralamasında %30'luk başarı dilimine girmiş olmak ve en az yetmiş beş puan not ortalaması ile mezun durumunda olmak.

rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar nedeniyle mahkûm olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak.

l) Kamu haklarını kullanmaktan yoksun bırakılmış olmamak.

m) Başvuru tarihinde herhangi bir siyasi partiye veya siyasi partilerin yan kuruluşlarına üye olmamak.

Fakülte için sıralamaya esas alınacak yükseköğretim kurumları sınavı, taban puanı ve puan türü Bakanlıkça belirlenir. Başvuranlar arasından eğitime alınacak aday sayısının en fazla beş katı kadar aday fiziki yeterlilik ve mülakat sınavı olmak üzere iki aşamalı sınava tabi tutulur.

Başarılı olmak için fiziki yeterlilik sınavından ve mülakat sınavından yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan almak şarttır. Adayların başarı sıralamasına esas Fakülte giriş puanı; yükseköğretim kurumları sınav puanının %30'u, fiziki yeterlilik sınavı puanının %30'u ve mülakat sınavı puanının %40'ının toplamıdır.

Fakülteye dikey geçiş müracaatında bulunabilmek için adaylarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde, düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, dikey geçiş sınavlarının yapılacağı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla yirmi dört yaşından gün almamış olmak.

b) Eğitim kurumundan çıkarma veya uzaklaştırma cezası gerektiren fiil ya da fiiller nedeniyle hakkında devam eden soruşturma işlemi bulunmamak ya da bu fiiller nedeniyle ceza almamış olmak.

c) Genel mezuniyet başarı sıralamasında %30'luk başarı dilimine girmiş olmak ve en az yetmiş beş puan not ortalaması ile mezun durumunda olmak.

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Dördüncü fıkradaki şartları taşıyan adaylardan, genel mezuniyet başarı sıralamasına göre dikey geçiş kontenjanı olarak belirlenen sayının iki katı öğrenci en yüksek puandan başlamak üzere aşağıya doğru sıralanarak mülakat sınavına çağrılır. Mülakat sınavında; sınav komisyonu üyelerinin verdiği puanların aritmetik ortalaması en az yetmiş puan olan adaylar başarılı olur. Mülakatta başarılı olan adaylar mezuniyet notlarına göre en yüksek puandan başlamak üzere sıralanır. Mezuniyet notunda eşitlik olması halinde, öncelikle disiplin notu yüksek olan, bunda da eşitliğin bozulmaması halinde yaşı küçük olan aday tercih edilerek Fakülteye kaydı yapılır.”

MADDE 18- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Polis Amirleri Eğitimi Merkezini oluşturan yönetim kademeleri ve hizmet birimleri; müdür, müdür yardımcıları, şube müdürlükleri, kurullar, bölüm başkanlıkları ve ana bilim dalı başkanlıklarıdır.

Polis Amirleri Eğitimi Merkezi; ilk derece amirlik eğitimine, yöneticilikle ilgili hizmet içi eğitimlerine, yabancı ülke polisleri ile diğer kolluk görevlilerine yönelik eğitim faaliyetlerine, rütbe terfi ve görevde yükselme sınavlarına, Genel Müdürlükçe uygun görülen diğer sınav ve eğitimlere ilişkin işlemleri yürütmek ve eğitim-öğretim hizmetlerinin verimliliğini artırmak için araştırmalar yapmakla görevlidir.”

MADDE 19- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“g) Bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme

Dördüncü fıkradaki şartları taşıyan adaylardan, genel mezuniyet başarı sıralamasına göre dikey geçiş kontenjanı olarak belirlenen sayının iki katı öğrenci en yüksek puandan başlamak üzere aşağıya doğru sıralanarak mülakat sınavına çağrılır. Mülakat sınavında; sınav komisyonu üyelerinin verdiği puanların aritmetik ortalaması en az yetmiş puan olan adaylar başarılı olur. Mülakatta başarılı olan adaylar mezuniyet notlarına göre en yüksek puandan başlamak üzere sıralanır. Mezuniyet notunda eşitlik olması halinde, öncelikle disiplin notu yüksek olan, bunda da eşitliğin bozulmaması halinde yaşı küçük olan aday tercih edilerek Fakülteye kaydı yapılır.”

MADDE 20- 4652 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- Polis Amirleri Eğitimi Merkezini oluşturan yönetim kademeleri ve hizmet birimleri; müdür, müdür yardımcıları, şube müdürlükleri, kurullar, bölüm başkanlıkları ve ana bilim dalı başkanlıklarıdır.

Polis Amirleri Eğitimi Merkezi; ilk derece amirlik eğitimine, yöneticilikle ilgili hizmet içi eğitimlerine, yabancı ülke polisleri ile diğer kolluk görevlilerine yönelik eğitim faaliyetlerine, rütbe terfi ve görevde yükselme sınavlarına, Genel Müdürlükçe uygun görülen diğer sınav ve eğitimlere ilişkin işlemleri yürütmek ve eğitim-öğretim hizmetlerinin verimliliğini artırmak için araştırmalar yapmakla görevlidir.”

MADDE 21- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“g) Bu Kanuna göre lisansa tabi faaliyetler ile ilgili olarak, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinin (a) ve (b) fıkraları kapsamında; muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanma, belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleme

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında yazılı suçların işlendiği ile ilgili vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesiyle söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmemesi tedbiri Kurum tarafından uygulanır. Bu tedbirin kaldırılıp kaldırılamayacağı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından temin edilecek bilgilere göre üç ayda bir değerlendirilir. Ancak bu tedbirin süresi Kuruma yapılan bildirimden itibaren bir yılı geçemez. Bu bent kapsamındaki suçların işlendiğinin anılan Kanunun 367 nci maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi ile birlikte durum, Kuruma da iletilir. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleştiğinin veya mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğinin yargı mercilerinden temin edilecek bilgilerle yahut sair suretlerle Kurumca ıttıla edilmesine kadar söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmez. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Bu bent kapsamında kalan fiillere ilişkin olarak verilen idari para cezaları ödenmediği müddetçe lisansa konu tesis için lisans verilmez.”

MADDE 20- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 61 inci maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Kurul, her yılın mayıs ayının sonuna kadar toplanır. Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulur.”

MADDE 21- 5174 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mayıs ayı içinde” ibaresi “84 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen kasım ayını takip eden yılda

veya bu belgeleri kullanma suçları ile aynı maddenin (ç) fıkrasında yazılı suçların işlendiği ile ilgili vergi incelemesi görevi bulunduğu Kuruma bildirilmesiyle söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmemesi tedbiri Kurum tarafından uygulanır. Bu tedbirin kaldırılıp kaldırılamayacağı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığından temin edilecek bilgilere göre üç ayda bir değerlendirilir. Ancak bu tedbirin süresi Kuruma yapılan bildirimden itibaren bir yılı geçemez. Bu bent kapsamındaki suçların işlendiğinin anılan Kanunun 367 nci maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmesi ile birlikte durum, Kuruma da iletilir. Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleştiğinin veya mahkûmiyet dışında bir hüküm veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğinin yargı mercilerinden temin edilecek bilgilerle yahut sair suretlerle Kurumca ıttıla edilmesine kadar söz konusu tesis için başka bir gerçek veya tüzel kişiye lisans verilmez. Kesinleşmiş mahkeme kararına göre lisans sahiplerinin lisansı iptal edilir. Bu bent kapsamında kalan fiillere ilişkin olarak verilen idari para cezaları ödenmediği müddetçe lisansa konu tesis için lisans verilmez.”

MADDE 22- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 61 inci maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel Kurul, her yılın mayıs ayının sonuna kadar toplanır. Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmî internet sitesinde duyurulur.”

MADDE 23- 5174 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mayıs ayı içinde” ibaresi “84 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen kasım ayını takip eden yılda

(Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve
Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile
71 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

mayıs ayının sonuna kadar” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulur. Mevcut birlik organlarının görevleri Kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni organların seçimine kadar devam eder.”

MADDE 22- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde, fıkroda yer alan “on dokuz” ibaresi “yirmi üç” şeklinde ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “on bir” ibaresi “on üç” şeklinde değiştirilmiştir.

“a) Bakanlığın; Genel Müdürlük, Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İç Ticaret Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü genel müdür yardımcılarını arasından görevlendireceği birer üye,”

MADDE 23- Bu Kanunun;

- a) 16 ncı maddesi 31/12/2025 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 24- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

mayıs ayının sonuna kadar” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Genel Kurul toplantısının yeri, günü, saati ve gündemi en az otuz gün öncesinden Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir ve Genel Kurul toplantısı tarihine kadar yayımda kalacak şekilde Birlik resmi internet sitesinde duyurulur. Mevcut birlik organlarının görevleri Kanunda belirtilen görev sürelerine bağlı olmaksızın yeni organların seçimine kadar devam eder.”

MADDE 24- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde, fıkroda yer alan “on dokuz” ibaresi “yirmi üç” şeklinde ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “on bir” ibaresi “on üç” şeklinde değiştirilmiştir.

“a) Bakanlığın; Genel Müdürlük, Esnaf Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İç Ticaret Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü genel müdür yardımcılarını arasından görevlendireceği birer üye,”

MADDE 25- Bu Kanunun;

- a) 18 inci maddesi 31/12/2025 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 26- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

